СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.25 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.25

РІК CV П'ЯТНИЦЯ, 11 ГРУДНЯ 1998 ЧИСЛО 24 VOL. CV FRIDAY, DECEMBER 11, 1998 No. 24

АРЕШТ ПАВЛА ЛАЗАРЕНКА: версії та коментарі



П. Лазаренко затриманий на швайцарському кордоні.

Звістка про затримання на французько-швайцарському кордоні Павла Лазаренка стала однією із „емоційних бомб", яка минулого тижня вибухнула в Україні. Спочатку більшість колег експрем'єра із Верховної Ради інформацію про арешт керівника опозиційної партії „Громада" сприйняла дещо скептично, оскільки вже не вперше в українській пресі з'являлася інформація про „зникнення" П. Лазаренка за кордоном. Зокрема, місяць тому засоби масової інформації повідомили про те, що після участи делегації Верховної Ради у засіданні Ради Европи, яке проходило у Страсбурзі, експрем'єр спеціяльно не повернувся на Батьківщину, аби не відповідати перед законом. Проте, як з'ясувалося пізніше, цього разу Павло Лазаренко залишився на Заході не за своєю волею.

Передісторія цього є доволі прозаїчною. Від 29 листопада до 1 грудня керівник „Громади" у складі делеґації Верховної Ради перебував у Брюсселі на першому засіданні парляментського комітету із співробітництва Україна—Европейський Союз. Як і в попередні рази, разом із своїми колегами до Києва П. Лазаренко не повернувся. Ввечері, 2 грудня, державні засоби масової інформації повідомили, що швайцарська поліція затримала керівника „Громади" при спробі ним зняти із рахунку у одному із швайцарських банків значну суму грошей. На наступний день Верховна Рада отримала офіційне повідомлення від Швайцарської Конфедерації. У ньому мовилось про те, що П. Лазаренка було затримано поблизу містечка Базель. Щоправ-

(Закінчення на стор. 6)

Олександер Ткаченко не балотуватиметься в президенти

ОДЕЩИНА.—Село несло і продовжує нести на своїх плечах чи не головний тягар економічних і соціяльних негараздів, — зазначив Голова ВР Олександер Ткаченко у своєму виступі на виїзній сесії Одеської обласної ради. Олександер Ткаченко вважає за необхідне, аби ради всіх рівнів взяли на себе функцію координатора розробки і реалізації поточних та перспективних плянів соціяльно-економічного розвитку територій. Усі напрацювання повинні стати невід'ємною складовою національної програми "Відродження України",- вважає спікер. Програма, що розрахована на 17 років, має кардинально відрізнятися від попередньої урядової і державних програм своєю конкретністю, практичністю і обов'язковим виконанням. Олександер Ткаченко заявив, що ця національна програма повининна стати основним законом після Конституції у розвитку всього народно-господарського комплексу.

Під час поїздки по Одещині спікер заявив, що не має наміру кандидувати на наступних виборах президента, а свою участь у попередній виборчій кампанії Олександер Ткаченко мотивував тим, що будучи державним міністром Аґро-промислового комплексу України, виконував волю сільського електорату і ряду трудових колективів, які висунули його як претендента. Зараз же, коли депутати ВР довірили йому очолювати найвищий законодавчий орган країни на 4 роки, він має намір працювати з повною віддачею у парляменті.

ЗА МАТЕРІЯЛАМИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

Чи переконливе оскарження Б. Клінтона?

В останньому тижні проблема оскарження Б. Клінтона набрала драматичної напруги, коли голова Комісії юридичного розстеження в Палаті Репрезентантів Генрі Дж. Гайд подав переконливі докази проти Президента Билла Клінтона.

Публічні переслухання відбулися 8 і 9 грудня. У них забирали голос як демократичні, так і республіканські члени Палати Репрезентантів і Сенату. Цілі переслухання можна було бачити на каблевому телебаченні і в цей спосіб прислухуватися до більш або менш переконливих арґументів обох сторін.

У переслуханнях виступило дванадцять свідків, усі з відомими іменами і минулими або ще теперішніми політичними та правними кар'єрами. Між ними були Ніколас Каценбах, генеральний прокурор за часів президента Джансона, четверо університетських професорів із історії та права, Елізабет Гольцман, яка колись оскаржувала президента Ніксона, голова комісії у справі Вотерґейту та інші. Усі вони зізнавали тепер у питанні оскарження Б. Клінтона.

Як можна було сподіватися, демократичні представники підготовили сильну опозицію проти арґументів комісії, очолюваної членом Палати Репрезентантів Генрі Дж. Гайдом.

Сильні і досить переконливі арґументи проти Б. Клінтона висунув член Палати Репрезентантів Том ДіЛей з Тексасу, що тепер, після резиґнації спікера Палати Репрезентантів Нюта Ґінґріча і перед переобранням цього крісла Робер-

(Закінчення на стор. 6)

Президент Л. Кучма привітав Львівську Богословську Академію з міжнародною акредитацією

28 листопада у Львівській Богословській Академії відбулись урочистості з нагоди надання цьому вищому навчальному закладові міжнародної акредитації. Акредитацію світових богословських закладів займається Конґреґація Католицької освіти, що знаходиться в Римі. Отримати її можуть лише богословські установи з належним науковим та навчально-методичним рівнем, відповідним викладацьким складом, бібліотекою тощо. Відтепер диплом Академії даватиме її випускникам право вступу до аспірантури богословських закладів будь-якої країни.

На урочистості з нагоди акредитації прибув офіційний представник Конґреґації Східніх Церков Римського Апостольського Престолу монсеньйор Клаудіо Ґуджаротті, який представив документ про акредитацію, де, зокрема, зазначається: „... Конґреґація Католицької Освіти цим документом затверджує функціонування першого циклу богослов'я, який містить право надавати ступінь бакалавра богослов'я. Це затвердження дійсне протягом п'яти років...". Зі вступним словом виступив о. д-р Михайло Димид. Голова Львівської обласної державної адміністрації Михайло Гладій зачитав привітання Президента України Леоніда Кучми, у якому, зокрема, говориться: „Демократичні перетворення в Україні в координатах нових цінностей та пріоритетів відкрили можливості для організації професійної релігійної освіти, по-

(Закінчення на стор. 6)

З'ЇЗД ПІДТВЕРДИВ ПОТРЕБУ ІСНУВАННЯ СКУ

Аскольд Лозинський, президент Українського Конґресового Комітету Америки (УККА), 5 грудня 1998 року одягнув глобальну шапку українського лідерства поверх своєї всеамериканської: він став президентом 31-річного Світового Конґресу Українців (СКУ), на його сьомому з'їзді.

(Продовження на стор. 10)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Л. Кучма зустрівся з представниками „Просвіти"

КИЇВ.— 7 грудня Президент України Леонід Кучма зустрівся з представниками Центрального правління Всеукраїнського товариства "Просвіта" ім. Тараса Шевченка на чолі з його головою Павлом Мовчаном. Під час бесіди було порушено такі актуальні питання, як функціювання української мови в нашій країні, розвиток інформаційного простору, видання книг для дітей тощо. Леонід Кучма запевнив, що держава і надалі робитиме все можливе для економічної підтримки національної мови. Він звернув увагу на необхідність видання повного зібрання творів Тараса Шевченка.

Житло для репатріянтів будується з канадських матеріялів

СИМФЕРОПІЛЬ.— Голова Ради міністрів Криму Сергій Куніцин підписав Розпорядження "Про реалізацію програми будівництва індивідуальних житлових будинків для депортованих громадян, що повертаються до Автономної Республіки Крим".

Раніше урядом Криму було видано Розпорядження про будівництво індивідуального житла на основі збірних конструкцій будинків спільно з канадською фірмою "Cankoss Housing Inc", а відтепер програма отримала республіканський статус. Рада міністрів Криму звернулася до Кабінету міністрів України із клопотанням про надання цій програмі статусу державної та про виділення коштів, передбачених в бюджеті України на облаштування депортованого народу, що повертається до Криму.

Створюється ще одна опозиційна партія

КИЇВ.— Найбличжчим часом плянується створення нової партії - опозиційної Прогресивної соціялістичної партії України. Про це повідомила народний депутат, колишній член фракції прогресивних соціялістів, а зараз член фракції "Громада" Тетяна Задорожна. За її словами, сама прогресивно-соціялістична ідея має багатьох прихильників, але нинішній лідер ПСП Наталя Вітренко відступилася від багатьох принципів ідеї та стала "троянським конем". Нова партія буде в опозиції до нинішньої ПСП, але ідею збереже.

Законопроєкт щодо енергопостачання у місті Києві

КИЇВ.— Президент Л. Кучма відповідно до статті Конституції "Про міжнародні договори" вніс на розгляд Верховної Ради проєкт Закону "Про ратифікацію Угоди про позику (Проект регабілітації та розширення централізованого теплопостачання міста Києва) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку". Ця Угода була підписана у Вашингтоні у жовтні нинішнього року. Головна її мета — підвищення на ділі функціювання теплових мереж та систем теплопостачання столиці України. Реалізація проекту дозволить стабілізувати енергопостачання, покращити екологічну ситуацію у місті, створити більш комфортні умови у житлових будинках, громадських і адміністративних спорудах.

Загальна вартість проекту становить близько 250 мільйонів долярів США. Ця позика надається з терміном погашення 20 років, включаючи 5-річний пільговий режим. Їх повернення відбуватиметься за рахунок власного прибутку акціонерної енергопостачальної компанії "Київенерго".

Народні депутати заборонили торгівлю музейними цінностями

КИЇВ.— Народні депутати, за ініціятиви першого секретаря ЦК КПУ Петра Симоненка, прийняли постанову "Про утворення тимчасової слідчої комісії ВР по вивченню ситуації щодо збереження музейних фондів України".

Враховуючи високу культурну цінність для України художнього зібрання АТ "Градобанк", ВР постановила з метою збереження творів образотворчого мистецтва заборонити Нацбанку, якому зараз належить колекція образотворчого мистецтва АТ "Градобанк" проведення авкціонного продажу колекції.

У Брюсселі почалося засідання комісії Україна—НАТО

КИЇВ. В Брюсселі відбулося засідання Комісії Україна—НАТО та Ради Евро-Атлантичного Партнерства на рівні міністрів закордонних справ. У їх роботі взяла участь делегація України на чолі з міністром закордонних справ Борисом Тарасюком. Як повідомили в МЗС, грудневе засідання Комісії Україна-НАТО стало сьомим засіданням в цілому і третім - на рівні міністрів закордонних справ.

Обурюються компенсацією виплат колишнім в'язням концтборів

ТЕРНОПІЛЬ. — Депутати Тернопільської обласної ради висловили обурення уряду Німеччини. Парляментарі не згодні з несправедливим, на їхню думку, нарахуванням компенсацій в'язням концтаборів та громадянам, яких примусили виїхати на роботи до Німеччини. Так, колишнім полоненим із країн Західньої та Східньої Европи виплачується по 5 марок за кожен день полону, а громадянам України — лише по одній.

Уряд підтримує донорський рух

СИМФЕРОПІЛЬ.— З метою підтримки та популяризації донорства, особливо безвідплатного, Постановою Ради міністрів автономії місцевим органам виконавчої влади доручено забезпечити гарантії і пільги донорам, передбачені Законом України "Про донорство крові та її компонентів". Зокрема, згідно з Постановою, донорам в першу чергу мають виділятися путівки до санаторіїв, будинків відпочинку, дитячих оздоровчих таборів. Кошти для цих цілей мають бути передбачені в місцевих бюджетах. Аби в наступному році у лікарнях не припинявся лікувальний процес, повсюди у Криму мають пройти Дні донора. Їх організацію покладено на мерів міст та голов районних державних адміністрацій.

"Громадівці" пікетували Верховну Раду України

КИЇВ.— Кілька сотень членів партії "Громада" з різних регіонів України пікетували Верховну Раду. Вони вимагали негайного втручання народних депутатів у справу Павла Лазаренка і допомоги у його звільненні з швайцарської в'язниці. У випадку його подальшого ув'язнення, "громадівці" вважають за потрібне негайно розглянути питання про відносини України з Щвайцарською конфедерацією на сесії українського парляменту. В разі невиконання вимог громадівці погрожують продовжити проведення акцій протесту.

Партія "Громада" розповсюдила звернення до усіх політичних партій, рухів, громадських організацій України у якому пропонує "приєднатися до справедливої боротьби, всіма законними засобами домогтися звільнення лідера опозиційної партії "Громада" Павла Лазаренка. Члени опозиційного об'єднання наголошують, що "сьогодні об'єктом переслідувань стала "Громада", а "завтра неугодним може стати будь- хто з вас".

Міністерство з надзвичайних ситуацій повідомляє

ЗАКАРПАТТЯ. — В Міністерстві з надзвичайних ситуацій, протягом доби суттєвих змін в гідрологічному режимі Закарпатських річок не відбулося. Внаслідок снігопадів 5—7 грудня від енергопостчання відключено 35 населених пунктів, до проведення відновлювальних робіт в енергосистемі залучено 195 осіб та 28 одиниць техніки. На 8 грудня залишаються відселеними з підтоплених територій 7 820 осіб (2 224 сім'ї).

Шістьма мобільними групами із фахівців з геології, гідрології та спеціялістів Держбуду України обстежено 98 населених пунктів — виявлено 200 проявів екзогенних геологічних процесів, що безпосередньо загрожують будівлям і комунікаціям, з них 182 зсуви, 18 селонебезпечних ділянок. Визначено 104 житлових будинки, які підлягають відселенню, та об'єкти, що знаходяться в небезпечній зоні.

Діти перейшли державний кордон безборонно

ВЕЛИКИЙ БЕРЕЗНИЙ, Закарпаття.— Три мешканці Великоберезнянського району Закарпатської области, два хлопчики і дівчинка віком 10-14 років, після сварки з батьками вирішили піти з дому. В якості нового місця перебування вони обрали сусідню Словаччину. Цікаво, що державний кордон України діти встигли перейти без перешкод, їх затримали лише прикордонники сусідньої держави.

За інформаціями УНІАН та УНІАР.

ТІЛЬКИ ФАКТ

Виступаючи на третьому з'їзді партії "Реформи і порядок", її голова Віктор Пинзеник зупинився на серйозному ускладненні економічної ситуації в країні після виборів. "На наших очах відбувається втрата того, що далося Україні дуже дорогою ціною — стабільної валюти. Гривня, реальний обмінний курс якої за останні три роки зріс у три рази, в 98-му році девальвувала на 80 відсотків. Завдано серйозного удару по життєвому рівню громадян: доляровий еквівалент середньої заробітної платні упав з 94 долярів у грудні 1997 до 44 долярів у жовтні 1998".

◆

В Україні зареєстровано 275 бірж, але практичну діяльність здійснювали 190, — повідомляє Державний комітет статистики. За 9 місяців на біржах загалом було проведено 18,658 торгів. Із загальних обсягів укладених угод (без валютних операцій) 66,4 відсотки припало на операції з нерухомістю, 15,8 відсотка — з цінними паперами.

◆

На нараді голів постійних комітетів та фракцій Верховної Ради обговорювалось звернення Президента України до керівництва парляменту про необхідність першочергового розгляду деяких законопроєктів. За словами заступника голови Верховної Ради Віктора Медведчука, керівництво ВР дало згоду на першочерговий розгляд 15 законопроєктів, що стосуються боротьби з організованою злочинністю та корупцією. Ці проєкти законів будуть розглянуті парляментом вже у грудні..

◆

Ужгородські міліціонери ліквідували завод з виробництва фальсифікованого алкоголю. Під час операції конфісковано близько 2.000 пляшок підробної продукції. Примітно, що підпільним виробництвом керував місцевий підприємець, один з активістів "Партії любителів пива".

◆

За наказом рівненського губернатора Миколи Сороки на місцевому радіотехнічному заводі почали виготовляти гучномовці, які будуть розвішені в багатолюдних місцях міст і сіл. Це рішення пов'язане з тим, що багато радіоприймачів у будинках відключені, а злиденність не дозволяє громадянам постійно купувати газети.

◆

Тонна нафти вилилася з нафтопроводу „Дружба" через зроблений невідомим зловмисником отвір. Встановлено, що отвір зробили в районі села Любиці, що на Львівщині, щоб вкрасти нафту. Аварію виявили у неділю і за кілька годин ліквідували. Загрози довкіллю немає.

◆

У Львові затримали п'ятьох раніше не засуджених молодих людей, які, поєднавшись у банду, грабували пункти обміну валют у Львові і Харкові. Члени групи частенько дивували міліцію своєю винахідливістю. Наприклад, при пограбуванні одного з пунктів вони кинули у приміщення димову шашку. Ядучий дим примусив робітників відкрити залізні двері, чим і скористалися злодії.

ТЕМА ТИЖНЯ

Що роблять „соотєчєствєннікі" в Україні?

Юрій Лагутов, Андрій Попок

Добре знаємо, що зумовило надмірну присутність російськомовного населення в усіх колишніх совєтських республіках — великодержавна шовіністична політика царської, а відтак большевицької Москви. Сьогоднішня „демократична" Росія свої „п'яті колони" у сусідів, передусім в Україні, використовує як засіб внутрішньої дестабілізації молодих незалежних держав, як перешкоду на шляху національного відродження донедавна підневільних народів.

Суттєвим зовнішнім чинником, що загрожує стабільності багатонаціонального суспільства в Україні, є, на наш погляд, політичне спекулювання збоку Російської Федерації щодо так званого захисту прав і свобод росіян у нашій державі. Визнавши договором територіяльну цілісність України, офіційна Москва нібито дала собі спокій зі статусом Криму та Севастополя. Насправді ж вона активно шукає засобів впливу на Україну з метою унеможливити її інтеграцію в евроатлантичні та европейські структури. Одним з таких засобів є зфабриковане апологетами „великої Росії" звинувачення, нібито в усіх колишніх совєтських країнах, крім Білорусі, відбувається дискримінація російськомовного населення. На думку міністерства закордонних справ Росії, покласти край цій дискримінації можна тільки в один спосіб — приєднавши Україну до російсько-білоруського союзу. Захист інтересів „співвітчизників" стає пріоритетом і в діяльності президентських структур Росії. Сама Адміністрація президента РФ взяла на себе координуючу ролю у цих питаннях, розробляє стратегію і тактику на цьому напрямку. У доповіді Комісії з прав людини при президенті Росії „Про дотримання прав і свобод людини у 1997 р." вперше увагу переведено із внутрішньоросійських проблем на „порушення прав людини" в сусідніх країнах, зокрема в Україні.

Це ж саме чинить Державна дума. Як ліві, так і праві російські законодавці стоять на тому, нібито перешкодою ратифікації договору про дружбу, співробітництво і партнерство між РФ і Україною є „насильна українізація" в Україні. З приводу ратифікації договору лише у 1998 році проведено два парляментських слухання. У матеріялах міністерств та відомств РФ, думських комітетів, наукових, аналітичних центрів оцінка ситуації щодо прав і свобод росіян в Україні була виключно неґативною.

Вкрай тенденційно трактує процеси в Україні й російська наукова еліта. Зокрема 5 лютого 1998 року у Раді безпеки Російської Федерації було обговорено доповідь Інституту слов'янознавства і балканістики Російської Академії Наук „Інтеґральний український націоналізм як державна ідеологія. Його вплив на російсько-українські взаємини", яку зачитав директор інституту В. Волков.

Головний висновок доповіді звівся до того, що загальною причиною недостатнього українсько-російського співробітництва є „український інтеґральний націоналізм", який нібито став державною ідеологією в Україні.

Мовляв, у цих проблемах виявляється „глибинна антиросійська, русофобська костанта державної політики та ідеології України, українська політична еліта в силу своїх націоналістичних настанов принципово противиться розвиткові зв'язків з Росією, а драконівські засоби придушення російської культури й мови в Україні вийшли далеко за межі її внутрішніх справ".

Автори доповіді рекомендують державному проводові Росії запровадити жорсткий тиск на Україну, залучивши до цього всі „організа-

(Закінчення на стор. 11)

Прокуратура Женеви висунула звинувачення Лазаренкові

Фінансові махінації і незаконне відмивання грошей за кордоном, — саме таке офіційне звинувачення висунула прокуратура Женеви колишньому прем'єр-міністрові України, лідеру опозиційної партії "Громада" Павлові Лазаренкові, затриманому минулої середи під час перетину швайцарського кордону. Як повідомили УТН, Павла Лазаренка зараз утримують у камері попереднього ув'язнення. Після допиту екс-прем'єра України у п'ятницю ввечорі слідчий женевської прокуратури підтвердив інформацію про заморожування рахунків Лазаренка в кількох швайцарських банках. За деякими даними, йдеться про кілька десятків мільйонів доларів. Починаючи із січня минулого року, Генеральна Прокуратура України надіслала майже 20 запитів швайцарській владі: керівництво держави переконане, що ці гроші переводилися за кордон незаконно.

Слідчий, котрий веде справу Павла Лазаренка, має низку зустрічей в Генеральній Прокуратурі. До речі, якщо буде доведено, що пред'явлений Лазаренком під час перетину кордону пашпорт громадянина Панами є фальшивим, йому загрожує від 6 місяців в'язниці до 5 років каторги. Якщо ж пашпорт справжній, це поповнить список звинувачень проти колишнього прем'єр-міністра, що висуваються Генеральною Прокуратурою — адже подвійне громадянство українським законодавством заборонено.

АМЕРИКА І СВІТ

В Ню Йорку вимагають перерахування голосів

У зв'язку з неполадками у виборах 3 листопада, головний суддя Деннис Вакко вимагає тепер або признати його перемогу у цих виборах, або провести в Ню Йорку нові вибори.

Члени Республіканської партії вимагають, щоб на підставі існуючого закону поліційні чинники Ню Йорку перевели опитування в кожному домі, де були голосуючі і чи вони мали право голосувати. У цьому випадку треба було б опитати тисячі голосуючих. Але адвокат Д. Вакка запевняє, що перевірка виявить понад 100.000 поданих голосів, на яких немає доказу, що ці виборці взагалі є мешканцями Ню Йорку.

Віце-президент ЗСА скликає конференцію проти корупції

Віце-президент ЗСА Ал Ґор запросив представників понад 60 країн на спільну, першу світового маштабу, конференцію з проблем боротьби з корупцією. Конференція запланована на 24–26 лютого 1999 року і відбудеться у Державному департаменті.

Північна Корея готова до бою

Віце-міністер оборони Північної Кореї Чун Чан заявив, що його країна завдасть нищівного удару Америці в разі збройного конфлікту на Корейському півострові. "Народна армія Кореї готова до боротьби з імперіялістичним аґресором із ЗСА", - сказав він перед початком американсько-північнокорейських переговорів про модернізацію ядерних осередків КНДР взамін за відмову від амбіцій мати ядерну зброю. Американська розвідка виявила також, що КНДР вистрелила балістичну ракету, яка винесла на орбіту апарат з людиною. Він пролетів над Японією, знявши тривогу. КНДР доводить, що довкола Землі літає лише супутник, який передає гимни на честь Кім Ір Сена та його сина.

В ООН турбуються долею кримських татар

У Симферополі відбулася зустріч представника місії ООН у Криму Педро Вільянуєва з прем'єр-міністром автономної республіки Сергієм Куніциним, присвячена проблемі повернення кримських татар, депортованих з рідної землі сталінським режимом в роки Другої світової війни. Прем'єр С. Куніцин розповів, як практично здійснюється домовленість між Узбекістаном і Україною щодо отримання кримськими татарами українського громадянства. У межах цієї домовлености вже 5,000 татар стали громадянами України, однак, на думку спостерігачів ООН, цей процес проходить занадто повільно. На запитання представників ООН, чому у кримських органах влади так мало татар, С. Куніцин відповів: „Ми не беремо до урядових структур людей за національними ознаками, а тільки за рівнем їхньої професійности". Кримський прем'єр також нарікав на Київ, звідки не надійшли обіцяні 6 млн. дол., згідно зі загальноукраїнською програмою фінансування будівництва жител для татар, що повертаються до Криму.

Єльцин знову зробив зміни в уряді

Борис Єльцин вийшов з лікарні 7 грудня, щоб звільнити з праці чотирьох своїх помічників, в першу чергу керівника своєї адміністрації Валентина Юмашева. На його місце прийшов Микола Бордюжа, який в останньому часі був секретарем Ради Безпеки. Рівночасно Б. Єльцин повідомив, що відтепер сам контролюватиме працю тих, що відповідають за збирання податків і за судові справи.

Речник Єльцина Дмітрій Якушкін заявив пресі, що такі зміни у Єльцина часті. Відомо, що перед цією новою зміною Б. Єльцин радився зі своєю дочкою Тетяною Дяченко і Юмашевим, а відтак повернувся до лікарні. Прем'єр Прімаков заявив представникам преси, що він просив Єльцина слухати поради лікарів і не залишати лікарні.

Американці навчають молодих українських політиків

"Молодь в політиці" — під такою назвою Міжнародний республіканський інститут провів семінар для представників молодіжних політичних організацій. Республіканці з ЗСА, які мають свій Національний комітет молодих республіканців і спеціялізуються на проведенні подібних тренінґів, вчили українських молодих провідників американським технологіям участі у передвиборчій кампанії, стратегії відносин з партіями, формулюванню політичних звернень та ін. На семінар прибули представники молодіжних організацій від НРУ, СДПУ(о), НДП, КУНу, РХПУ, УРП з 9 областей України, а також Комітету виборців України, Молодіжного парляменту та трьох білоруських організацій.

Севастопіль–в центрі уваги Европейського молодіжного парляменту

За данними Севастопільської держадміністрації, 15 лютого відбудеться візита делеґації Европейського молодіжного парляменту. В складі делеґації — представники Франції, Бельгії, Ірляндії, України і Росії — всього 12 осіб. Мета візити — знайомство з діяльністю севастопільських молодіжних організацій для встановлення контактів з ними.

Молодіжний европейський парлямент разом із Севастопільською міською організацією товариства українсько-французької дружби "Альянс-Франсе" спонзорує подорожі хлопців і дівчат з малозабезпечених сімей до Франції, Бельгії та інших країн Европейського Співтовариства. Севастопіль опинився в центрі уваги тому, що, згідно з даними соціологічних опитувань, проведених у Франції, це найбільш відоме місто на території України.

СВОБОДА
Пам'ятаймо про Україну!
Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svo103@aol.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $50.00, на півроку-$30.00. Для членів УНСоюзу $40.00 річно, на півроку-$25.00. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає за собою право при потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Трагічне минуле, яке завжди з нами

Відзначення 65-річчя Великого голоду в Україні пройшли в усіх найбільших скупченнях українців як на Батьківщині, так і в інших країнах нашого поселення. Одні з них мали більший маштаб, інші — менший, а поза межами України, здається, що масово це пройшло в Ню Йорку, де 8 листопада в найбільшому католицькому храмі, катедрі св. Патрика, понад чотири тисячі осіб, здебільша українців, взяло участь у Панахиді.

Однак, коли читаємо ті звідомлення, насувається запитання: чому так пізно, аж через 65 літ, ми віддаємо данину пам'яті постраждалих від комуністичного терору в Україні? Таж у самому нелюдському, як на цивілізоване XX сторіччя, голодоморі загинуло щонайменше десять мільйонів людей. Чи здає собі український народ, а з ним цілий світ справу з нечуваної міри того злочину? Ще десять чи п'ятнадцять років тому, коли вільний світ остаточно відкрив для себе цей злочин, описи його викликали більше враження та зацікавлення у західних країнах, хоча усі покликані ЗСА та іншими державами комісії, крім вичислення та ствердження фактів і формальних резолюцій, не пішли далеко, до основ і першопричин злочину.

Були на Заході зафіксовані зізнання свідків Великого голоду, було ствердження, що преса Заходу мовчала, коли вимирали мільйони невинних людей в Україні від голоду, були проголошені резолюції окремих комісій. Було створено вражаючий своїм змістом фільм „Жнива розпачу", було багато статтей у пресі. Так, тоді, у 1985–86 роках, американська преса відверто писала у своїх редакційних статтях про те, що Великий голод був найбільшим злочином XX сторіччя, який далеко перевищив Голокост. Бо коли, як писала тоді американська преса, нацистська Німеччина нищила жидів газом чи спаленням в печах і отже, смерть була швидка, унеможливлювала муки повільного умирання, — то жертви організованого Москвою голоду в Україні гинули довгою, повільною смертю, здаючи собі справу з протиприродности цього помирання — у квітучій землеробській Україні.

Ми не беремося ставити сьогодні на терези Голокост і Великий голод, але як для жидів Голокост, так для українців Великий голод 33-го є найтрагічнішими сторінках історії.

То ж чи мають право українців хоча б на мить забувати цю величезну трагедію, яка їх спіткала в 1932–33 роках, і чи повинні вони відзначати лише круглі річниці Великого голоду і лише громадськими академіями, Богослуженнями та промовами політичних діячів?

У заголовках „Свободи" попереднього тижня ми подали на першій сторінці великими літерами: „Світ поминає жертви тридцять чорного року", але чи справді — цілий світ? Чи справді ціла Україна та усі українці, де б вони не проживали? Та ж знаємо, що на відзначенні сьомої річниці Незалежности у Верховній Раді головний промовець згадав про цю сумну незабутню річницю тільки бігцем, а всі ті відзначення, що про них звітує наша преса, ще далеко, дуже далеко не є достатні, як не є достатні книжки чи документації на цю тему.

Перед нами — одна із таких нечисленних книг-документів — „33-ій: Голод", упорядкована чесними письменниками Лідією Коваленко і Володимиром Маняком. Заключний розділ має символічну назву: „Повернути народові історію, а історії — правду! Щоб це трагічне минуле, якому немає рівного, було завжди з нами". Це повинно стати нашим святим обов'язком. Ми, українці, маємо свій Голокост — і повинні пригадувати про нього світові не лише на ювілейні різниці.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про те, що пишуть до О-Ки

Здається, таки найширший відгомін викликав недавній фейлетон „Про О-ку на випродажі" і про почування, що охоплюють не лише продаж дому, але також людину, що стоїть перед закінченням життя.

„З глибоким хвилюванням прочитала Ваш фейлетон „Про О-ку на випродажі", в якому так зворушливо описали Ви долю самотньої людини та гірке й болюче прощання з рідним домом. Ви, як і я, здаєте собі справу з тієї невеселої і невідкличної дійсности. Одначе у Вашому випадку Ви свідомі того, що Ваше життя було виповнене глибоким змістом. Ви часто у своїх фейлетонах згадуєте, що роля журналіста дуже невдячна, проте, на мою думку, вона й благородна. Скільки разів Ви своїми фейлетонами врадували читачів... Ви вносите бодай дрібку світла й заохоти чи радости до часто-густо невідрадного життя багатьох читачів... Своїми скромними словами я бажаю висловити своє глибоке признання для Вас і побажати ще довгі роки не зневірюватися, не ставити себе на „випродаж", а держати міцно перо у своїх руках. Ми з Вами! Залишаюся з глибокою пошаною до Вас, Людмила М.".

„Хоча вже минуло доволі часу від Вашого фейлетону із 18 вересня, я, відложивши його, носився з думкою таки написати до Вас. Свого часу у Ваших рядках згадане було ім'я Вашого вуйка Євгена. Відтоді цінність Вашої особи ще вища, бо ж Ви споріднені з легендарною історичною особою України. У 1943 році ми, сільський доріст, співали про цю подію пісні і захоплювали дорослих... Сьогодні хочу Вам побажати здоров'я й охоти до дальшої Вашої праці в редакції".

„Я тут зовсім сама на роботі. Виписала „Свободу" та слухаю радіо. Слухаю Вас і читаю, що пишете. Через газету я відчуваю Вас, відчуваю Вашу руку підтримки, патріотки і щирої жінки зі золотим серцем. Маю до Вас прохання, допоможіть моїй подрузі та її сім'ї. Може, Ви знайдете час і силу знайти для них поміч післанням одежі, харчів, взуття. Підтримайте їх в цю тяжку годину, а Бог віддячить Вам і всім, хто їм допоможе..."

„Дорога наша О-КА! Недавно прочитав я про „О-КУ на випродажі". Ця доля чекає нас усіх. Думаю, що невдовзі, в другім фейлетоні, подасте свої дальші пляни... Сподіюся, що Ваше перо ще довго не висхне!..."

„Браво!" і ще раз „Браво!" у відношені до Вашого фейлетону з 30 жовтня! Дивно мені, що „Свобода" помістила, бо назагал вона не любить навіть чемної та позитивної критики... Було б на місці, щоб „Свобода" приймала теж критичні заввага, що було б позитивним віддзеркаленням світових журналістичних традицій. Ще раз гратулюю Вам за так щиру багатомовну статтю"... Августин Р.

„Читаючи „О-ку на випродажі", хотіла поділитися своїми думками з читачами. Я дивлюся на це, що ми придбали: картини, кераміку, вишивки, книжки — все те, щоб надати „рідного духу" для себе і своїх дітей. І таких як ми, є багато. Діти мають свої хати та влаштовують на свій смак. І стає сумно на думку, що з такими надбаннями української культури робити. Є надійна відповідь: Український Музей в Ню Йорку! Але нам треба будинку з модерним устаткуванням. Союз Українок відважно взявся до того діла, але шукає меценатів-жертводавців. Наша українська громада в ЗСА може зложити потрібну суму на будову Українського Музею в Ню Йорку, і він скоро став би дійсністю. А тоді там знайшли б пристановище ті всі культурні надбання, для який покищо нема приміщення. Хай наш музей чваниться нашими культурними набутками. Хай він стане дійсністю, вікном в Україну для американського світу!" І.Х.Ч.

Закінчую цією позитивною пропозицією, яка, може, перенесе усі песимістичні мої думки на ясний шлях.

О-КА

ДОПОМОГА ЗАКАРПАТТЮ ТРИВАЄ

Україна і світове українство продовжують активно допомагати потерпілому від повені населенню десятків сіл у Закарпатській області. У своєму попередньому числі „Свобода" повідомляла адреси централей, які займаються практичним організуванням допомоги закарпатцям. Сьогодні ми ще раз, для зручности добродійників, подаємо адреси допомогових організацій та їхні телефони:

„Карітас України" (Львів, вул. Озаркевича 4, 290016, Україна, тел. : 380-322-97-12-56, Анатолій Козак;

Світовий Конгреес Українців (Ukrainian World Congress, 2118A Blood St. W., Toronto ON M6S 1M8 Canada) з дописокою „Повінь". Тел.: (416) 762-1108, факс: 9416) 762-8081;

Українсько-Американська Координаційна Рада (Ukrainian American Cordinating Council, 142 Second Ave. New York, NY, 10003) тел.: (212) 505-1765;

ЗУАДК (United Ukrainian American Relief Committee, 1206 Cottman Ave., Philadelphia, PA 19111) тел.: (215) 728-1630;

Український Народний Союз (Ukrainian National Association, 2200 Rout 10, P. O. 280, Parsippani, NJ 07054) тел.: (973) 292-9800, факс: (973) 292-0900;

Карпатський Союз Америки (Carpatian Alliance, Inc., P. O. Box 391 Cooper Station, New York) тел: (718) 545-6671;

Союз Українок Америки (Ukrainian National Women's of America, 108 Second Ave., New York) тел.: (212) 533- 4646;

Кредитова кооператива „Самопоміч" у Ню Йорку (98 Second Ave. New York) тел: (718) 657-7995 (голова Ради директорів Мирослав Шмігель);

ООЧСУ (Organization for the Defense of Four Freedoms for Ukraine) 136 Second AVE, New York, тел: (212) 982-1170;

Фонд „Дітям Чорнобиля" (The Children of Chornobyl Relief Fund) тел.:(973)-376-5140;

Українська католицька церква Чесного Хреста в Асторії, о. Пилип (31-12 30-th St., Astoria, N. Y. 11106);

Стейтова Рада УККА Ню Джерзі, (голова Іван Буртик, тел: (201) 779-4063;

Київська організація народно-демократичного об'єднання „Нова Україна", тел.:227-7367, 227-4734;

Численні листи до редакції „Свободи" свідчать, що допомога потерпілим у Закарпатті здійснюється також спонтанно, за особистою ініціятивою людей. Якщо ж хтось хоче об'єднати зусилля, то радимо діяти через найближчу до вас

(Закінчення на стор. 19)

ЗВІДУСІЛЬ

Американці живуть довше

Статистика свідчить, що у 1997 році пересічний вік американського громадянина осягнув 76.5 року. Водночас медичні журнали стверджують, що смертність новонароджених зменшилася в останньому році до 7.2 на 1,000 народжень, а при тому народини у жінок, що мають понад 40 років, значно збільшилися. У 1997 році в Америці народилося понад 1.6 мільйона дітей.

Спроба самогубства у небі

Літак німецьких авіяліній примусово приземлився у Варшаві, щоб лікарі надали допомогу білорусові, який, будучи депортованим з Німеччини, у леті порізав собі жили. Після медичної допомоги білорус повернувся до Німеччини, а звідти був таки депортований на батьківщину, до Лукашенка, де зараз бракує не лише демократії, а й хліба

Поки Єльцин хворіє

Державна Дума Росії зажадала офіційного свідоцтва про стан здоров'я президента Бориса Єльцина і його спроможність виконувати свої обов'язки. Водночас в Думі порушено питання про відновлення пам'ятника Феліксу Дзержинському перед будинком Служби Безпеки. Відразу з протестом виступив Конгрес поляків в Росії, який заявив, що кожен народ має своїх героїв, а також людей, яких має соромитись. До останніх належить організатор кривавого терору Дзержинський.

В Росії мруть від алькоголю

В Росії в нинішньому році померло від споживання алкоголю невідомого походження 32 тисячі осіб проти 25 тисяч в минулому році. Росіяни п"ють переважно міцні напої, споживання вина у їхній масі становить лише 6 відсотків. Збитки держави від корупції сягають 20 млрд. долярів, сказав на пресовій конференції голова фонду "Інформатика" Ґеорґій Сатаров.

Амбасадор Словаччини хоче залишитися в Канаді

Амбасадор Словаччини Зденка Крампова заявила, що залишиться в Канаді і не хоче повертатися до Братіслави. З. Крампова була відкликана до Братіслави при кінці жовтня, коли уряд перебрав Мікуляс Дзурінда. Небажання Крампової залишити Канаду коштує словаків тисячі словацьких крон.

46 тисяч з „портфеля щастя"

Новоприбулий з Грузії до Каліфорнії Дмитро Маркевич вирішив переказати гроші дружині Аллі в Росію через Вестерн Юніон, навіть не знаючи про льотерею "Портфель щастя". І раптом став переможцем. Запрошений до банку, він міг дістати стільки грішей, скільки набрав би за 2 хвилини. Дмитро узяв 46 тисяч долярів. Він і надалі переказує гроші через Вестерн Юніон батькові в Тбілісі (дружина вже в Америці) і не втрачає надії на новий "портфель щастя", претендентів на який Вестерн Юніон набирає серед своїх клієнтів до 31 грудня.

Жертв більше, ніж на війні

Керівник президентського комітету з боротьби із організованою злочинністю в Україні Василь Дурдинець сказав в інтерв'ю газеті "Факти", що в Україні зараз гине від рук злочинців більше людей, ніж в збройних конфліктах на теренах інших країн. Нинішнього року в Україні сталося 3700 зумисних вбивств, а від 1995 року — майже 18 тисяч. Щороку реєструється близько 600 тисяч злочинів, з них 40 відсотків — тяжкі.Василь Дурдинець вважає, що однією з причин цього є пов'язання злочинців з гілками влади. У 1996 році занотовано 6800 випадків хабарництва — на 20 відсотків більше, ніж за попередні 5 літ.

Президент Литви розпочав боротьбу із самогубствами

Литовський президент Вальдас Адамкус закликає до всенародної боротьби в Литві із самогубствами, щоб зменшити їхню кількість. В 1998 році 1,700 осіб закінчили життя самогубством — на 3.7 мільйона мешканців. Це рівняється 45 самогубствам на 100.000 осіб, і є найбільшою кількістю самогубств у світі. Президент закликає приватні організації і державні аґентства якнайскорше випрацювати відповідну профілактичну програму.

З колишнього мера Відня знято оскарження

З колишнього мера Відня Гельмута Цілка, якого звинувачували у співпраці з комуністичною поліцією в Чехо-Словаччині у 1960 році, 4 грудня знято звинувачення. Таке підозріння кинула віденська преса у жовтні, коли президент Чехії Вацлав Гавел мав нагородити мера Відня державним орденом. Чеська амбасада у Відні поінформувала, що це підозріння не є правдиве.

Чечня заперечує зв'язки з Талібаном

Виконуючий обов'язки міністра закордонних справ Чечні Іза Ідігов спростовує повідомлення газети „Аль Гаят", яка видається в Лондоні, про те, що столиця Чечні Ґрозний пропонує політичний притулок міліонерові Саудівської Арабії Осаму Бін Ладену, який звинувачується у зв'язку із бомбуванням американських амбасад в Кенії і Танзанії в серпні, повідомляє ІАР-ТАСС. Індігов також заперечує факт, що провідники Чечні і Талібану ведуть переговори про встановлення дипломатичних взаємин. Попередник Індігова Мовладі Удугов сказав у серпні, що такі розмови велися.

---

20 листопада ц.р. „Свобода" у звіті з Нарад Головного Уряду УНС неправильно подала прізвище другого заступника предсідника УНС: замість Дідик-Петренко слід читати Дидик-Петренко. Редакція вибачається перед А. Дидик-Петренко за допущену помилку.

ГІСТЬ РЕДАКЦІЇ

„Духовність на задвірках"

Зустріч із М. Жулинським



Академік Микола Жулинський в редакції „Свободи"
Фото Р. Галешко.

Заля української католицької церкви в Нюарку була заповнена. Відбувалася зустріч з академіком Миколою Жулинським, директором Інституту Літератури ім. Т. Шевченка Національної Академії Наук України, колишнім віцепрем'єром України. Його доповідь на теми української культури професор Роман Ричок, ведучий зустрічі, назвав однією з найкращих за останні кілька літ. І недаремно.

Микола Жулинський говорив небагато. Але його справжнє знання ситуації і вміння її бачити та передати іншим викликали заслужене захоплення. Жулинський не намагався прикрасити обстановку в державі. Про духовність в Україні її високі посадові особи зараз не дбають, в цьому напрямку не ведеться жодної свідомої і послідовної державної роботи. Всі розмови на вищому рівні — тільки про політику та економіку. Приблизно половина населення держави розмовляє російською мовою (в цій великій групі — немало українців). Тільки одна з десяти телекомпаній України транслюється лише українською. Постійно множаться приватні видання і видавництва, в основному теж російськомовні (за законом, їм не мають права відмовити в реєстрації). Влада не тільки не бореться за те, щоб підняти значення української культури, науки, книги, але в парляменті постійно з'являються „вилазки" з агітацією за другу державну мову, тобто російську. За порушення закону про мови не передбачено жодної відповідальности. Росія, як тільки може, прагне насадити свою ідеологію. Тим більше, що вона зараз має кризу власного національного духу. Адже всі її історичні основи виростали з того, що належить України — з Київської Русі. Тому з'являються різні хитромудрі пропозиції: давайте, мовляв, з'єднаємось з Україною. І духовною столицею хай буде Київ, а політичною — Москва. Тільки — щоб без Галичини...

Виникла також нова проблема — американізація, західні впливи. Національна культура ще не зміцніла наскільки, аби їм гідно протистояти. Розгублений народ сприймає високий матеріяльний рівень інших країн як доказ того, що правильні саме їхні орієнтації. А власні духовні набутки, що передавалися віками, з дідів-прадідів як міцна народна мораль, дрібніють і знецінюються. При таких умовах нація потроху втрачає енергію, необхідну для виживання... Дуже потрібна державі правдива інформація про життя українців за кордоном. Це зміцнить віру в силу нашого народу, в його уміння добиватися успіху.

Україні не бачити справжніх серйозних змін до того часу, поки вона не матиме гідної влади. А така перспектива найближчим часом їй ніяк „не світить". Бо нинішні депутати, за словами Жулинського, у більшості своїй дбають тільки про єдине — як їм набити свої кишені (благо, існує депутатський імунітет). З підтримки Верховної Ради продовжують існувати повні банкрути-колгоспи, на яких наживаються феодали.

Надія — тільки на майбутнє покоління. З'їзд молодих політологів у Києві запам'ятався Жулинському тим, що його учасники говорили без патетики і конкретно: як і що вони повинні зробити в Україні.

Роки власної державности, звичайно, своє дають, і є немало успішних змін. Серед них — з'ява багатьох нових і якісних вітчизняних товарів. Як держава, Україна давно і міцно закріпилась. Люди не хочуть повернення назад, але їх втомлюють постійні нестатки без надії на близькі зміни.

Авдиторія не мала жодних підстав сумніватися в словах щирого патріота України Миколи Жулинського і його доброму знанні обстановки в державі. А тому атмосфера зустрічі, яку організовали Комітет допомоги Україні та Приятелі Руху Північного Ню Джерзі, була вийнятково дружньою і приємною.

Тамара Ганенко

УКРАЇНЦІ БРАЗИЛІЇ ПОЗНАЙОМИЛИСЯ З НОВИМ ГЕНКОНСУЛОМ



Зліва: президент Консульського Товариства Парани Озеїл Мовра дос Сантос, президент Українсько-Бразилійської Центральної Репрезентації Йосиф Вельгач-мол., генеральний консул України в Бразилії Валерій Григораш, президент Департаменту розвитку міста Курітиби Андре Захаров, директор Кабінету віце-губернатора Парани Антін Клярет де Резенде.

В середині жовтня в Курітибі, у головній залі Українського Хліборобсько-Освітнього Союзу відбулася помітна подія: Українсько-Бразилійська Центральна Репрезентація представила керівникам громадських організацій і урядових установ нового генерального консула України — Валерія Григораша, а також його дружину Олену.

Учасниками церемонії були президент Українсько-Бразилійської Центральної Репрезентації Йосиф

(Закінчення на стор. 11)

Президент Л. Кучма привітав...

(Закінчення зі стор. 1)

вернення богослов'ю належного йому місця у науковому та культурному житті. На теренах нашої країни діє широка мережа духовних навчальних закладів — академій, університетів, інститутів, семінарій, випускники яких несуть своїм вірним життєдайні християнські ідеали, добро і милосердя, сприяють зміцненню духовного і морального здоров'я нації, її згуртуванню в ім'я великої мети — побудови сильної і заможної Української держави".

Від імені державного комітету України у справах релігій усіх присутніх привітав Віктор Боднаренко. Виступили ректор державного університету ім. Івана Франка проф. Іван Вакарчук, Владика Софрон Мудрий, Митрополит Галицький УПЦ Архиєпископ Андрій, о. д-р Андрій Онуферко та інші. Окрім того, були присутні:Владика Михайло Гринчишин, Владика Юліан Вороновський, отець-протоігумен Теодозій Янків, о. д-р Едвард Юнг, о. д-р Богдан Прах, а також представники світської влади різних рівнів та громадських організацій, ректори вищих учбових закладів. Хор семінаристів Львівської Архиєпархіальної Семінарії Св. Духа провадив зібрання співаною молитвою.

Ми сподіваємося, що, здобувши таку акредитацію, а до цього були трирічні випробування римських міністерств, що оцінювали навчальну програму і рівень викладачів Богословської Академії, українська держава, нарешті, не тільки визнає богослов'я як наукову дисципліну, а й витворить певні критерії щодо їх подальшої внутрішньої акредитації", — говорить віце-ректор Львівської Богословської Академії о-д. Борис Гудзяк.

Від Берестейської Унії до кінця другого тисячоліття українські богословські заклади не змогли здобути такого визнання. Цьогорічні випускники Львівської Богословської Академії будуть першими в історії українського християнства, які матимуть міжнародно визнаний богословський диплом.

У наступному числі „Свободи" буде вміщено докладнішу розповідь про академію.

Чи переконливе...

(Закінчення зі стор. 1)

том Лівінгстоном, є третім в черзі за впливом у Палаті Репрезентантів.

Найбільш критичним питанням у цій довгій та затяжній боротьбі між поглядами членів обох Палат, а також публічної опінії є, чи Президент надуживав свої права і чи він говорив правду, запевняючи, нібито не мав сексуальних взаємин із М. Левінською.

Із покликанням на свідків давніх експертів з оскарження президента Ніксона, як також професорів університетів, відомих істориків і правознавців, деякі члени політичної верхівки, що виступали впродовж довгого процесу оскарження Президента, заявили, що вони почувалися часом, немов студенти, яким дають лекції із права та історії.

Словом, уся ця історія так довго тривала, що вже багато хто ставить під сумнів переконливість аргументів, що їх висунув Кеннет Старр як головний звинувачувач у цій справі.

Але все це може невдовзі відійти до історії, бо, як відомо, Палата Репрезентантів збирається знову 3 січня 1999 року, вперше із новим спікером, і всі справи, що не будуть розв'язані до того часу, відімруть у Палаті Репрезентантів — на підставі Конституції, яка каже, що всі питання в Палаті Репрезентантів закінчуються з її зачиненням. Значить, коли 105-те зібрання Палати Репрезентантів закінчиться, із тим днем „вмруть" усі незакінчені справи.

О. Кузьмович

Арешт П. Лазаренка...

(Закінчення зі стор. 1)

да, істинну причину змушеного обмеження у пересуванні експрем'єра України Женева не подала. Тим часом у парляментських кулуарах ходило кілька версій. Перша — Павла Лазаренка затримали на кордоні із панамським пашпортом. Друга — екс-прем'єр звинувачується у „відмиванні" грошей через швайцарський банк. І третя версія — українські спецслужби „посприяли" своїм колегам із Швайцарії, аби ті „взяли" Лазаренка. Щоправда, пізніше стало відомо, що керівника „Громади" перевезли до женевської в'язниці, де він змушений буде давати свідчення одному із слідчих у справі відмивання „брудних" грошей.

Практично усі народні депутати перебували у розгубленості. Наприклад, соратник екс-прем'єра у фракції „Громада" Олександр Турчинов затримання у Швайцарії свого колеги вважає початком „політичної розправи над опозицією". Представник комуністичної фракції Юрій Донченко заявив, що Верховна Рада має оцінити, наскільки серйозними є звинувачення на адресу П. Лазаренка із боку швайцарської влади. А член парляментського комітету боротьби із організованою злочинністю та корупцією Григорій Омельченко вважає, що у екс-прем'єра й так достатньо гріхів в Україні, аби він був відданий все ж таки вітчизняному правосуддю. Генеральна прокуратура сьогодні займає доволі невтральну позицію. Мовляв, спочатку П. Лазаренко нехай вирішить свої проблеми із швайцарськими правоохоронцями, а вже після цього буде відповідати перед законами України.

Слід зауважити, що протягом останнього часу як у швайцарській, так і в українській пресі вже неодноразово з'являлися повідомлення про бльокування у банках Швайцарії рахунків П. Лазаренка на суму 20 чи 40 мільйонів долярів. У Женеві стверджують, що з початку нинішнього року офіційний Київ надіслав до різних кантонів Конфедерації близько 20 послань із проханням посприяти виявленню „брудних" грошей Лазаренка у Швайцарії. В українській пресі затримання на Заході керівника партії „Громада" висвітлюється доволі широко і неоднозначно. Одні засоби масової інформації, дотичні до Президентської Адміністрації, арешт Лазаренка пов'язують із початком процесу у Женеві проти одного із лідерів московсько-солнцевського угруповування Сергія Михайлова (Михася). Інші говорять про те, що П. Лазаренка було затримано після зустрічі його із лідерами соціялістичних фракцій парляментів Франції, Великобританії, Німеччини та лідером російських комуністів Геннадієм Зюгановим. Саме там, мовляв, за неофіційною інформацією, обговорювалась можливість підтримки на наступних президентських виборах в Україні Олександра Мороза. Власне, версій безліч. І одна виглядає арґументованішою за іншу. Проте нині цілком очевидним є те, що затримання Павла Лазаренка не є випадковістю.

У даному разі, очевидно, варто було б говорити про дві версії, кожна із яких має право на життя, і які так чи інакше пов'язана із проведенням в Україні наступних президентських виборів. Перша: влада за допомогою швайцарських правоохоронців вирішила зробити показовий процес над українським корупціонером No1. Навіть якщо процес і завершиться безболісно для Лазаренка, це й так добре „підмочить" його репутацію як ймовірного претендента на президентське крісло. До того ж, одночасно це кине тінь на його нинішніх ситуативних союзників — О. Мороза та П. Симоненка, які, як відомо, теж не проти позмагатись за найвище владне крісло. Друга: експрем'єр України свідомо порушив правила перетинання швайцарського кордону, аби уникнути розправи на Україні. Лідер „Громади" останнім часом кілька разів публічно заявляв, що нинішня влада хоче його фізично знищити. А тому у разі, якщо б П. Лазаренко отримав у Швайцарії півроку ув'язнення за порушення правил перетинання кордону, то це могло б його надійно захистити від кілерських куль. Більше того — екс-прем'єр міг би абсолютно спокійно керувати усіма передвиборчими приготуваннями із-за кордону (у тому числі — й щодо оприлюднення компромату проти Леоніда Кучми).

Власне, наразі невідомо, яка із версій має право на життя. Але можна із впевненістю сказати: перебування Павла Лазаренка у швайцарській в'язниці буде доволі відчутно впливати на подальші політичні процеси в Україні, які сьогодні тісно пов'язані із підготовкою до наступних президентських виборів.

Сергій Руденко
Київ



СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЗВІТ ФІНАНСОВОГО ВІДДІЛУ УНСоюзу

від 1-го січня1998р. до 30-го вересня 1998 р.

ПРИБУТКИ від 1-го СІЧНЯ 1998 р. до 30-го ВЕРЕСНЯ 1998 року

Членські вкладки	$	1,650,643.5
Вплати на пенсійні грамоти		149,381.6
Юнівер. Лайф Прем.		126,597.7
Зворот з реасикураційних вкладок		47,744.9
Комісове		12,573.0
Прибутки книгарні і друкарні		781,886.7
Прибутки від інвестицій:		
Банків	$	2,015.2
Бондів		2,548,762.3
Членських позичок на підклад грамот		24,821.6
Гіпотечних позичок		341,618.5
Реальності в Кергонксоні, Н.Й.		1,124,729.0
Коротко термінових інвестицій		45,182.7
Уділів		213,246.1
Позички для Корп. Дому УНС	$	112,125.0
		4,412,500.7
Разом	$	**7,181,328.3**
Звороти:		
Кошти актуарія і статистики	$	868.8
Виплати і частинні звороти пенсійних грамот		3,850.0
Банкові оплати		401.1
Грошові звороти		2,011.0
Кошти конвенції		16,530.0
Премії медичного забезпечення працівників		11,210.1
За дозрілі вивінувальні грамоти		3,120.0
Загальні канцелярійні видатки		125.3
Оплата до асекураційних урядів		1,764.0
Кошти інвестицій		325.0
Коштів лікарського бадання		40.0
Поштових оплат		49.3
Кошти друків і приборів		40.0
Чинші		2,418.8
Винагорода Відділових організаторів		180.3
Винагорода Відділових секретарів		156.7
Винагорода Обласних організаторів		250.0
Стипендії		300.0
Федеральних і стейтових податків та соціяльне забезпечення працівників		879,554.0
Канадські податки від інвестиції		34,306.0
Кошти телефону		419.6
Кошти подорожей працівників		60.0
Разом	$	**957,980.7**
Різні прибутки:		
Збільшено вартість бондів	$	48,749.2
Оплати за передчасні звороти пенсійних грамот		4,664.0
Залеглість до Укр. Нац. Фундації		4,287.6
Дивідендова акумуляція		4,384.2
Пожертва до Фонду Братського		5,825.0
Пожертви для Фонду Відродження України-УНС		3,659.2
Перенос до Сирітського Фонду		1,000.0
Переносне конто для Корп. Дому УНС		956,432.8
Кошти правні		66.7
Зиск при продажі бондів		200,973.0
Премії за реасекурацію		6,329.2
Резерва для незгрошевлених чеків		792.5
З продажі анг. Енц. Українознавства		696.0
Переносне конто		7,397,390.7
Разом	$	**8,635,250.5**
Інвестиції:		
Дозрілі і продані бонди	$	8,893,989.6
Сплачено членських позичок на підклад грамот		14,491.5
Сплачено гіпотечних позичок		654,411.6
Продані коротко термінові інвестиції		18,545,931.7
Продані уділи		2,637,472.2
Разом	$	**30,746,296.8**
Разом загальний прибуток від 1-го січня 1998 до 30-го вересня 1998 року	$	**47,520,856.4**

ВИДАТКИ від 1-го СІЧНЯ 1998 р. до 30-го ВЕРЕСНЯ 1998 року

Виплати членам:		
Виплати і частинні звороти пенсійних грамот	$	1,376,511.9
Грошові звороти		417,340.3
Посмертні допомоги		717,004.3
Дивідендова акумуляція		21,298.2
За дозрілі вивінувальні грамоти		694,099.5
Допомога з Фонду Братського		112,135.9
Відсотки від посмертних допомог		996.3
Вкладки за дітей, яких родичі померли		96.2
Премії за реасекурацію		106,976.1
Стипендії		51,150.0
Виплати з Сирітського Фонду		15,420.8
Разом	$	**3,513,029.8**
Видатки:		
Союзівки	$	1,348,383.7
Книгарні і друкарні		1,005,831.9
Організаційні видатки:		
Оголошення		21,063.9
Комісійна Винагорода "Universal Life"		20,955.6
Кошти обласних засідань		13,022.9
Лікарські бадання нових членів		2,456.6
Винагорода Відділових секретарів		173,218.6
Винагорода Відділових організаторів		33,355.7
Винагорода Обласних організаторів		123,221.6
Винагорода головного лікаря		3,500.0
Кошти подорожей обласних організаторів		19,611.2
	$	410,406.5
Разом	$	**2,764,622.2**
Платні, забезпечення і податки:		
Премії за медичне забезпечення працівників		411,909.6
Асекурація		54,953.1
Премії за забезпечення працівників від випадку		26,129.0
Платня головних урядовців		155,528.7
Платня працівників		710,385.2
Федеральні і стейтові податки та соціяльне забезпечення працівників		937,845.4
Разом	$	**2,296,751.3**
Загальні адміністративні видатки:		
Кошти актуарія і статистики	$	84,356.0
Банкові оплати		6,282.3
Банкові оплати за опіку над бондами		11,377.1
Книжки і друки		3,556.6
Вкладки до братських конгресів		2,910.0
Меблі і машини		19,022.3
Загальні канцелярійні видатки		29,323.9
Оплата до асекураційних урядів		22,601.9
Кошти правні		27,170.1
Кошти канадської канцелярії		1,832.0
Поштові оплати		39,749.7
Кошти друків і приборів		29,739.5
Обслуга машин		117,726.4
Кошти телефону		64,514.8
Загальні кошти подорожей		7,104.1
Разом	$	**467,267.0**
Різні видатки:		
Відсотки від закуплених бондів	$	23,851.8
Кошти контрольної комісії		6,447.0
Кошти конвенції		347,150.1
Виплати Фонду Відродження України-УНС		34,653.1
Української Спадщини		307.0
Зворот дотації до Фонду Братського		1,000.0
Дотації		1,025.0
Зворот до Укр. Нац. Фундації		5,279.0
Зворот членських вкладок		2,339.4
Переносне конто для Корп. Дому УНС		956,432.8
Кошти Річного Засідання		981.1

(Закінчення на стор. 10)

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

ЮВІЛЕЇ

Піввіку служіння українській жінці

На річних нарадах Світової Федерації Українських Жіночих Організацій 30–31 жовтня і 1 листопада було відзначено великий ювілей Федерації — її 50-ліття.

Крім традиційних нарад, 31 жовтня відбувся святковий бенкет, на якому привіти зложили генеральний консул України Микола Кириченко, заступник президента Світового Конґресу Українців Василь Самець і голова Конґресу Українців міста Торонто Марія Шкамбара.

Головну доповідь динамічно виголосила д-р Маруся Бек, почесна членка СФУЖО і фундаторка літературних конкурсів, підкреслюючи у своїм слові колосальну працю, яку зробила Федерація, співпрацю всіх складових організацій і їхню повну незалежність. Побажала „з розкритими крилами лету в наступне століття".

Зі словом виступила Ірина Сеник, номінована СФУЖО і вибрана журі як одна із ста героїнь світу. Висловила жаль, що український Уряд до сьогодні не визнав колишніх політичних в'язнів. Голова СФУЖО О. Соколик проголосила Ірину Сеник почесною членкою організації.

Відзначено корсажами сучасні голови 10-ох складових організацій, які в 1948 році заснували СФУЖО. З десяти основоположників шість були присутніми. Крім того, на рекомендацію складових організацій відзначено одну членку їх організації з нагоди 50-ліття СФУЖО.

В мистецькій частині виступили: Мирослава Зінь — яка прочитала вірш Лесі Храпливої Щур, написаний до 50-ліття СФУЖО, а Віра Мартиненко проспівала без супроводу кілька народних пісень. Бенкетом вміло проводила Христина Бідяк — заступниця голови СФУЖО.

1 листопада відбулася серія доповідей „СФУЖО у майбутньому" при участі д-ра Тетяни Беднаржової з Праги, д-ра Зої Хижняк з Києва, Оксани Соколик і Лесі Дяківської з Лондону. Сесією провадила мґр Ярослава Зорич. На Річних Нарадах до СФУЖО прийнято Об'єднання Українок Чехії.

З нагоди 50-ліття СФУЖО було проголошено збірку дуже потрібних фондів на дальшу працю СФУЖО.

Екзекутива СФУЖО

НАДХНЕНІ ЛЮБОВ'Ю ДО БАТЬКІВЩИНИ

УКРАЇНКИ ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДЗНАЧИЛИ 50-ЛІТТЯ СФУЖО



Фінансова Комісія СФУЖО Америки (зліва): Ірина Бойко, Христина Хомин-Їжак, Марія Леськів, Анна Максимович, Марія Данилів, Христя Харина-Сеник, Марія Харина, Орися Новосівська, Марія Галій, Галина Пиріг, Христина Кульчицька, Стефанія Жмуркевич.

Фото: О. Соловій

У світлі ювілеїв кожна з наших українських установ постає як цілість, як русло безперервної, цілеспрямованої праці, і як довга низка ентузіястів, вірних ідеалом своєї установи.

Тут заторкнемо саму суть відзначення трьох ювілеїв, що пов'язуються в одній установі — Світовій Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО). Саме у Філядельфії 50 років тому, в листопаді 1948 року, засновано Федерацію. Це здійснили 10 жіночих організацій вільного світу. Шість із них були присутні на установчому Конґресі Українського Жіноцтва; інші чотири — задеклярували свою волю стати членами-засновниками листовно.

Тепер СФУЖО нараховує 22 складові організації. Світлі уми жінок-фахівців опрацювали статут. На кожному етапі розвитку вирізнялись окремі пляни дії — організаційний, координаційний, репрезентативний, при чому тематично праця поширювалася на усі аспекти життя жінки і родини. Також Україна була в центрі уваги. Був це природний для жінки-матері патріотизм, хоч українки-еміґрантки опинилися з родинами і дітьми у нових і нелегких умовах життя, Україна залишалась тією безумовною реальністю, що давала наснагу побороювати всі труднощі на шляхах чужини.

Відтак активне жіноцтво відчуло потребу у власному пресовому органі — для зв'язку і обміну досвідом, для насвітлення проблем і почниів. Отже, у 1963 році започатковано бюлетень, що перейшов у квартальний журнал „Українка в Світі". Оскільки навіть найкращий почин нездійснимий без фондів, то знайшлася група ентузіясток, очолена енергійною громадською діячкою Марією Хариною, якій ніколи не бракувало цікавих ідей і способів їх здійснувати. Так постала фінансова Комісія СФУЖО на Америку. Розпочалася активна її діяльність. Основним прицілом було збудувати фонди на пресовий орган СФУЖО „Українка в Світі", що виходить вже 35 років.

Якраз минуло 30-ліття Комісії, тож її члени вирішили спільними зусиллями відзначити всі три споріднені ювілеї. Проведено це урочистим способом у неділю, 25 жовтня ц.р., в приміщеннях УОКЦентру у Філядельфії.

Сцена мала імпозантний вигляд. В центрі видніла емблема СФУЖО, під нею — квіти і свічі. По боках — на мальбертах портрети видатних українок-меценаток, які в минулих століттях жертвували свої особисті маєтності на розвиток культури, шкільництва й релігійного життя України.

Імпрезу відкрила голова Комісії Марія Харина словами теплого привіту учасникам, зокрема гостям і прелегенткам вечора, голові СФУЖО Оксані Соколик і д-рові Зої Хижняк, що є професором Києво-Могилянської Академії. Обом їм вручено китиці рож. Ведення програми було в досвідчених руках Ірини Куровицької, заступниці голови СУА, колишньої голови Національної Жіночої Ради Америки, що попросила до молитви Н. Пазуняк, заступницю голови УЗХ і почесну членку СФУЖО, яка прочитала молитву вдячности за світлих провідниць СФУЖО, та блаґальну — за поставу СФУЖО на новому етапі діяльности в руслі єдиного Українського Жінічого Руху. Покійним провідницям СФУЖО виявлено пошану хвилиною молитовної мовчанки. В ту мить Христя Харина-Сеник, членка-засновниця Комісії, засвічувала в їх пам'ять велику свічку на сцені, щоб були вони духом своїм серед нас...

Ювілей СФУЖО відзначено двома доповідями; про піввікову діяльність Федерації доповідала Оксана Соколик, голова СФУЖО. Змістом доповіді проф. Зої Хижнях була глибока аналіза часів Козаччини й Гетьманщини, доби постання гетьманської держави, коли в XVI і початку XVII ст., українській самобутності загрожувала Польща. Українська еліта тоді часто переходила в польський табір. Виступали, однак, шляхетні духом одиниці, які протистояли тим впливам через своє шкільництво, що було покликане виховувати у рідній східній вірі й національному дусі нове покоління. Серед них вирізнялись жінки. Перша з них — відома меценатка на межі XVI і XVII ст. в добі ренесансу і барокко, Гальшка Гулевичівна-Лозчина (дружина маршалка Лозки), яка подарувала на вічне посідання Богоявленському монастиреві свій ґрунт на Подолі в Києві — для побудови й розвитку школи для всіх станів, що виховувала б молодь у служінні руській (українській) Православній Церкві. Було це в 1617 році, за Архимандрита Єлисея Плетенецького, визначного освітянина зі шляхетського роду. Чин української меценатки послужив основою для побудови Києво-Могилянської Академії, що була за своїм освітнім рівнем найвищою школою на всю східню Слов'янщину. Протягом двох століть українські школи-колеґіюми були джерелом ширення культури на Московщину. Текст дарчої грамоти цієї меценатки прочитала присутнім Марта Васильців. Д-р Зоя Хижняк розповіла теж про ви-

(Закінчення на стор. 16)

Патріярх Філарет відвідав свято у школі

В суботу, 7 листопада, в школі українознавства Товариства „Рідна Школа" у Пармі, Огайо, з участю учнів, учителів та батьків було проведено свято Листопадового Чину з відзначенням 80-их роковин проголошення Західньоукраїнської Народньої Республіки. Вступним словом свято відкрив директор школи Петро Твардовський. Опісля до залі було внесено державний прапор України. Із рефератом про Перший Листопад виступила матурантка цього шкільного року Оленка Гудз.

Листопадове свято в „Рідній Школі" продовжувалось концертовою програмою. На закінчення свята всі присутні заспівали державний гимн України „Ще не вмерла Україна".

Однак святковий день у „Рідній Школі" продовжувався, бо до нас завітав Святіший Патріярх Київський і всієї Руси-України Філарет. Представляючи присутнім Святішого Патріярха, Петро Твардовський сказав, що Патріярх Філарет, після проголошення Акту Незалежности України, здійснив другий важливий акт, відірвавши Українську Православну Церкву від московської та створивши Київський Патріярхат. Сьогодні Українська Православна Церква Київського Патріярхату під керівництвом Святішого Патріярха Філарета повертає українському народові втрачену християнську духовність, національну гідність та стоїть на твердих позиціях державности України.

У своєму вітальному слові до присутніх Патріярх Філарет відзначив, що українські діти, народжені тут, в чужому краю, навчаючись в школах українознавства, досить добре володіють рідною мовою, знають про батьківщину своїх предків, її звичаї і культуру.

Петро Скала

ЧИКАҐО ВІДЗНАЧИТЬ 125-ЛІТТЯ НТШ

В неділю, 20 грудня 1998 р., відбудеться в Чикаґо святкова зустріч-конференція для відзначення 125-ліття заснування НТШ у Львові. Президент НТШ проф. Л. Рудницький з Філядельфії виголосить святкову промову. Крім нього, виступлять з короткими науковими доповідями В. Маркусь, П. Пундій, Б. Рубчак, Ст. Самбірський, М. Семчишин та Дм. Штогрин. З нагоди ювілею відбудеться виставка видань НТШ.

Зустріч розпочнеться о год. 1:30 по пол. й відбудеться в Українському Культурному Осередку, при Овклей Бульварді та Чикаґо Авеню. Вступ 10 дол. Буде перекуска і кава. Запрошується вся українська громада до участи.

ЧИ ВСІ НАШІ ЧИТАЧІ ЗНАЮТЬ ПРО ТОВАРИСТВО ДОПОМОГИ СИРОТАМ В УКРАЇНІ?

Нема, нема чужих дітей...

ЗАКЛИК

Товариства Допомоги Сиротам в Україні

Вже сім років наше Товариство заопікується сиротами в Україні, залучаючи до цієї преважливої справи спонзорів — тих шляхетних членів нашої української громади, які відчувають особисту відповідальність за майбутнє українських дітей, за майбутнє самої України.

Сьогоднішня економічна скрута в Україні така велика, що тисячі родин неспроможні дати собі раду навіть з двома дітьми. Тривожним фактом, підтвердженим соціологами, є збільшення кількости самогубств серед дорослих в Україні, а з цим — збільшення числа сиріт.

Дорогі читачі „Свободи"! Ми певні, що серед вас є майбутні спонзори-опікуни сиріт в Україні. Відгукніться ж на цей наш заклик, відгукніться на ваше власне сумління!

Мінімальний місячний внесок на одну дитину — 15 дол. Ви одержите фотографію сироти і всі її біографічні дані та адресу для листування.

За докладнішими інформаціями просимо звертатися на адресу Товариства: 129 Ridge Rd., Douglaston, New York 11363, або на ч. тел.: (718) 423—4966 (Марія Йовик)

Марія Йовик, голова
Наталія Раковська, секретар



Добродійники з Товариства Допомоги Сиротам в Україні у редакції „Свободи": (зліва) Іван Йовик, Марія Йовик (голова), Степан Марциняк.

П'ятнадцять долярів на місяць — і українська сирота не піде голодною спати.

Якщо в когось болить голова від напруженого думання над українською політикою, над нашими безконечними міжпартійними і міжцерковними незгодами, над булавоманією, то є один ефективний лік, такі помічні краплі для закапування очей — і відразу з поля зору познакають імена політиків та міністрів, назви партій та фракцій разом з їхніми геніяльними плятформами і програмами. Натомість очам відкриється поле праці, яка за своїм значенням дорівнює молитві. Бо затулює вуха Господь, коли ми претендуємо на небо, не виконуючи наших обов'язків на землі. Цей докір мусить прийняти сьогоднішній державний провід України, бо ж є там Уряд, є понад п'ятдесят партій, є сотні тисяч державних чиновників — і поруч них є знедолені діти! Тисячі і тисячі... Голодні, босі, покинуті напризволяще.

А вже найгіркіші сльози ковтають сироти. Жахливий парадокс українського життя: дітей стає менше, а сиріт — більше. У Вінниці повісилися мама і тато трьох маленьких дітей — не могли вилізти зі злиднів, куди їх загнала політика антинародної влади. На Дніпропетровщині наклав на себе руки батько одинадцяти дітей — та сама причина...

Читачу, на цих словах не стискай від гніву кулаки, не кажи, що треба змінити політику, що треба змінити уряд, парлямент. Ні, найперше, що треба — це рятувати дітей-сиріт! Тому поклонімося нашому діяспорному Товариству Допомоги Сиротам в Україні, бо ця жменька сердечних людей робить для нещасних українських діточок більше, ніж цілі державні апарати.

В редакції „Свободи" троє чільних діячів товариства — Марія Йовик, її чоловік Іван, колишній хорунжий славної УПА, і Степан Марциняк. Вони розповідають... — ні, не про себе і свою доброту, а знову ж таки — про дітей, про те, як вони тяжко бідують, і як же тішаться, якою радістю сяють їхні оченята, коли відчують, що когось у цьому світі їхня доля таки обходить...

І як мало для цього треба! Якихось 15 долярів на місяць. Виявивши найбільш потребуючу сироту в Україні, актив Товариства шукає серед наших людей в Америці спонзора, передає йому всю інформацію про дитину і адресу для листування. Цей спосіб опіки охопив уже майже 1000 українських сиріт. Товариство має свої відділи у Києві і в кожному обласному центрі. Тому сиріт тепер знаходиться швидше, ніж спонзорів — на сьогодні виявлено 600 дітей у великій біді.

Спонзорство... Вже не один американський українець і не одна українка, віддавши себе цій святій місії, пережили такий приплив співчуття, що, після першої усиновленої дитини, взяли під свою опіку другу, третю. Як от пані Музичка з Клівленду. А третьою була Маринка Богайчук зі Світловодського. У біографічних матеріялах п. Музичка знайшла приписку: „Рятуйте цю дитину, щоб вона не опинилася в Росії!". Бог дав цій дівчинці великий музичний хист, але ж за рік навчання в консерваторії треба заплатити 700 дол. І п. Музичка згодилася! Дитина ж тим часом виявилася не просто талановитою, але й кришталево чесною. Через недовгий час прийшов до Клівленду її лист: „Мамо, не присилайте мені більше грошей, бо я вчуся так добре, що заслужила стипендію".

Ось ще дитина з Божим даром — Славчик Кльоц з Фастова, син замордованого в останні роки совєтської імперії журналіста Леоніда Кльоца. Славчик пише чудові вірші, але такий короткозорий, що майже нічого не бачить. Родина Йовиків привезла його до Америки на лікування, до доктора Селезінки, а за цей час так усі полюбили Славчика, що запропонували йому залишитися тут. „Ні, не можу, бо я народився для України",— відповів на ті пропозиції Славчик.

Діти, що виростають у біді, мають надзвичайно чутливі душі. Коли група членів Товариства їхала у 1994 році в Україну, то один зі спонзорів, Теодор Єлеїв, хоч і не чувся досить здоровим, також поїхав, щоб у Києві зустрітися зі „своєю" Оксанкою. На летовищі дівчинка з криком „Таточку! Таточку!" бігла просто до нього, хоч ніколи його не бачила...

П'ятнадцять долярів на місяць — і українська сирота не піде голодною спати — ця думка стала головним сенсом життя професора-емерита Емілія Якіна — він спонзорує 150 діточок. Сам живе вкрай скромно, ледве не аскетично, їздить на старому-престарому авті...

Крім залучення до праведного діла нових спонзорів, Товариство щороку висилає в Україну понад 200 пакунків з дитячим одягом і взуттям...

Дуже шкода, що поза цією скупою розповіддю залишається багато важливих і хвилюючих подробиць. Бо і спонзори, і діти-сироти в Україні, і провідники Товариства живуть ніби у тому самому світі, що й решта людей, та водночас живуть ще й в інших вимірах — у тих, де людські драми і трагедії відступають, даючи місце радості і надії...

Петро Часто

ОБІД ДЛЯ ГОЛОДНОГО

Суспільна Служба Українців Канади щороку збирає кошти до фонду „Поміч Україні". Цьогорічне гасло „Купіть мисчину зупи" видавалося нам дуже практичним, бо чітко визначено мету. А нею було заснування й розвиток їдалень для старших віком людей в Україні, а також доживлення школярів та студентів.

Уже в 1997 році ми зібрали досить відомостей про потребу кухонь і їдалень для старших віком людей в Україні. У їхній діяльності допомагали добрі й сердечні українські люди, чутливі до болю та охочі допомогти ближньому в біді. Одні самі почали підгодовувати старших і дітей, інші заохотили до доброго діла місцеву владу, підприємства і сільські господарства. Подекуди шкільна й студентська молодь допомагає у вільні від науки дні доставляти та роздавати харчі людям в потребі. Обов'язком Суспільної Служби України з Головною Управою в Києві та обласними і вже подекуди районними осередками став розподіл зібраних коштів.

Їдальні „Карітас" в Києві передано 3 тисячі долярів з парафії св. Йосафата у Торонто, до Золочева переказано тисячу долярів, щоб годувати 50 особливо бідуючих людей. В Трускавці діяла кухня для бідних, але за браком коштів вона перестала працювати. Завдяки акції „Поміч Україні" знову відкрили цю кухню.

Подібні приклади є в Нікополі, Новоархангельському, Кіровограді, Сторожинці, Ясинуватій, Феодосії, Херсоні, інших місцевостях. Про них повідомляє голова Головної Управи Суспільної Служби України Надія Самуляк. Потреба підтримки дітей і старших зростає, люди не одержують заробітної платні, підприємства звільняють робітників. На додаток, в Україні дуже поширилася туберкульоза. Необхідні лікарські опіки, вакцини та добре харчування. Щоденна „мисчина зупи" просто необхідна у цей важкий час.

Марія Голод,
секретар Централі Суспільної Служби Українців Канади.

ЛИСТИ ВІД АГРУ

Організація „Американці в обороні людських прав в Україні" (абревіятуру АГРУ утворено від англійської назви: Americans for Human Rights in Ukraine) написала ряд листів до американського Конґресу (Палати Репрезентантів і Сенату) в 1998 році на теми, які мають пряме відношення до оборони прав людини. Оборона прав людини і допомога Україні є головним змістом діяльности організації.

Теми деяких листів в 1998 році були: за комеморативну резолюцію 65-ої річниці Великого голоду в Україні; за грошову допомогу Україні від ЗСА; проти релігійного переслідування; за прийняття Польщі, Чехії і Мадярщини до НАТО; проти нагінки на През. Клінтона і його „імпічменту"; проти видворення одружених священиків УГКЦ з Польщі; за членство конґресменів в Українському Кокусі американського Конґресу; проти смертної кари в Україні.

Від часу заснування в 1979 році, головним завданням АГРУ є писання масових листів до членів американського Конґресу — Палати Репрезентантів (435 членів) і Сенату (100 членів). Вплив на членів Конґресу і їхнє голосування залежить в якійсь мірі від кількости листів, які виборці до них пишуть, обстоюючи певні погляди. Не завжди є нагода чи можливість особисто інтервеніювати в різних справах, а лист залишається документом і, як каже приповідка: „Перо сильніше від меча". В додатку, відповідь від членів Конґресу є зобов'язуюча і служить як привід до дальшої співпраці.

Крім листів до американського Конґресу і місцевих, повітових і стейтових урядів, АГРУ також звертається листовно до урядів України та інших держав.

Володимир Боднар

З'їзд СКУ підтвердив...

(Закінчення зі стор. 1)

Хоч д-р Лозинський був єдиним кандидатом на цей пост, його вибір не був одноголосним. За нього голосувало 146 делеґатів; проти — 11, 13 утрималися.

У своєму виступі після голосування д-р Лозинський подякував тим кандидатам на президента СКУ, які відтягнули свої кандидатури — ними були Оксана Соколик, д-р Василь Верига і д-р Євген Рослицький.

Сьомий Конґрес, який відбувся в готелі Гарбор Кесл, на березі озера Онтаріо в Торонто, зібрав представників української діяспори з п'яти континентів, а за столом президії стояли 16 державних прапорів країн, де діють українські організації, що входять до СКУ, і навіть українська мова делегатів звучала в кольорах і наголосах тих країн, де вони живуть.

Канадські господарі подбали, щоб участь у конґресі взяли чільні діячі з політичного світу, і найважливішим серед них був Рой Романов, прем'єр провінції Саскачеван. Його нині вважають передовим політиком у конституційних питаннях, у справі федералізму і намагань задовольнити претензії Квебеку, щоб запобігти відокремленню цієї франкомовної провінції від Канади.

У своїй промові на СКУ прем'єр Рой Романов виступав як син вихідців із Стоянова, що на Львівщині, які поселились у Канаді наприкінці 1920-их років, але при тому звернув увагу на державобудування Канади, що може послужити досвідом і прикладом для державобудування України.

Він згадав, що очолив уряд Саскачевану того ж 1991 року, коли Україна стала самостійною, і вирішив, що не може стояти осторонь того, що здійснилось у країні його батьків, нагадавши, що „ми живемо за дивіденди з капіталу, який вплатили своєю працею наші діди й батьки — еміґранти". Як голова уряду, він створив дорадчу групу і доручив їй виробити пляни співпраці між Саскачеваном і Україною, підписавши з Президентом Леонідом Кучмою угоду про співпрацю між своєю провінцією й Україною в юридичній галузі, в енерґетичній, сільсько-господарській, у галузі малого бізнесу і у виробництві фільмів. Далі він робив заходи, щоб федеральний уряд Канади допоміг Україні мати кращі зв'язки з Північноатлантичним оборонним союзом (НАТО) та наполягав на тому, щоб прем'єр-міністер Канади Жан Кретієн поїхав з офіційною візитою в Україну (вона має відбутись у січні 1999 року). Врешті він закликав учасників Конґресу не бути нетерпеливими щодо України.

А така нетерпеливість відчувалась серед учасників конґресу. Громозводом для цього став Іван Драч, голова Української Всесвітньо - Координаційної Ради, голова Товариства „Україна", голова Конґресу Української Інтеліґенції і народний депутат України. Драч виступав декілька разів протягом п'яти днів конґресу. У довшій промові наприкінці другого дня, 3 грудня, він заявив: „Становище Української держави — нормальне!", а далі пояснив, що це „нормальне" становище „збитої істоти", яка все таки одужує. Він закликав незадоволених Україною діяспорників не вимагати від України всього негайно. Він запропонував діяспорі порівняти ситуацію в Україні з тією, в якій нині знаходиться колись горда й аристократична Грузія, або Білорусь, і запитав, „Чи нині українцеві живеться тяжче, ніж чеченцеві?".

Драч також визнав, що антиукраїнські сили в Україні міцніші за патріотичні, але те, що нині в Україні багато партій у патріотичному крилі, він не вважає за неґативну річ, бо багато партій є і в Німеччині, і у Франції. Він доводив, що різні партії — це як різні роди армії, але ці різні роди армії не виграють війни, якщо не будуть воювати разом. „Не Рух, або КУН (Конгрес Українських Націоналістів), а і...і...". Треба різним партіям об'єднатись в одну армію, а не в одну партію, твердив Драч.

У своєму виступі на панелі „Діяспора й Україна" Драч звернув увагу конґресу на те, що в Україні справи діяспори було передано під юрисдикцію Державного комітету у справах національностей і міґрації, а на його думку, діяспорою мало б відати Міністерство Закордонних Справ України. „„Маленька Хорватія запустила супутник, щоб втримувати зв'язок з хорватами по всьому світі, — казав Драч, — а ми не можемо зв'язатись з поліщуками, з жителями північної Чернігівщини, а українці в Росії плачуть: „Поможіть померти в Україні!". Для таких справ треба авторитету зовнішньополітичного міністерства, вважає Драч.

Гаслом Сьомого Світового Конґресу Українців було „Сильна діяспора — сильна нація". До цієї теми, серед інших, говорив старійшина українців-канадців д-р Петро Саварин, колишній президент СКВУ (літеру „в", яка означала „вільних", зняв попередній, шостий конґрес). Нав'язуючи до часто згадуваних на конґресі 20 мільйонів українців, які живуть за межами України, д-р Саварин доводив, що більше з тих жителів повинні включатися в активне політичне життя своїх країн і з тієї позиції допомагати Україні закріпити її державність — через владні структури країн поселення. Він дав, як приклад, свій особистий досвід у Канаді. Після активної політичної діяльности він був обраний головою одної з керівних партій у провінції Альберта. Як такий, він мав можливість здобувати державні фонди на українські справи. Одного разу, згадав д-р Саварин — він запросив на свято державности чільного канадського державного керівника, зазначивши при тому, що мусить привезти з собою мільйон долярів у формі державної дотації. Так і сталось — мільйон пішов на видання Енциклопедії Українознавства.

З подібними пропозиціями виступала Оксана Башук-Гепбирн з Оттави, яка наголошувала, що державну допомогу Україні ми в діяспорі можемо збільшити, якщо здобуватимемо чільні позиції у своїх країнах.

Після того, як Україна стала самостійною, точились розмови про те, чи потрібно дальшого існування СКУ, а Комісія прав людини навіть призупинила на деякий час свою діяльність (тепер знову діє під назвою Комісія громадянських і людських прав і її знову, очолює Христина Ісаїв з Торонто. Сьомий Конґрес ще раз чітко підтвердив в потребу дальшого існування СКУ. Наприклад адв. Стефан Дуніковський, який очолив об'єднаний у травні 1997 року Репрезентативний Комітет Української Громади у Франції, заявив, що його організація потребує такий „дах", як СКУ, щоб запозичити досвід інших країн. Він нарікав, що за останні п'ять років не мав досить інформацій від секретаріяту СКУ, за вийнятком пригадок про сплачення вкладок, і пропонував, щоб складові організації СКУ контактували між собою і секретаріятом за допомогою сучасних засобів зв'язку, таких як електронна пошта і мережа Інтернет.

Учасник панелю „Діяспора й Україна" Віктор Казбан із Сум („40 кілометрів від Російської Федерації", нагадав він слухачам) мотивував конечність існування СКУ, бо колишнім совєтським людям „демократії не можна навчитися за один день". В Україні, говорив він, „чинне законодавство не виконується, тому сподіємося на вашу підтримку" — не матеріяльну — зазначив він — бо Суми, наприклад, багате місто. „Більше, як комп'ютера, нам треба вашого голосу". Віктор Казбан запропонував, щоб Комісія громадянських і людських прав СКУ розголосила по світі те, що уряд Росії насильно відібрав від парафії Української Православної Церкви Київського Патріярхату Богоявленський собор у Ногінську біля Москви.

Серед резолюцій СКУ є одна, запропонована Ярославом Скрипником з Канади, яка зобов'язує президію скликати статутову комісію, щоб осучаснити статут СКУ і на його прийняття скликати окремий з'їзд. Це віддзеркалює погляди учасників на те, що СКУ не треба розв'язувати, але пристосувати його до вимог сьогодення.

Від уряду України на Сьомому Конґресі Українців виступав амбасадор у Канаді Володимир Хандогій та амбасадор при Організації Об'єднаних Націй Володимир Єльченко, а від парляменту — Іван Драч і Слава Стецько. Амбасадор Єльченко зокрема згадав, що Президент Леонід Кучма встановив четверту суботу листопада як дату щорічного відзначення голодомору 1932–33 років, та що кілька днів раніше, він, Єльченко, повідомив про це світову громадськість під час свого виступу в ООН.

В наслідок виборів нової президії СКУ, крім президента Аскольда Лозинського, Марія Шкамбара стала першим віце-президентом, а Оксана Соколик — другим віце-президентом. Віктор Педенко став генеральним секретарем, Василь Самець — фінансовим секретарем, а Христина Бідяк — скарбником.

Віце-президентом „екс-офіціо" стали д-р Василь Верига з Канади, Ігор Ґавдяк від УАКради у ЗСА, Лев Довгович від Европейського Конґресу Українців, Любомир Мазур з Великобританії, Стефан Дуніковський з Франції, Стефан Романів з Австралії, Юрій Іваник з Арґентини, Йосиф Вельгач з Бразилії.

Членами Президії також є голови більших складових організацій СКУ.

Р. Хомяк

Виплата відд. Братської Діяльности		2,480.6
Кошти інвестиції		5,257.1
Страта при продажі бондів		13,841.5
Страта при виміні кан. валюти		984.2
Видаток на перенесення з Джерзі Сити до Парсиппані		1,843.0
Кошти компютерізації		74,457.3
Чинші		385,540.8
Резерва для незгрошевлених чеків		1,537.8
Переносне конто		7,404,138.9
Спортова акція		1,781.1
Разом	$	**9,271,329.1**
Інвестиції:		
Закуплено бондів	$	5,047,315.5
Уділено позички на підклад грамот		40,101.6
Закуплено електричні машини		31,587.7
Уділено гіпотечні позички		557,973.3
Капітальний ремонт на Союзівці		5,451.8
Закуплено коротко термінових інвестицій		18,495,399.7
Закуплено уділи		4,589,614.1
Разом	$	**28,767,444.0**
Разом загальний видаток від 1-го січня 1998 до 30-го вересня 1998 року	$	47,080,443.6

Б А Л Я Н С

СТАН ЧИННИЙ:			СТАН ДОВЖНИЙ: Фонди		
Готівка	$	940,802.55	Забезпеченевий	$	67,107,716.18
Коротко термінові інвецтиції		1,927,475.79			
Бонди		46,675,824.15			
Гіпотечні позички		6,735,903.08			
Позички на підклад грамот		798,450.24			
Реальності		3,000,308.00	Акцидентовий		2,290,353.64
Друкарські і електронічні машини		311,902.51	Братський		0.00
Уділи		7,070,192.99	Сирітський		419,818.45
Позичка для УНС корп. ім. Д. Галичина		104.551.04	Захисту		0.00
Позичка для корп. Дому УНС		2,300,000.00	Наглої потреби		47,522.08
Разом	$	69,865,410.35	**Разом**	$	69,865,410.35

СТЕФАН КАЧАРАЙ
касир

Меценат української медицини

У періодичних виданнях української діяспори дуже часто зустрічаємо імена людей, що з посвятою та ентузіязмом допомагають медичним та культурно-освітнім установам в Україні. На жаль, ніхто не веде обліку допомогових акцій української діяспори, тому не можна точно встановити їхньої матеріяльної вартости. Кажуть, що милосердя не можна вимірювати грошима. Одначе, ми живемо в матеріялістичному світі й не зашкодило б мати бодай приблизні дані про обсяги гуманітарної допомоги діяспори Україні.

Опитування приватних висилкових агенцій, українських кредитових спілок, приватних і громадських фундацій та організацій показало, що грошева вартість гуманітарної допомоги Україні товарами і готівкою становить річно багатомільйонові суми. Один тільки Фонд допомоги дітям Чорнобиля висилає кожного року ліків та медичного устаткування вартістю 4 млн. дол. Зі ЗСА та Канади їде в Україну кожного року понад 3,000 відвідувачів і кожний з них залишає там найменше 5,000 долярів. Керівники наших кредитових спілок запевняли мене, що через їхні каси до банків в Україні щороку перераховується близько 4 мільйони долярів. Мої підрахунки, хоч і приблизні, але, без сумніву, правдиві. Роблю це для того, щоб показати, що українська діяспора надає країні своїх батьків велику матеріяльну допомогу.

Крім приватних осіб, найбільшу допомогу від української діяспори дістають медичні та культурно-освітні установи. У цій статті йтиметься про допомогову акцію лише однієї людини на користь зубожілої української медицини — а саме філантропа української науки Григорія Малиновського, мешканця стейту Мишиген. Він уболіває душею за те, що українські лікарі працюють в дуже несприятливих умовах. Їм постійно бракує лікувальних засобів та діягностичного обладнання. Зубожілий матеріяльний стан медичних закладів не дає можливости на відповідному рівні вишколювати нове покоління лікарів. Адже від знань і вмінь лікаря залежатиме стан здоров'я надії.

Г. Малиновський зрозумів важливість плекання нових кадрів українських лікарів і протягом 1996-1997 років за посередництвом Світової Федерації Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ) пожертвував 575,000 долярів на підвищення навчального наукового рівня в медичних університетах та на відросійщення української медицини. Він придбав комп'ютеризоване друкарське обладнання для Академії Медичних Наук України, Національного Медичного Університету в Києві, Одеського Державного Медичного Університету, Дніпропетровської Медичної Академії, Київського Науково-Дослідного Інституту Отоляриногології, Харківського Науково-Дослідного Інституту Медичної Радіології та Наукового товариства ім. Шевченка у Львові. Г. Малиновський закупив також значну кількість медичних підручників та передплатив 40 медичних журналів для Центральної Наукової Медичної Бібліотеки та для бібліотек багатьох медичних університетів на сході України. За його фонди видано перший на Україні англо-український словник медичної термінології і ряд медичних підручників українською мовою, як от: „Акушерство і гінекологія" (Одеса), „Травматологія" (Львів), „Анатомія людини" (Львів), „Пухлини вуха" (Київ), „Отоляриногологія" (Київ), „Анатомічний атлас ротової порожнини" (Львів) і „Ліки в отоларингології" (Львів). Минулого листопада Г. Малиновський подарував українським медичним університетам 2,470 сучасних медичних посібників на суму 100,000 долярів.

Г. Малиновський не забуває і про лікарні, українські культурно-освітні установи, Львівський Державний Університет (ЛДУ). Він придбав для наркологічної клініки в Івано-Франківському діягностичне лябораторне обладнання та апаратуру для аналізи крови та плазмоферези, а для дитячих лікарень та клінік — оксиметри та прилади для миттєвого вимірювання глюкози у крові. Культурно-освітнє товариство „Просвіта" отримало від Г. Малиновського 50 комплектів комп'ютеризованого друкарського обладнання для розповсюдження україномовної літератури на зросійщених тери-

(Закінчення на стор. 17)

Що роблять „соотєчєствєннікі"...

(Закінчення зі стор. 3)

ції соотєчєствєнніков" — іншими словами, п'яту колону, що діє в Україні від дня постання незалежної держави.

Відверто нехтуючи нормами міжнародного права, до категорії „співвітчизників" російська сторона зараховує, крім громадян РФ, усіх етнічних росіян та російськомовних громадян нових незалежних держав, що складає, згідно з російськими джерелами, 25-30 млн. осіб, в тому числі 11-17 млн. в Україні (маються на увазі 11 млн. етнічних росіян та 5,7 млн. тих, що вважають рідною російську мову — за даними перепису населення 1989 року). Експерти думського Комітету у справах СНД відносять до цієї категорії аж 80 відс. населення України.

У законопроєкті „Про державну політику РФ стосовно співвітчизників за кордоном", прийнятому Держдумою у першому читанні, під терміном „співвітчизники за кордоном" розуміються „громадяни РФ, особи з подвійним громадянством, колишні громадяни СССР, що проживають на території колишнього СССР і здобули громадянство іншої держави або особи без громадянства, еміґранти, нащадки співвітчизників". Спроба на законодавчому рівні реґулювати правовідносини з особами, що проживають за межами РФ, є прямим втручанням Росії у внутрішні справи інших держав.

Немає сумнівів, що в міру дальших успіхів України у здійсненні власних етнополітичних пріоритетів та зростання авторитету нашої держави на міжнародній арені, тиск Росії, з використанням чинника „співвітчизників", буде неодмінно зростати. Росія усіляко намагається створити такі умови, які б дозволяли їй не лише іззовні, але й зсередини здійснювати вплив на нашу державу. З цією метою Москва організаційно посилює російські громади в Україні, координує їхню діяльність, допомагає їм матеріяльно. При чому фінансова підтримка надається передусім тим організаціям, які непримиренно ставляться до української державности, активно захищають інтереси Росії та виступають за відновлення імперії. Це, насамперед, Російське товариство Криму, Російська община Севастополя, Всеукраїнське товариство російської культури „Русь", Конгрес російських общин західніх областей України. Хоч ці організації росіян зареєстровані у нас як культурницькі об'єднання, їхня діяльність останнім часом відверто політизована — в сенсі антиукраїнства.

Водночас Москва вдається і до застосування міжнародних інституцій захисту національних меншин, намагаючись пов'язати міжнародній громадськості думку, буцімто в нових незалежних державах дискримінується російськомовне населення.

У червні ц.р. Дума ратифікувала Рамкову конвенцію Ради Европи про захист національних меншин. Представляючи депутатам цей документ, нинішній міністер закордонних справ РФ І. Іванов підкреслив, що „Росія отримує ще один важливий механізм для захисту співвітчизників за кордоном".

Комісія з прав людини при президенті РФ видала брошуру „Як написати скаргу в Европейський суд з прав людини?" Її надіслано в російські общини та закордонні установи РФ. Очевидно, що потік скарг від „російськомовного населення" буде скоординовано і він використовуватиметься Росією як аргумент силового тиску на Україну.

Цілком імовірно, що у процесі наближення до парляментських (1999 р.) та президентських (2000 р.) виборів в Росії посилиться антиукраїнська кампанія в російській пресі з метою дискредитації нашої держави. Пряме та опосередковане проникнення в українську пресу буде продовжуватися, а з ним зростатиме пропагандистський вплив на українське суспільство, культурна і російськомовна експансія. Росія будь-що хоче законсервувати наслідки довготривалої русифікації України, загальмувати національне відродження етнічних меншин на своїй території.

Ще виразнішою стане стратегія „захисту" прав етнічних росіян у межах СНД, де Україні відводиться не останнє місце. Показовою в цьому пляні є позиція В. Зоріна, голови Комітету у справах національностей Державної думи. Він вважає, що росіян в Україні взагалі не можна розглядати як національну меншину, а слід виходити з того, що „українці та росіяни — народи-партнери". На думку В. Зоріна, це дає моральне право гостро поставити питання про офіційний статус російської мови в Україні.

У цій статті ми свідомо не вдаємося до спростувань російських закидів на адресу України, оскільки їх безглуздість очевидна для кож-

УКРАЇНЦІ БРАЗИЛІЇ...

(Закінчення зі стор. 6)

Вельґач-молодший, президент Консульського Товариства Парани Озеїл Мовра дос Сантос, голова Українського Хліборобсько-Освітнього Союзу д-р Євген Чмир, голова Українсько-Бразилійського Клюбу д-р Петро Єдин, голова Товариства Прихильників Української Культури д-р Ярослав Гребінник, генеральний вікарій Української Католицької Церкви Едісон Бойко, голова Релігійного Культурного Центру „Полтава" о. Даниїл Козлінський, протопресвітер Микола Милусь та ін.

Після офіційної церемонії відбулося гостинне прийняття, на якому присутні тепло вітали нового консула України Валерія Григораша і його родину. У своєму своєму слові президент Українсько-Бразилійської Центральної Репрезентації Йосиф Вельґач-мол. підкреслив, між іншим, що українська громада Бразилії активно підтримуватиме консула України і сприятиме його плідній діяльности. „Віримо, що Ваша праця буде на добро Україні і нам, українцям. Україна незмінно присутня у Бразилії, бо ми свято зберігаємо культуру, мову, віру, звичаї і традиції наших предків, що прибули сюди понад сто років тому. І надалі триватиме це зберігання, бо ми свідомі, що в наших жилах тече українська кров", — сказав Й. Вельґач.

Д-р Михайло Рубінець

ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ: повернення до загальнолюдських вартостей

Що сталося з основами культури?

Євген Сверстюк



„Кінець XX століття дає нам великий ужинок культурних втрат — на тлі зростання масової культури. Щораз менше великих постатей і в культурі, і в мистецтві, і в політиці. Саме у великих постатях — лице часу. Не видно ні великих учителів, ні навіть великих бунтівників. Бо нема великої віри. На мілинах не росте навіть ностальгія за втраченою драмою і катарсисом".

Замість людей — раби...

У нашій культурі відбулася заміна основ. Ми проходимо третю, іронічну, фазу діялектичного циклу — заперечення заперечення.

Перша заміна основ була драматичною, бо йшлося про матірні основи, з яких постала европейська культура і европейський тип людини.

Після того, як філософи провістили, а композитори проспівали „загибель богів", на історичну арену вийшов Антихрист. У Росії він простував з гордістю нігіліста, з рішучістю Великого Інквізитора. Він обіцяв перетворити камінь на хліб, а казку — на дійсність. А для початку свою абсолютну владу над людиною освятив її кров'ю. І в комуністичному, і в фашистському варіянті він протиставив вченню любови — принципи сили, ненависти, утилітаризму.

Ґордо пообіцявши замінити „недосконалий" Божий світ, диявол міг мавпувати тільки пародію на творіння: заляканого раба замість гідної людини — раба Божого, концлаґерну зону — замість громадянського суспільства, податливу глину — замість активного народу. Як пише Дж. Орвелл, два століття ми підрубували сучок, на якому сидимо. І ось з раптовістю, нами мало передбачуваною, сук обламався, а з ними і ми упали. На жаль, вийшло мале непорозуміння: внизу виявились не трави, посипані пелюстками троянд, а помийна яма, обведена колючим дротом... За десять літ ми відкотилися до часів камінного віку, і раптово ожили, здавалося б, давно вимерлі людські типи — в ролі правителів світу...

Злочини були завжди, але жовтнева революція узаконила злочин.

Брехня існувала завжди, але князь олжі звів її до принципу — тотального.

Большевицька революція залишила усі великі слова, але позбавила їх великого змісту.

Відбулася підміна понять — підміна основ.

У марнословї про гордість людини загубилася засаднича істина християнства про абсолютну цінність особи, і також істина філософська: особа не може бути засобом, а тільки ціллю.

Нові основи підлаштовувалися вже під масу, а не під особи.

Ідеї соціяльної утопії виявилися спокусливими для людської гордині і легкими для втілення в пропаґанді.

Заміни і „змішування" мов зруйнували мир у душі людини, активізували її злі начала — ворожнечу і готовність до аґресії. Гасла полонили людський розум, і той розум пішов на нечувану капітуляцію, зрікаючись років творених понять, принципів, вартостей, визнаних як вічні.

Підміна понять, фальшування слів були вдалим методом обману і морального розкладу, що одразу підточило сили людини...

„Найперше було Слово, і Слово було у Бога, і Слово було Богом... І все через нього постало".

Те Слово було відчужене від свого джерела, що надавало йому сили. Коли ідеться про революцію, що перевернула світ, то найперше треба сказати про революцію у мові — про підміну понять, „уневажнення" принципів, клясове переосмислення значень. Це велика тема філософська, соціяльно-психологічна — обезбожения мови як знаряддя обману, як моделювання викривленої свідомости.

Під ногами захиталися віками непорушні скелі.

Ми дуже завинили перед „пережитками минулого"

Повернення до загальнолюдських вартостей, проголошене з Кремля у 80-их, прозвучало як кінець диявольської гри. Це було оголошення банкрутства. Воно означало заклик до повернення на руїни вічних вартостей і старих основ.

Чотири покоління виховувалося на боротьбі з тими вартостями, що були затавровані як „пережитки минулого" — приватновласницькими, релігійними, націоналістичними. Вони мали віковічне коріння. Викорінення людини в людині, відрив від одвічного ґрунту традиції, дестабілізація особи і знедуховлення — це була стратеґічна і тотальна війна проти особи.

Власність одвічно давала ґрунт для незалежности особи. Проти неї завжди виступав люмпенізований кримінальний елемент. Але перевиховання власницьких інстинктів на ґрунті матеріялістичної філософії — то було чисте лукавство. Всі сили особи йшли на маскування власницьких інстинктів.

Але людина була відчужена від тієї власности, яка творить особу незалежну, відповідальну, господарну. Шляхетний бік власности було зруйновано. Разом з тим відпало і вічне запитання: що ти зробив з талантами, які дав тобі пан з відомої євангельської притчі? Що ти зробив зі спадщиною предків? Що ти зробив з природою?

Там, де перервана традиція, там потрібні героїчні зусилля особи — долати труднощі і робити те, що мало робитися у природному плині життя.

Повернення землі її господареві, люблячому і відповідальному.

Відродження, а точніше, створення нового типу людини, здатної почувати себе спадкоємцем. Передусім — блудним сином, що знов повернувся до дому отця.

Треба сказати, що інстинкт власности міцно сидить у людині, і тут справа тільки за розумною підтримкою людей доброї волі, якими багата наша земля.

„Націоналістичні пережитки" глибоко сиділи в людині. Їх найжорстокіше переслідували. Свідомий українець був найпершим ворогом для „визволителів" — чи то червоних, чи білих, чи коричневих. Отже, природний господар краю мусив удавати з себе слугу, коли хотів жити.

А тим часом Україна зовсім несподівано для Росії у 17-му році в голос заявила про свій найтяжчий „гріх" — волю до національної незалежности. Всі екзекуції в революцію, геноцид голодом у 33-му, нищівна війна, плацдармом якої стала Україна, знову голод 47-го року, фізичне винищування української інтеліґенції — все це мало ґарантувати знекровлення нації.

Кремль був шокований референдумом 1991-го — знов та сама воля до національної незалежности! Після того, коли вивчення історії України було забороненим. Пам'ять минулого винищувалася в родині. Батьки не розповідали правди своїм дітям про родичів, особливо тих, котрі варті були великої шани.

Тепер відкрився доступ до заборонених книг. Але не все просто. Працівники „ідеологічного фронту" далі живуть імперськими антиукраїнськими стереотипами. І бюрократичний, і мафіозно-кримінальний світ протистоїть українській культурі і мові як через незнання, так і через узвичаєну позицію. Між іншим, одна з причин відштовхування від української мови — її поетичний лад, чужий кримінальному світові.

Національна гідність визріває дуже поступово і в процесі постійної боротьби — не тільки із запеклими ворогами, але й боротьби за якість культури, за відновлення здорових традицій, які по-патерналістському глушили бур'янами...

„Релігійні пережитки" були найскладнішими. Вони то виникали, то зникали, як міраж. Статистика показувала цілковиту перемогу атеїзму, а тут раз-у-раз — вияви „релігійних забобонів". Відоме євангельське застереження, що „не можна одночасно служити двом панам", за умов соціялізму розв'язувалося компромісно: на службі — усе кесареві, а вдома — дещо Богові.

Релігійна традиція в Україні глибока. Вона закорінена і в естетиці звичаїв та побуту, і в глибинах підсвідомого. Вільний дух України іде від релігійности народу. Українські мислителі — від Київської Руси до Сковороди і Юркевича — це релігійні мислителі. Найбільші українські поети, починаючи від Шевченка, тримаються ґрунту біблійного. Навіть сама мова — пісенна шевченківська, виплекана в серці народу за умов бездержавности, передає релігійний лад душі.

Отже, особлива увага приділялася викоріненню духовних основ життя, опори людської незалежности. Позбавлена сили духовної, людина не може дивитися правді у вічі. А життя вимагає справжньости. Вислужництво — це не служіння. Гордість — не гідність. Красномовність — не мудрість. Працівник ідеологічного фронту — не інтеліґент.

Добре, що нині можемо мислити і говорити на рівні суворої правди, але не можна цього робити наполовину. Наприклад, апелювати до духовности без Духа Святого, „що всюди є і все наповнює".

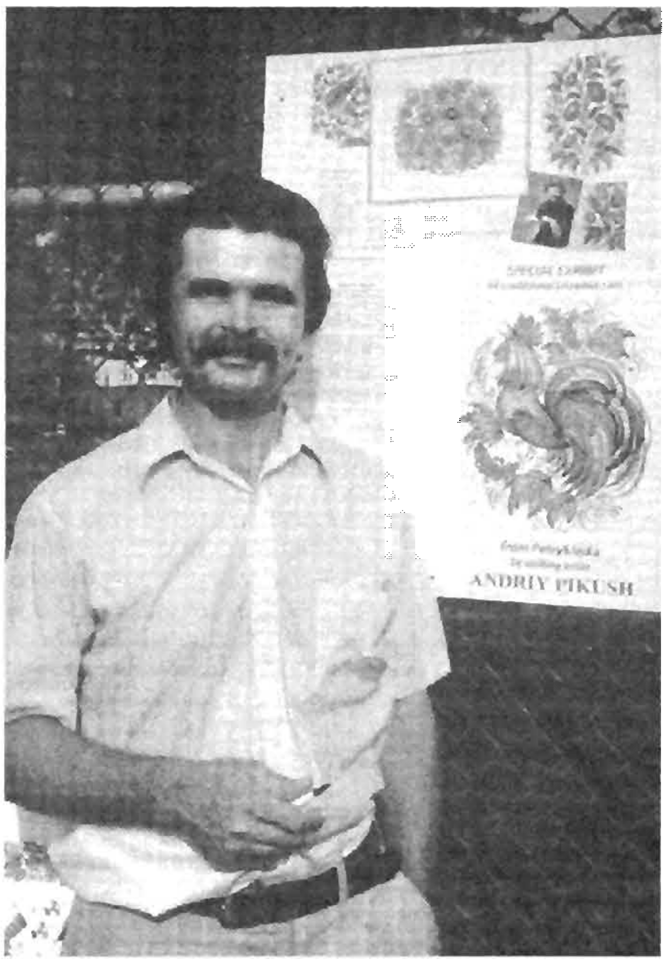
Не можна вилікуватися, вживаючи самі назви ліків.

На піщаних мілинах немає розсипів перлів. Але перед людиною, коли вона виходить у світ, стоїть старе євангельське нагадування: вибирайте дорогу вузьку, що веде до життя. Власне, тільки такі і встояли в боротьбі з „пережитками". Оскільки війна з ними була нещадною, а людина практично не могла зректися себе, то це приводило до складових психологічних колізій, виробився тип лукавого слуги, який удавав вірнопідданого, що не має нічого за душею, а насправді наполовину любив, наполовину вірив і крадькома привласнював чуже.

Інстинктивно людина відчувала, що йде смертельний демонтаж особи, і прагнула зберегти в душі хоча б половинчастість як зв'язок з

(Закінчення на стор. 18)

Збережемо петриківські традиції



„Одержимий петриківець" Андрій Пікуш.

Сім років тому Андрій Пікуш організував і очолив перше у Дніпропетровщині самостійне підприємство з т.зв. Петриківського декоративного малярства. Воно почало свою діяльність поряд з експериментальним цехом при Дніпропетровському Художньому Комбінаті, що належав Спілці Художників України. Тут, з ініціятиви А. Пікуша, почалися творчі зміни на шляху до відродження, освоєння нових перспективних матеріялів тощо. Стали виготовляти вироби з дерева на токарній, столярній та ручно-різьбленій основах, працювати з керамікою, гутним шклом, текстилем.

Але дещо з історії петриківського малярства.

Ще в 1903 році, під час всесвітньої художньої виставки в Парижі, відомий французький мистець Анрі Матіс, після знайомства з творами петриківців, захоплено сказав: „Відмовившись від рутини академізму, я створив азбуку нового мистецтва, а, виявляється, вона в світі давно існує, та ще в такій потужній і розвиненій формі!.."

До речі, там експонувалися твори Надії Білокінь та Тетяни Пати — двоюрідної сестри бабусі Андрія Пікуша, майстрів, які донесли у двадцяте століття справжню традицію Петриківки і ввійшли в історію українського мистецтва.

Петриківське декоративне народне малярство сягає в глибину тисячоліть. Починалося воно з настінного розпису. Жителі Придніпров'я розмальовували стіни хат зсередини та знадвору квітами, калиною, степовим різнотрав'ям, півниками, райськими птахами, вкладаючи у своє мистецтво особливу символіку та щедру поетичну українську душу.

Петриківка була одним із козацьких поселень. В 1772 році Петро Кальнишевський, останній кошовий війська Запорозького, здійснив поселення до Петриківки жителів з іншого старовинного козацького поселення — Курилівки, яке на той час мало понад п'ятсот років. З того часу Петриківка розростається і нараховує більше десяти тисяч жителів. Розбудова Петриківки, як і той факт, що вона ніколи не знала кріпацтва, особливо сприяли розвитку улюбленого на Придніпров'ї настінного малярства, поряд з яким розвивався також розпис побутових предметів з дерева, розписувалися знаряддя праці, музичні інструменти, вози, сани, меблі. Особливо були знаменитими петриківські скрині, що розходилися ярмарками по всіх Великій Україні.

Гаряче, запально, з любов'ю говорить Андрій про сутність мистецтва Петриківки. „Сила Петриківки не в стилістиці, техніці чи в технології, а в світогляді, в умінні розмовляти з природою". Світлоносне, людяне, життєдайне, даруюче чисту радість, мудре — все це про Патриківку. І після запальних коментарів одержимого маляра, по-іншому сприймаєш оцей різноманітний дивосвіт сполучення квітів і птахів, рослин і тварин...

Андрій Пікуш став відомим завдяки своїй творчості, 60-ти персональним та гуртовим виставкам, що експонувалися в багатьох містах України, а також в Росії, Білорусі, Польщі, Франції, Японії. В 90-их роках відбулися його персональні виставки в Монтреалі, Торонто, Вінніпезі (Канада), а також в Чикаго, Дітройті, Ню Йорку (Америка).

Живучи у Петриківці, не обмежувався творчою та педагогічною працею. Притаманну йому якість провідника реалізував весь час; боровся за демократичні перетворення у Спілці художників України, проти номенклятурного керівництва. В роки перебудови, обіймаючи посаду голови обласного правління художнього фонду, змагав за прискорення будівництва комплексу художніх майстерень у Петриківці, за децентралізацію художнього комбінату, захист прав мистців.

Створивши перше у регіоні незалежне підприємство мистців, зумів не лише зберегти його у складних економічних умовах гіперінфляції, але й зміцнивти, згуртувати в ньому провідних майстрів петриківського осередку малярства.

Я задала Андрієві кілька запитань у час його участи в Українському фестивалі в Чикаго:

— Пане Пікуш, що б ви хотіли сказати, звернувшись до української громаді Америки та Канади, як голова творчого об'єднання „Петриківка"?

— Нині на Україні надзвичайно підірвано купівельну спроможність людей, майже не функціонує внутрішній мистецький ринок — головний економічний важіль розвитку національного мистецтва. Тому для нас важливо знайти додаткові шляхи збуту, що допомогло б зберегти колектив і забезпечити подальший розвиток Петриківки як національної перлини для наступних поколінь. Тому я звертаюся з пропозицією взаємно вигідної співпраці до всіх зацікавлених співвітчизників на Американському континенті. Творче об'єднання „Петриківка" — це унікальний потенційно сильний колектив, в якому працюють талановиті майстри. Співпраця можлива в різних напрямках, зокрема створення мистецьких виробів з дерева різноманітного дизайну, співпраця в галузі поліграфії (картки, репродукції, книги, календарі та інше), розробка дизайну текстилю, деколів для порцеляни, розпис архітектурних об'єктів (інтер'єр, екстер'єр), організація спільного виробництва меблів з ручним розписом, художнього шкла, порцеляни, кераміки та інше.

Користуючись нагодою, хотів би висловити щиру подяку всім тим, хто сприяв здійсненню мети нинішньої поїздки, зокрема чикагівцям — мистцеві Анатолієві Коломийцю та його дружині пані Любі за їх щиру участь і підтримку в організації виставки, а також Орисі та Борисові Антоновичам, Ніні Хоревич та Ванді Багмет з Міннеаполісу. Я не маю найменшого сумніву в культурному та економічному відродженні України, хоч це може статися нескоро. Але чим активніше ми будемо працювати для цього, тим швидше прийде цей час.

Всім, хто хотів би зконтактуватися з уповноваженим „Петриківки" Андрієм Пікушем для пропозицій та співпраці, подаємо контактні адреси:

В Канаді: Oksana Pikush, 2370 Turner Rd., Windsor, Ontario, N8X 3K6, Canada. Tel. (519) 254-0556.

В Україні: 322300 Дніпропетровська обл., Петриківський р-н, с.м.т. Петриківка, вул. Калнишевського 65, Творче Об'єднання „Петриківки". Fax: 011-380-05610-2183.

Л. Коваленко,
Чикаго

ТИЖНЕВИКУ — ПІВРОКУ

ІЗ ПОШТИ РЕДАКТОРА

Здається, не так давно, п'ять років тому, „Свобода" перейшла рубіж свого 100-річчя, а вже почався відлік нових дат: півроку тому, в липні 1998-го, „Свобода" перейшла із щоденника на тижневик.

По-різному сприйняли читачі цю зміну. Мешканці штатів Ню Йорк і Ню Джерзі, яким пошта не дошкуляла своїми запізнілими доставами і вони одержували „Свободу" кожного дня, жаліють за щоденником. Читачі більш віддалених місцевостей Америки, а особливо Канади, куди щоденна газета приходила, бувало, п'ять чисел вкупі раз на тиждень, навіть втішилися, що тепер є можливість прочитати „все за один раз і в одному місці" (М. Василько, Торонто). Д-р Святополк Шумський із Австралії своє розуміння ситуації висловлює так: „Ми привітали новий формат нашого колишнього щоденника, який є, на нашу думку, цікавий своєю многогранністю і вповні задовільняючий. Згідно зі світовим законом, всюди відбуваються зміни, що саме сталося з попереднім форматом „Свободи", які, вважаємо, сталися на краще".

Три місяці тому відбулася ще одна зміна у „Свободі" — головним редактором стала Раїса Галешко, яка змінила на цій позиції Зенона Снилика, що очолював газету понад 36 років. І сьогодні, читаючи редакційну пошту, я помічаю, що зміна керівництва газети навіть більше заторкнула читачів, ніж зміна формату й періодичности. Листи, які я одержала від знайомих і незнайомих людей, в переважній більшості дуже доброзичливі, в них відчувається вболівання за те, в чиїх руках буде дорога для всіх „Свобода". Сьогодні, користуючись нагодою, я хочу від усього серця подякувати всім, хто прислав свої привітання й побажання з нагоди мого призначення. Серед них Стефа Палюх (Місісаґа, Онтаріо), Едвард Кухар (Говел, Ню Дж.), Юрко і Галя Ганас (Гамільтон, Онтаріо), панство Ґаховські (Мішиґен), Ігор і Таня Лесики (Каліфорнія), Ярина Зоряна (Мінеаполіс), Роман Куропась (Воррен, Мішиґен), Василь Сірський (Ватерлю, Онтаріо), Марія Кучеренко, Ганна Черінь (Порт Шарлотт, Фльорида), Петро Пільків (Торонто), Роман і Любомира Іваницькі (Фльорида), М. Зизан (Ню Йорк), Галя Івченко (Міннесота), Роман Шолдра (Альберта), працівники Генерального Консульства України в Ню Йорку, Люба Ґой (Торонто), Роман Слиж (Ралей, Н.С.) та багато інших.

Поруч з привітаннями майже всі кореспонденти висловлюють добрі сподівання, наприклад, що „Свобода" „...знов перейде з тижневика на щоденник", бо „Ви об'єктивно віддзеркалюєте у простій, зрозумілій формі для усіх прошарків суспільства основні питання життя теперішньої діяспори, газета достосовується до вимог теперішніх читачів" (І. і Т. Лесики), „'Свобода' буде й далі 'Свободою', бо вже в першому дописі [нового редактора] відчувається різниця тих, що покінчали журналістику у Львові, а від тих, що в 'Орбіті-Квін' в Торонті" (П. Пільків); „...нова 'Свобода' для тих, що шанують життя і життєрадість та людську правду!" (Роман Куропась); „Останнім часом вона [„Свобода"] більше наблизилась до питань, які хвилюють новоприбулих. Газета давно потребує сучаснішого і динамічнішого підходу" (Тамара Ганенко, Ню Джерзі).

Однак не всі сприйняли зміни схвально й доброзичливо. І знову, як і слід було сподіватися, каменем спотикання стала мова. Наша рідна українська мова, така багата на історію, на діялекти, вимову — в очах деяких поборників „чистоти мови" має бути позбавлена свого розмаїття і барв, і стати такою, якою деякі автори сердитих листів до редакції користувались ще в старому краю — без зміни й оновлення. Я спеціяльно даю такий категоричний вступ перед оглядом цієї частини редакційної пошти, бо ж часто ті, хто лає нас за мову, звинувачуючи у „суржику", самі користуються якимось польсько-англійсько-якимосьтам слововитвором. Ось як цей лист (правопис автора збережено): „Що Ви вельмиповажана пані Редакторко можете дасьти газеті? Чи свій комуно-московський суржик? Ви одержали едукацію совієцку... Діяспора екзисцінує багато літ і завдячіє затриманню незайманости мови... Нова ґенерація з України не хоче адаптувати..." і т.д. Не дивно, що під такими листами не підписуються, а конверт штемпельований в Монтреалі. Семен Гасяк з Сейнт Джозеф, Мо, пише: „...читаю другі часописи і не мушу шукати за словником, читаю „Свободу" і в кожній статті знайду кільканадцять слів, що їх навіть не можу знайти у словнику". Віра Ременюк із Кеноша, Вісконсин, написала листа англійською мовою, в якому сердито запитує, що ми зробили з українською language, що в останні роки читання „Свободи" для неї стає все більше stressful. Пані Ременюк „надзвичайно дратує" те, що газета вживає слова іншомовного походження, як наприклад, „мітинг", замість чистих українських „збори, сходини, засідання". Слід сказати, що листів про вживання слів іншомовного походження ніколи не бракувало в редакції. Тема ця, я б сказала, наскільки неокреслена, настільки й невдячна, бо якщо б ми розглянули етимологію кожного слова й стали очищати мову від слів іншомовного кореня, що б тоді від неї лишилося?

Три місяці тому, у своїй першій редакційній статті, зверненій до читачів „Свободи", я писала, що ми не ставимо завдання вирішити питання мови раз і назавжди. Натомість друкуватимемо листи читачів з різними поглядами. Від сьогодні розпочинаємо МОВУ ПРО МОВУ на сторінках „Свободи".

Завершити огляд пошти із течки редактора хочеться рядками з листа нашого постійного і вдумливого читача з Гамільтону, Онтаріо, Юрія Ганаса: „Чому б не створити у „Свободі" підложжя публічного форуму на її сторінках? Це значить не уникати контроверсійних тем і мати скептичне наставлення до всяких „святих корів" у нашому суспільстві. Щоб вдержати належний авторитет серед своїх читачів, „Свобода" мусить бути завсіґди готова вказати, коли „король є без одежі".

Раїса Галешко

МОВА ПРО МОВУ

Мова - немов велика ріка... Тисячі струмків і річечок впадають до неї. І ці притоки - найрізноманітніші... Серед них є замулені, або мілкі чи солоні... Впадають в ріку й стерильно чисті, незаймані... І кожний привносить щось своє до великого загального потоку. Отак і ріка нашої мови — різні діялекти, говірки й акценти наповняють її, мов ті струмки і потічки, а вона перетравить все — і не псується, а стає ще повнішою.

Проте і потужна течія може не витримати потужної сторонньої зливи, змінитися, замулитися й зникнути, що могло статися з українською мовою за часів насильницької русифікації. Тому то постійно й піклуються українці про свою мову. Тому спеціяльна мовна комісія Національної Академії Наук України взялася за опрацювання нового мовного правопису. Тому у нашій редакційній пошті є так багато листів на цю тему...

Після багатьох років безпосереднього і замаскованого нищення української мови наш народ нарешті назвав свою батьківську мову державною у своїй незалежній державі. Відразу ж з'ясувалося, що справа мови дуже непроста. Тривалий поділ України між імперіями не міг не позначитися на мові населення двох провідних реґіонів України. До цього додалися маневри політичних провідників СССР, які прагнули загальмувати розвиток української мови, звести її до ролі сільського діялекту. І самі українці, чи то перебуваючи в чужій землі, чи то намагаючись приподобатися у своїй батьківщині, набули своєрідної лексики, котра є суржиком чи то від зросійщення, чи то від занглійщення чи полонізації.

Тижневик „Свобода" не є науковим лінґвістичним виданням, але листи читачів зобов'язують нас порушити цю тему. Тому ми сьогодні розпочинаємо новий сталий розділ „Мова про мову". Листи і статті, які будуть у ньому видрукувані, переважно не замовлені редакцією (хоча ми не відмовляємося від права на такі замовлення), а надійшли самочинно, поштою.

Читайте ці листи, міркуйте, пишіть до нас. Доки йтимуть до „Свободи" листи про мову, доти існуватиме цей розділ в тижневику. Кожен читач має право висловитися. Єдине, що нас зобов'язує — це бути виразником боротьби за дальше збереження й збагачення української мови не тільки на українських просторах від Дністра до Дону, а й в північно-американській діяспорі.

Українськість української мови

Шановна Пані редакторко!

З приємністю дістав я до рук моє перше число „Свободи", яку я тількищо почав передплачувати. Це було число 12 (рік CV), датоване 18 вересня, 1998, яке прибуло до мене 1 жовтня.

Щастя хотіло, що в цім числі „Свободи" була опублікована Ваша стаття „Виберіть "Свободу"!" — Слово до читача. Отже, сталося так, що я почав читати „Свободу" від Вашої вищезгаданої статті. Читав я її з захопленням та вітаю Ваше запрошення висловлювати наші думки про українськість теперішньої української мови. Це дразлива тема, однак хтось мусить її обговорювати та нею журитися. Адже „Свобода" якраз стане цим форумом, де можна буде продискутувати недоліки теперішньої української мови та з часом спрямувати її на шлях повного відродження, а це ж не буде легко, бо одні не знають, що українське, а що неукраїнське, інші думають, що мова, яку вони знають, є досконалою, бо так їх учили (але хто вчив — не питають), треті знають, що щось є недосконале, але не є певні цього, що є досконалим та не знають, від чого починати коректуру, а ще інші прямо бояться признатися до цього, що вони не є певні, що є досконале, а що недосконале. Одним словом, люди бояться виявити свою непевність у знанні рідної мови, що не все є їхньою виною, а велике число таки не дбає про досконалість мови, якою ми вийдемо з заложення, що українська мова, як і українська нація, була приречена на знищення та що український нарід натрапляв на інший правопис у кожній газеті, залежно від цього, де вона була публікована та ким. То не диво, що навіть знавці чи мовні педанти є розгублені, а часом навіть знеохочені цим хаосом. Я особисто, щоб не денервуватися, переставав читати деякі газети. Повертав до них по певнім часі, щоб тільки запримітити дальше погіршення стану української мови. Дійшло до того, що я не розумів, про що автор даної статті говорив! Вина не все була в доборі слів, а радше стилю. Слова, якими тепер засмічена українська мова, можна легко вимести на смітник доброю новою мітлою. Гірше є зі стилем та граматикою, які ломлять хребет українській мові. Це є багато небезпечніша річ для української мови, як саме засмічення ґерманізмами, москалізмами, (менше) польонізмами та всякими іншими „ізмами".

Кожний редактор, до якого я звертався в Канаді та Европі, покликається на Голоскевича . Я не знаю, хто він є та де він працював чи працює та навіть не маю його правопису й не знаю, де за ним шукати. Отже, не можу висловити моєї думки про вартість його правопису. Однак з перегляду усіх видань канадських та европейських газет, з якими я є ознайомлений, виходить, що вони, мабуть, послуговуються якимись різними виданнями правопису Голоскевича. Тепер взявши до рук моє перше число „Свободи" (ч. 12 з 18 вересня 1998 р.), довідуюся, що „Свобода" також придержується правопису Голоскевича, однак на мою скромну думку, мова „Свободи" є що найбільш українською, за що Богу дякувати. Виходить, що не все є втрачене, принайменше тут на Заході. Не згадую про правопис та мову українських газет в Україні, бо я їх не читаю з чисто технічних причин, бо їх не маю. Однак з кількох уривків, які мені попадають до рук припадково від часу до часу, виходить, що нам ще треба добре попрацювати над мовою нашої Батьківщини. Пишу „нам", бо виношу враження, що не всі мешканці України бачать

(Закінчення на стор. 15)

МОВА ПРО МОВУ

Про українськість...

(Закінчення зі стор. 14)

„пользу" в українськості української мови.

Я пропоную дещо нетрадиційний підхід до обговорювання питань українськости української мови. Замість висловлювати категорично мій погляд на недотягнення, я радо буду наводити приклади неукраїнськости в українській мові та запрошувати знавців та любителів української мови до щирого обговорення кожного питання окремо.

Довгі статті томлять та знеохочують людей до читання, а про недоліки в теперішній українській мові можна б писати томи книжок. Цю річ треба оставити науковцям та людям доброї волі (мовній комісії), які колись візьмуться за це діло, знову мабуть таки тут на Заході. Я радо порушив би в поодиноких дописах питання, які, на мою скромну думку, є болячками в українській мові та над якими варто та треба б негайно призадуматися та їх або усунути, або скореґувати так, щоб одно не перечило другому.

Ґратулюю Вам з нагоди Вашого призначення на становище головного редактора „Свободи" та дякую за запрошення дискутувати недоліки в українськості української мови. З нетерпеливістю чекаю на Вашу реакцію на мої думки.

Ви, мабуть, запримітили відхилення в моїй граматиці, в моїм правописі та в моїм доборі слів. Хочу Вас запевнити, що я зробив (та буду робити) це цілево в пошуках за українськістю в українській мові.

Д-р Роман Шолдра, адвокат
Летбридж, Альберта

„Якщо не маємо відповідного слова, треба його створити"

Уже довший час збирався написати до вас про брак чистоти української мови у „Свободі". Знамениту статтю в цій справі написала Ольга Кузьмович у „Свободі" з 7 серпня 1998 року під заголовком „Про материнську мову".

Дуже вражають такі англійські слова, як „спікер", „мітинг" чи „лідер", які уже довший час уживаються у „Свободі". Сподіюся, що ви згідні зі мною, що ми повинні задержати чистоту української мови і боротися проти її русифікації чи американізації. Тяжко мені зрозуміти, чому тепер у „Свободі" появляється багато чужих слів. Українська мова багата, вона має свої відповідні слова і немає потреби уживати чужих слів. Колись бл.п. Микола Понеділок казав: „Якщо не маємо відповідного слова то треба його створити, а не брати чужих слів". Уважаю, що „Свобода" повинна бути найпершою у боротьбі за чистоту української мови, а не приймати занечищену мову, яку уживають журналісти, виховані у колишньому Радянському Союзі. Читаючи „Свободу", не раз маю враження, що вона виходить десь у Радянській Україні, а не тут, в Америці.

Роман Слиж,
Ралей, Н. Кар.

Євреї чи жиди?

Я народилася і виросла у маленькому подільському містечку, де жило багато-багато євреїв... Я вже давно живу в Ню Йорку, на Брукліні, серед своїх, і розмовляю російською мовою. Але так часто згадую Україну, як свою справжню батьківщину, і українську мову вважаю своєю першою мовою, як кажуть тут. Тому не дивно, що час від часу читаю "Свободу", беручи її у знайомої.

Україна тепер переживає час відродження своєї мови. Треба сказати, що й ми, євреї, переживаємо подібний процес, бо впроваджуємо мову батьків — іврит. І теж не обходиться без труднощів... Але я про інше. Виробляючи стандарт мови, українцям треба було б пам'ятати, що це мова державна і нею мають користуватися й різні національності, що живуть на Україні. Отже є слова, які звучать образливо для інших народностей.

Я, наприклад, не можу чути слово "жид". Воно для мене так багато принизливого нагадує із радянських часів... В Совєтському Союзі офіційно вживалося „єврей", але коли треба було принизити того єврея, то його обзивали жидом. А як багато пов'язано із словом „жид" і фашизмом...

Я знаю, що це слово є звичним у польській мові, з якої перейшло до галицьких українців. І взагалі, оригінально з інших мов воно приблизно так і перекладається. І все-таки, якось це слово б'є нас, ображає.

Марія Л.

Детройт чи Дітройт?

Приємно було зауважити, що "Свобода" відмовилася від написання дати за американським стандартом і знову вказує рік: "1998 р.", що є вже за українським правописом. Варто взагалі не скорочувати, писати - "року". Однак мушу сказати, що мова тижневика усе ще засмічується словами, що походять з російської, польської, англійської та інших мов. Окремі автори чи редактори вже по 45 років живуть в Америці, але досі не знають, як писати - "Дітройт" чи "Детройт"? А варто зазирнути до будького словника... Не треба вживати хибне "Дітройт" із неанглійським наголосом на "і".

Трапляються загадкові вислови - "і я робила це " або "я вжила це після вжиття їжі" /страви/. Надто часто вживається беззмістовне слово "проблема".

М. Зизан
м. Ню Йорк

Наше слово — наша зброя

Українська мова належить до найбагатших мов світу, але це багатство потребує упорядкування. Що це значить? Лексичний запас мови має бути зафіксовано у низці словників. Передусім — це правописний словник. Далі в черзі найпотрібніших словників стоїть синонімічний словник.

Синонімічний словник — це помічник нашої пам'яті. Кожен, хто пише, потребує словника синонімів. Важко тримати в голові й мати напоготові усі слова нашої мови. Частогусто трапляється, що людина береже в пам'яті імлисте уявлення про варіант певного слова, а пригадати ніяк не може. Хто пише або виступає з трибуни, знає такі випадки. І тут на поміч пам'яті приходить словник синонімів.

Синонімічне багатство мови — це культурний скарб народу, і заразом його інтелектуальна зброя. Чи ж може пересічна людина мати на похваті усі ці синоніми?Але люди мають свого друга й помічника — словник синонімів.

Американські діти від шкільної лави привчаються користуватися словником синонімів, відомим тут як Thesaurus.

Брак добре опрацьованих словників синонімів української мови — це наслідок україножерної політики наших братів-окупантів. Щоб якось заповнити цю прогалину в нашій лексикографії, автор цих рядків видав у 1994 р. в Києві, з допомогою української діяспори, „Практичний словник синонімів української мови" тиражем 10.000 примірників.

На словник був великий попит, і він дуже скоро зник з полиць книгарень. На сьогодні цей словник в Україні став бібліографічною рідкістю. Перевидання його конче потрібне і для України, і для діяспори. Автор готує контракт з видавництвом „Українська книга" в Києві на перевидання свого виправленого і розширеного „Словника синонімів". Словник передбачено видати у твердій обкладинці. Видання, ясна річ, потребує коштів. Це змушує автора звернутися до української громади, до всіх словолюбів та патріотів України в діяспорі із закликом про допомогу.

Автор гадає, що громадянство розуміє потребу і важливість для нас „Словника синонімів". Бажано, щоб до справи видання „Словника" прилучилися наукові, доброчинні, а також патріотичні, молодечі та релігійні організації і, ясна річ, кредитівки.

У „Словнику" буде опубліковано список усіх жертводавців. Організаціям буде надано по 20—30 рядків для оголошення. Якщо організація захоче самостійно оплатити все видання, вона дістане дві сторінки для оголошень. Кожен жертводавець дістане примірник „Словника" з подякою автора.

Чеки треба виписувати на UUARC-02-2404 з позначкою Dictionary Fund. Це код рахунку в ЗУАДКу. Однак через те, що автор мусить знати прізвища усіх жертводавців для оприлюднення їх у „Словнику", чеки треба висилати на адресу автора: S. Karavansky, P.O. B. 131, Denton, MD 21629, U.S.A.

Після реєстрації чеків автор вишле їх до ЗУАДКу, звідки жертводавець дістане посвідку для відтягнення суми пожертви від податку.

Отак спільними силами зробім ще одне добре діло для рідного краю!

Святослав Караванський

ХАРАКТЕРИ

Щедрий талант Володимира Васьківа



Володимир Васьків — співак, бандурист, маляр, рисувальник, пісняр, письменник і журналіст в одній особі.

Господь не обділив Україну ні водою, ні лісом, ні врожайною нивою, але особливо щедро подарував нашому народові таланти. І хоч просив мене Володимир Васьків з міста Юніон, Ню Джерзі, не писати про нього, а я усе ж не можу не розповісти про людину, яку зустрів на життєвих шляхах і подивувався її обдарованості.

Співучий він чоловік, Володимир Васьків. Замолоду співав, награючи на мандоліні чи гітарі, якось навіть балалайку освоїв. Але з часом потягнуло душу до бандури, і почав він сам робити ці дивовижні музичні інструменти. Дивовижні тому, що справжня бандура плаче і сміється, журиться і веселиться... Васьків зробив власноручно шість бандур. Білий клен, карпатська та італійська смереки, червоне дерево... Незвичайне звучання!

Якось, вивчивши п'ять пісень, виступав у одній великій залі Ню Йорку. П'ятеро бандуристів, п'ять тисяч слухачів і... п'ять пісень. На бурхливі оплески вони починали пісню за піснею і виконали усі п'ять. Очевидно, слухачі не мали й гадки, що репертуар мистців вичерпано...

Володимир Васьків малює олією, але головне його захоплення усе ж — інтарсія, це коли з шматочків дерева по дереву ж викладається картина. Почав робити величезну рельєфну карту України. Усі вночі спали, а Васьків вибудовував Карпати.

Тринадцятирічним хлопчаком Володимиру довелося мандрувати з місця на місце, бо батько був колись петлюрівським вояком і влада заборонила жити в Україні. Найсолодшим було зерно, яке батько приносив у халявах, щоб врятувати сім'ю від голодної смерті.

Коли почалася війна і режимові стало не до репресій, повернулися Васьки, бо таким було їх з дідапрадіда прізвище, до Шепетівки, де батько заходився будувати хату. Працював він бригадиром на вантаженні лісу в ешелони, і щовечора приносив додому колоду, з якої витесував дилі. Так з'явилася власна домівка. Але ненадовго, бо зі сходу наближалося червоне військо, а його прихід батькові не віщував добра. Одне слово, рушила сім'я подалі від фронту.

В Німеччині — нова загроза: могли Володимира забрати до німецького війська, бо брали усіх поспіль, навіть п'ятнадцятирічних. Але батько проявив кмітливість і спромігся вберегти. Потім був табір...

Окрім музичних і малярських обдарувань, Володимир Васьків ще й літератор. Передовсім — пісняр. Уже чимало пісень пішло між люди без його авторства, бо переписували, заучували, а поетові головним було — аби співали його пісень. Але є записи на платівках... Проте вершиною творчости Володимира Васьківа є його український переспів „Слова о полку Ігоревім" з власними ілюстраціями, який Об'єднання Другої дивізії УНА видало в Кліфтоні десять літ тому з нагоди Тисячоліття Хрищення України, в пам'ять борців за волю України.

Не менш цінним, ніж текст „Слова...", є численні історичні комента-

(Закінчення на стор. 24)

НАДХНЕНІ ЛЮБОВ'Ю...

(Закінчення зі стор. 8)

дарчої грамоти цієї меценатки прочитала присутнім Марта Васильців. Д-р Зоя Хижняк розповіла теж про визначну меценатку Раїну Вишневецьку (Могилянку) 1589-1619, споріднену з Митрополитом Петром Могилою, одружену з кн. Михайлом Вишневецьким; вона була фундаторкою манастирів. Прелегентка згадала також про Марію Магдалину Мазепину (+ 1707 р.), матір гетьмана Івана Мазепи, що походила із шляхетського роду Мокієвських з Луччини; була вона діяльною в розбудові жіночих манастирів та плекала культурні й політичні зв'язки. Була мудрою дорадницею свого сина Івана Мазепи.

Інші політичні умови стали підложжям діяльности меценаток XIX ст. коли московська імперія нищила українську культуру, припинила друк книжок, закривала давні школи. Тоді появляються жінки, які підносять з упадку мистецтво й науку. Була серед них людина широкого діяпазону — Єлисавета Скоропадська-Милорадович, заможна жінка тих часів, що розуміла вагу науки для українського народу, тож стала в 1873 році фундаторкою Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, співпрацюючи з іншими основоположниками Т-ва. Іншою меценаткою шляхетського роду з Лубенщини була Катерина Скаржинська (1853-1924), яка стала фундаторкою Музею Української Старовини у Лубнах на Полтавщині.

Авдиторія з увагою слухала цієї цікавої розповіді про славетних жінок нашої давнини. Висловлено при тому признання для Наталії й Івана Даниленків, які оплатили конкурси мистців у Києві, що малювали портрети великих українок.

Доповідь голови СФУЖО Оксани Соколик була сприйнята не з меншим зацікавленням. Прелеґентка подала генезу СФУЖО, початкові труднощі та розвиток Федерації за етапами, що їх формувало саме життя, а також незабутні імена наших діячів.

Олена Залізняк принесла з собою досвід державотворчої праці наших піонерів діяльности на міжнародних формумах жіночих світових об'єднань. Після смерти цієї другої голови Федерації зайняла її місце Олена Лотоцька, повна динаміки в починах жіночих організацій, зокрема в Союзі Українок Америки, де була співзасновницею. Четверта голова СФУЖО — це Стефанія Савчук з Канади, промотор організованого жіночого життя; залишила добру пам'ять в жіночих колах, зокрема в Організації Українських Жінок Канади ім. Ольги Басараб. Лідія Бурачинська, п'ята голова СФУЖО, теперішня почесна голова Федерації — це многогранна особистість з широким світоглядом, журналістка, редактор, знавець народного мистецтва, авторка ряду монографій. Д-р Марія Квітковська, шоста голова СФУЖО — це знавець з ділянки суспільної служби, допомогових акцій, що вміла заохотити до активнішої праці кожну складову організацію СФУЖО, людина великого серця. Говорила нам про всіх голів СФУЖО, своїх попередниць, сучасна голова, сьома з ряду, людина безнастанної дії та енергії, яку виявляє не лише в щоденній праці, але й й відвідуванні складових організацій на всіх чотирьох континентах. Прелегентка приділила належну увагу діяльності Фінансової Комісії СФУЖО на Америку і її загальношанованій на всім терені СФУЖО голові Марії Харині. Підкреслила важливість праці цієї Комісії для видання „Українки в Світі", а також того самого англомовного журнала, якому тепер 25 років. Сума 100,000 перейшла від Комісії впродовж 30 років до каси СФУЖО, що має великі потреби у своїй широкій діяльності. Учасники вечора нагородили обох прелегенток рясними оплесками й висловами вдячности.

Поміж доповідями мало місце музичне інтермеццо у виконанні молодої арфіярки Дарки Полянської, яка майстерно виконала ряд творів для арфи, при чому модель арфи був з XVII ст. Серед ірляндських і англійських творів з народної творчости було, на радість присутнім, й два українські. Декляматоркою вечора була Марта Васильців, вона прочитала вірша Лесі Храпливої, присвяченого 50-літтю СФУЖО.

Ведуча вечора Ірина Куровицька прочитала ряд громадських привітів для СФУЖО: від Митрополита Стефана Сулика, від Архиєпископа Василя Лостена, від УККА, від Метрополітарного Відділу УАКРади, від Осередку НТШ у Філядельфії, від ЗУАДК; від СУА вітала особисто голова Анна Кравчук; від Об'єднання Жінок ОЧСУ; від Головної Управи УЗХ і від 20-го Відділу УЗХ ім. О. Ґенгало.

Грамотою від СФУЖО вшановано секретаря Фінансової Комісії Марію Галій. Голова СФУЖО вручила грамоту за заслуги Марії Харині — за великий вклад праці для СФУЖО; Христя Кульчицька привітала Комісію, вручивши М. Харині китицю рож.

Вишуканий буфет стародавнього українського печива з кавою, чаєм був у заряді Мадії Данилів.

Гутіркою при каві закінчено цей приємний і змістовний ювілейний вечір.

Н. Пазуняк

Меценат української...

(Закінчення зі стор. 11)

торіях України. Також завдяки щедрому фінансуванню Г. Малиновського відділ економічних наук ЛДУ збагатився престижними посібниками відомих американських авторів в українському перекладі.

Українська громада в діяспорі вдячна Г. Малиновському за його щедру й багатогранну допомогу українській медицині. Завдяки йому тисячі студентів і лікарів мають сьогодні доступ до найновіших здобутків світової медицини, що в свою чергу полегшило страждання та продовжило життя тисячам хворих. Яка ж може бути краща винагорода за щире серце і любов до українського народу? Треба додати, що Г. Малиновський висилав і далі висилає комп'ютеризоване друкарське обладнання та сучасну наукову і популярну літературу в Україну, крім посередництва СФУЛТ-у, також і через Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК) та Український Конгресовий Комітет Америки (УККА). Ім'я Г. Малиновського, безперечно, стоїть осібно в ряду небагатьох щедрих мільйонових жертводавців на відновлення та розбудову української науки.

Д-р Павло Джуль

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК

запрошує громадянство на доповідь

доцента Київського державного інституту театрального мистецтва ім. Карпенка-Карого

НАТАЛІЇ ЧЕЧЕЛЬ

ЕСТЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ТЕАТРУ ЛЕСЯ КУРБАСА

в неділю, 20 грудня 1998 р. о год. 2-ій по пол.

206 West 100th Street
New York, N.Y. 10025
(212) 222-1866

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ

запрошує

членів й українське громадянство

на

ПРЕЗЕНТАЦІЮ КНИЖКИ П'ЄС ЮРІЯ ТАРНАВСЬКОГО "6 x 0"

у програмі беруть участь:

автор — ***ЮРІЙ ТАРНАВСЬКИЙ***

ТАМАРА ГУНДОРОВА і ЛАРИСА ОНИШКЕВИЧ

Також будуть показані на відео уривки п'єс Юрія Тарнавського у постановці Григорія Гладія.

Презентація відбудеться:
у суботу, 19 грудня 1998 р. о год. 5-ій веч.
в домі НТШ, при 63-ій Четверта авеню
між 9 і 10 вулицями, в Ню Йорку

УПРАВА НТШ

Ансамбль „УКРАЇНСЬКА РОДИНА"

започатковує серію благодійних концертів на допомогу потерпілим студентам мистецьких навчальних закладів Закарпаття

Перший концерт
„Верховино світку ти наш"

неділя, 13 грудня 1998 р.
год. 1-ша по пол.
Церква Чесного Хреста
31-12 30-та вул., Асторія, (Квінс)

Другий концерт

неділя, 20 грудня 1998 р.
год. 12-та по пол.
українська православна церква Всіх Святих,
206-209 Схід 11-та вул., Ню Йорк

Закликаємо підтримати цю акцію також своїми пожертвами.

Конто „КУЛЬТУРА ЗАКАРПАТТЯ" число 25161000
Самопоміч, 108 Друга Авеню, Ню Йорк, НЙ, 10003
Тел.: (212) 473-7310

ОСЕРЕДОК НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА в Чикаго

влаштовує з нагоди

125-ліття НТШ СВЯТКОВУ ЗУСТРІЧ-КОНФЕРЕНЦІЮ

в неділю, 20 грудня 1998 р. о год. 1:30 по пол.

в Українському Культурному Осередку
(Овклей Бульвар та Чикаго Авеню)

ПРОГРАМА:

Святочне слово: **проф. ЛЕОНІД РУДНИЦЬКИЙ** з Філядельфії, президент НТШ

Доповідачі: **В. МАРКУСЬ, П. ПУНДІЙ, Б. РУБЧАК, Ст. САМБІРСЬКИЙ, М. СЕМЧИШИН, Дм. ШТОГРИН**

Перекуска, солодке, кава. *Вступ: 10 дол.*

Запрошуємо українську громаду відзначити ювілей заслуженої наукової установи

Український Музей
ласкаво просить
дітей
від 3 років і вище
на

ПЕРЕДСВЯТКОВУ ПРОГРАМУ



з казками, грами, співами, нагородами, гостинцями і веселим товариством

НЕ ЗАБУДЬТЕ ВЗЯТИ З СОБОЮ:
добрий настрій, пісні, вірші,
а також своїх батьків чи інших дорослих
(якщо вони чемні).

Програма почнеться
в неділю 20 грудня 1998 року о 2-ій год. попол.
Адреса Музею:
203 Друга Авеню в Ню-Йорку
Просимо зголоситися телефоном (212) 228-0110
або факсом (212) 228-1947
або через E-Mail: UkrMus@aol.com

Нагадуємо також
про
РІЗДВЯНИЙ БАЗАР
в Українському Музеї
в неділю 13 грудня 1998 року

Приходьте, будь-ласка, по Різдвяні дарунки

Що сталося ...

(Закінчення зі стор. 12)

пам'яттю батьків і дідів.

Але вдавати зречення — це напівзречення. Вдавати безбожність — це по суті і є безбожність. Вдавати байдужість до релігійних і національних обов'язків — значить духовно деґрадувати.

Після всього, як у відомій казці про золоту рибку, стояли розбиті ночви.

„Герой" нашого часу...

Тепер вертаємося до старої мудрости. Але виникає проблема: як до неї йти з чисто корисливими намірами? На нашому експериментальному полігоні доводиться випробовувати зворотній експеримент — запровадження тих начал, які знищувано разом з людьми, що чинили опір насильству.

Виявляється, це незрівняно складніше, ніж було у китайців, які в один час за вказівкою партії винищили усіх горобців як поїдачів державного хліба. А потім довелося їх імпортувати — для знищення шкідників.

Раптове повернення до духовної культури не може дати тих результатів, що давало історичне плекання в природному річищі традиції. Там вироблялося чуття народної душі, чуття міри, природний добір кращого людського елементу створював сприятливий мікроклімат для дітей...

Нині людина відчужено спостерігає свою історію — наче спектакль. Сцена театру до нас наблизилась, можемо бачити, як на кон виходить озброєне зло і незахищені сили добра. Ми звикли насміхатися з кумедного чорта з рогами й хвостом. Але на сцені він пристойний, з захованими кігтями. Тільки своєю самою присутністю він розхолоджує нас і знеохочує брати участь у власній історії. Колись, у 70-ті роки, режисер Г. Товстоносов у виставу за п'єсою Гоголя „Ревізор" увів його в чорному костюмі і в чорних окулярах. Він мовчав, але всі навколо думали тільки про нього.

Газета „Правда" тоді дуже ображалася на режисера, який відійшов від гоголівського тексту.

Але всі розуміли, що то чорний „герой нашого часу". Облуда, олжа, напівправда, лукавство — то його личина. Його тактика — водити вас у болоті по колу. Він не визнає поразки і не відступає. Навпаки, він шукає слабостей половинчастої людини і накидає їй половинчасті ролі. Його великим досягненням є леґалізація своєї присутности. Він навчив нас посміхатися з забобонної віри в чорта, якого „насправді нема", навчив ослаблювати духовний опір. Тим часом він страшенно активний. І мова його майже пристойна, і ідеали майже справжні, житлові, і дорога до них полегшена. Одна його вада — він позбавлений творчої сили!

Наше національне відродження проходить під його доглядом і режисурою.

Перед нами невідступно стоїть проблема створення умов для повернення загальнолюдських вартостей — на місце клясових, половинчастих, відносинах, що служили партійній кон'юнктурі. **За звичкою, люди чекають ініціятиви з боку держави. Ідол державности залишається існувати. Це відновлений старий стереотип — „все для держави".**

Грізний ідол без зони страху — просто смішний. Але образ держави у сприйманні народу — неґативний. Держави боялися. Державу обкрадали, як злого пана.

Тепер державу названо українською, демократичною, але народ чекає глибших позитивних змін. До зміни фразеології він звик і не надає їй значення. А суть залишається старою: байдужість дореволюційної Російської держави до народу у большевиків переросла у перманентну війну проти народу. В посткомуністичному варіянті ця війна інертно триває на економічному рівні. Влада не змінилася.

Українська мова, українська культура і взагалі культура для переважної більшости номенклятури була і є чужою. Все, до чого вони торкалися з „державним піклуванням", ставало мертвим. І все ж була якась демонстрація патерналізму, якась контроля, якась гра і офіційний мажор. Коли ослабнули ці пружини, державні структури перестали діяти. Це деморалізує багатьох людей, що звикли жити за розпорядженнями, вказівками і під контролею.

Чому досі не перемогла національна ідея?

Мовна картина в Україні відбиває соціяльну картину. Український народ був упосліджений, таким і залишився. Формальне проголошення, формальне визнання, формальне піклування дуже часто обертається на іронію, яку відчувають діти, що навчаються в псевдоукраїнських школах.

Як колись, так і тепер уряд стимулюється зовнішніми чинниками, наприклад, нагадуванням: що скажуть на Заході? Колись „ідейні противники", а тепер — просто люди, які хотіли б зустріти в Україні почуття національної гідности і самоповаги.

За таких умов національна ідея перетворюється в чергову балаканину для прикриття національної байдужости влади. Відсутність національної волі в державному керівництві по суті відкриває карт-бланш антиукраїнському чиновництву і бюрократії, яка живе старими стереотипами нетерпимости. Звідси — перехід на російську мову навіть тих, що за інших умов уже давно могли б звикнути до української. **Потрібні національний дух і воля до життя, а вже вони творчо визначать національну ідею.**

Звичайно, одна національна ідея не спрацює в державі, де люди, що каралися за неї по чверть століття в тюрмах, концлагерях, навіть не реґабілітовані, а їх карателі зберегли свої привілеї.

Все це віддзеркалює культуру політичного мислення, точніше — безкультур'я. Україна після проголошення незалежности успадкувала совєтське поняття про культуру й освіту. Це утилітаризм: все повинно служити розвиткові державної економіки і демонструвати „досягнення" перед Заходом. Пригадую, в 1939 році волинські малописьменні селяни з перших днів помітили, що совєти не знають ні релігії, ні культури поведінки, і навіть слово "культура" зводять до сільсько-господарських культур — рослин!

Але Олександер Довженко, який тоді у Львові представляв „визволителів", писав ще різкіше: „Я зневажаю уряд УРСР за його скотиняче ставлення до культурних пам'яток старовини", за „неохайне, повітове ставлення до культури". „Єдина країна в світі, де не викладалася в школах історія цієї країни". І зрештою, його загальна діягноза: „Бог у людині. Він є або нема. Але повна Його відсутність — се великий крок назад і вниз. В майбутньому люди прийдуть до Нього".

Падіння імперії не дало ефекту відродження. Задумаймося над неґативним чинником раптовости. Раптові події збурюють емоції, але не зачіпають глибин. Анекдота кінця 80-их років: „Усе як у тайзі: по верхах шумить-шумить, а внизу — тихо-тихо".

Ризикну на сміливе порівняння: в рік празької весни, 1968-ий, коли нова інформація повільно проникала напівлеґально, зміни відбувалися глибші, ніж у рік проголошення незалежности, коли потік нової інформації змив комуністичні гасла. З ними було розмито дійсну картину тотальної кризи СССР.

Комуністичний режим упав, а комуністичні лідери виявились ні при чім. Відповідальними за руїни життя стали нові вивіски, нова символіка, під якою заховалися вчорашні гонителі. Вони нездатні піти далі перейменувань, якими звикли замітати слід.

Система освіти залишилася під контролею тих самих директорів. А носії старих антидемократичних стереотипів сіяли в народі незадоволення з самостійности, тобто займалися старою пропагандою. Вони виступили „проти всякої ідеології". Але що це значить? Ні суспільства без ідеології, ні людини без ідеології нема. Вони просто закрили браму для української ідеології — за збереження догниваючих залишків совєтської. Безвідповідальні, вони готові й далі навчати дітей... Якби їх притягнути до відповідальности за цих обманутих і обікраденых, вони навіть не зрозуміли б, що треба повертати їм. І може б не зрозуміли сенсу негритянської пісні-молитви: Let my people go! Не заважайте йому повернутися до пам'яті, яку у нього відбили люті опричники Антихриста.

Вивчення Закону Божого у школі могло б прокласти одну із стежок до такого повернення. Але тут має бути мудрий і вірний цьому Законові вчитель. Ми ще пам'ятаємо, в яку формальність перетворювали цей урок деякі темні батюшки в дореволюційні часи.

Очевидно, конфесійна належність вчителя не має значення. Треба, щоб учитель був вище конфесії, ближче до серця дитини.

Трансформація освіти мусила б починатися з учителів. Адже вони закінчили ту школу, яка зовсім не рахувалася з фактами наукового підтвердження Біблії у XX столітті і зовсім не помічала духовних, сакральних елементів у пам'ятниках культури.

Власне, йдеться тут про повернення до наукової коректности і сумлінности, до здорового глузду, який підказує: мислити треба чесно. Як казав Шевченко, — „не дуріте самих себе".

Питання про навернення до віри — це дещо інше. Це глибоко психологічна проблема, чисто особиста. Досвід показує, що дорослі люди навертаються швидше до фарисейського формалізму і зовнішньої обрядовости, ніж до живого джерела. Вони не можуть повернутися, бо за ними — пустеля або нігілізм. Там, де мали б протікати живі струмки дитинства. Якби вони навчилися поважати і прислухатися з почуттям блудного сина, який приходить до свого отця, — цього було б досить, і це було б чесно.

Тип людини, виробленої системою, привів імперію до банкрутства. Це людина колективної безвідповідальности. На зміну їй має прийти господар. Саме він потребує підтримки здорових сил суспільства. Людина на Заході не є досконалішою, але її підтримують усталені правові звички і тверді береги. Життя вимагає від нас більшого: ми далі мусимо долати великі перешкоди, йти на одинокі жертви, перемагати опір середовища і виробляти культурні навички у контакті з людьми Заходу. Тут і постає питання про релігійний і національний фундамент, який додає духу, відваги і віри.

Все справжнє мало б іти з власних джерел, культивуватися на питомому ґрунті. До тих джерел доводиться пробиватися через мавпування мод, критичного сприймання запозичених стандартів і долання своїх стереотипів. Тепер, за умов кризи, колосальна енерґія суспільства йде на долання спокуси вертатися назад. Потрібне тривале розмивання старих стереотипів, а не заміна їх новими, що дається значно легше.По суті, тільки молоді сили можуть змінюватися і змінювати, і шукати нової істини для свого часу, на своєму ґрунті.

Проблема вартостей у сучасному світі стала дискусійною. Домінування червоного і коричневого тоталітаризму було симптомом глибокої духовної кризи світу. І вона триває. Захід поступово втрачає висоту критеріїв епохи прийняття „Декларації прав людини". Втрачає пошукову напругу часів протистояння, в якому він переміг з виразом невпевнености. Споживацький Захід не міг виробити переходової дієти для враженого насильством „соціялістичного табору", котрий живе стереотипами і поверховими запозиченнями. Він збанкрутував, але не зазнав поразки.

Духовна єдність людства — це важко виборена і вистраждана істина XX віку. Він дав нам випробувані зразки того, що роз'єднує: расизм, апартеїд, ідеологія клясової ненависти, безбожність і бездуховність. Але до цього треба додати ще позаідеологічні чинники — низький рівень розвитку — споживацький матеріялізм, малокультурність, приховану за фасадом обов'язкової середньої освіти і політпросвіти.

В межах нації, а також у межах клясу, ці чинники породжують ворогування на ґрунті збудження неґативних емоцій. Розпадаються спільноти в духовно ослабленому, деморалізованому світі. Релігія і культура перестали їх єднати і врівноважувати побутові протистояння.

Отже, духовна єдність людства залишається фразою там, де нема духовної єдности в родині, в етносі, в нації. Роз'єднані поміж собою не внесуть творчого елементу у світову єдність. Погляд поверховий бачить таку єдність на ґрунті мовної, релігійної, культурної спільноти. Він шукає поверхових ознак спільноти і приймає видимість за суть.

Комуністичний експеримент довів, що уніфікація не веде до єдности. Навпаки, вона викликає спротив у всякої індивідуальности, і в результаті силових методів об'єднання виходить той соціялізм, коли „всі разом — за, а кожен окремо — проти" (всі разом „за" — це чинник страху і не більше).

Вистраждальна істина про неминучу духовну єдність світу повисає в повітрі, коли не забезпечено для неї культурного рівня. Ні домінуюча мова, ні американські стандарти, ні інформаційне поле, ні спільний ринок — самі по собі не об'єднують. Навпаки, вони ведуть до втрати лиця, до розмивання природних особливостей.

Ґльобалізація світових процесів дала можливість використовувати чужий досвід, якби люди вміли учитися на власних помилках. Ґльобалізація розмиває замкнені ізольовані зони, але вона і накидає менш розвиненим країнам фінансову кризу. В засобах масової інформації вона творить нових ідолів. Вона накинула мільйонам дешеві замінники культури — мильні опери або теми на зразок адюльтера американського президента. І то в той час, коли сотні тисяч дівчат продається в рабство...

Поза духовною єдністю, всяка інша єдність — ілюзорна і фальшива. Наші страхи, як і наші надії, пов'язані з братерством людей, коли вони почувають над собою Отця суворого і справедливого.

Побудова нового світу неминуче нас повертає до каменя, якого відкинули будівничі, і який має стати наріжним каменем. Тільки великі принципи об'єднують і будують творчу волю. В основі них, як і в основі етичного, лежить безкорисливість. Всі розуміємо, що побудувати треба на камені наріжному, але долає звичка і спокуса будувати на піску. Цю правду всі розуміють, але проблема в тому, щоб її серйозно прийняти. І це проблема ґльобальна.

Падіння цензури і рівня страху — головні досягнення людей з „імперії зла". Це відкриває простір, свободу для відважної людини. Людина може прагнути свободи тільки тоді, коли відчуватиме її цінність і знатиме мету.

Євген Сверстюк

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ 13 ГРУДНЯ 1998 р.

Дітройт, Миш. Річні загальні збори 183 Відділу УНС ім. гетьмана Івана Мазепи відбудуться о год. 1:30 по пол. в залі церкви Івана Хрестителя при вул. Кліпперт. На порядку нарад: звіти членів Управи і Контрольної Комісії, вибір нової Управи на 1999 рік. Якщо на призначену годину не прийде приписана кількість членів — збори відбудуться на годину пізніше без огляду на кількість присутніх. Служба Божа за померлих членів 183 Відділу о год. 8:30 рано. По зборах перекуска, кава, солодке. Запрошуємо членів до участи. За Управу: Іван Чухрак — голова, М. Дякун — містоголова, Петро Залуга — фін.секретар, Роман Ковч — гол. Конт. Комісії, Я. Базюк і Д. Кошильовський — члени.

П'ЯТНИЦЯ, 18 ГРУДНЯ 1998 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори 42-го Відділу Т-ва ім. Т. Шевченка відбудуться о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Від 1 січня 1999р. членські вкладки за січень і наступні місяці треба буде платити наперед. Просимо членів взяти участь. Варвара Тижбір, рекр. секретар.

ДОПОМОГА ЗАКАРПАТТЮ...

(Закінчення зі стор. 4)

церкву, оскільки майже всі церковні громади мають зв'язки з Україною і можуть їх використати для більш цілеспрямованої і ефективної допомоги.

ВІД ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ, ЧИКАҐО:

На заклик своїх центральних організацій деякі організації в місті Чикаґо вже почали переводити збірки на допомогу потерпілим у Закарпатті. 28 листопада 1998 року був створений в Чикаґо Громадський Комітет під головуванням Ореста Бараника. До участи в Комітеті включилися наші Церкви, Відділ УККА, Рух-Допомога Україні та багато інших громадських організацій. Сподіваємось, що приєднаються всі інші громадські організації Чикаґо.

Громадський Комітет випустив збіркові листи. Грошеві пожертви є найбільш доцільними, але також можна приносити до Культурного Осереду при 2247 Вест Чикаґо Авеню теплу одіж, речі до постелі, як теж сухі харчі.

Відкрито конта в банку „Певність" та касі „Самопоміч". Чеки писати на UCCA-Flood, подаючи своє ім'я. Чеки можна відтягати від податків. Конто в банку „Певність": 02-01187150, у „Самопомочі": 36837-000.

Деякі організації мають доручення від своїх централь пересилати зібрані гроші через них. Однак, просимо повідомляти нас про це, щоб можна зробити облік всієї збіркової акції на терені Метрополітального Чикаґо.

Закликаємо молодіжні організації — СУМ і Пласт — провести в себе збірки — така акція матиме ще й виховне значення.

Допоможімо братам в Україні у їхній біді і нужді. Ми маємо, а вони мали мало, та й те втратили. З наступаючим празником Різдва Христового — будьмо щедрі!

Висліди збіркової акції будуть оголошуватися на радіопередачах.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Звернення до батьків

Управа УСВТ „Ч. Січ" повідомляє зацікавлених батьків, що вже розпочався реєстр юнацтва і старших до нових дружин копаного м'яча (футболу) і відбиванки (волейболу), які будуть виступати в офіційних іграх Стейтових Ліґ в цих ділянках спорту.

Протягом зимових місяців тренінґи проводитимуться в гімнастичній залі школи св. Івана Хрестителя в Нюарку, а весною — на відкритих площах. Тренінґи в копаному м'ячі проводитимуть досвідчені тренери: Володимир Ковальов, новоприбулець-киянин, і Михайло Паливода, довголітній тренер Т-ва.

Тренінґи у відбиванці (волейболі) в жіночій і юнацькій секціях, як теж чоловічій, проводить Ігор Акіншин, колишній змагун юнацької репрезентації України.

Зацікавлені копаним м'ячем (футболом) можуть звертатися по дальші інформації до провідника ланки М. Паливоди, тел. (908)-382-6333 (протягом дня і вечора).

Щодо відбиванки (волейболу), можна звертатися до ланкового Володимира Рудакевича, тел. (973)365-1054 (увечері).

Провідники вже існуючих старших дружин в обидвох ділянках спорту можуть прийняти до своїх складів перспективних змагунок і змагунів українського походження чи новоприбулих з України, або з інших країн Европи. Зголошуватися можна на вище подані числа телефонів.

Вийде з друку 35-те число журналу „Наш Спорт"

На початку грудня ц. р. вийде з друку нове, 35-те число журналу „Наш Спорт" — єдине українське спортове видання поза Україною. Як і в попередніх числах, на його сторінках поміщені цікаві матеріяли найкращих українських спортових журналістів в діяспорі, як теж журналістів-істориків з України. До речі, „Наш Спорт" вже має своїх читачів у Києві, Львові, Івано-Франківському, Симферополі та інших містах України. Недавно в газеті „Кримська Світлиця", що виходить в Симферополі, Крим, появилася дуже прихильна рецензія, в якій відомий в Україні історик-журналіст Григорій Рудницький назвав „Наш Спорт" літописцем українського спорту.

Якщо Ви симпатизуєте українському спортові і хочете бути поінформованим про найбільші українські спортові подвиги в 1998 році на міжнародній арені, про активність українських спортових осередків на теренах УСЦАК, замовте собі примірник 35-го числа журналу. Замовлення слід висилати на адресу адміністрації:

„Our Sport" 680 Sanford Ave Newark, N. J, 07106.

Буде книжка про УСВТ „Чорноморська Січ"

З нагоди 75-річного ювілею, в першій половині наступного року появиться докладна, ілюстрована понад 200 фотознімками, історія УСВТ „Чорноморська Січ". Як відомо, УСВТ „Чорноморська Січ" залишилося єдиним з численних „Січових" осередків, що 20-их роках діяли в ЗСА і Канаді. Протягом своєї історії, починаючи від 1924 року, це Т-во вагомо прислужилося українській визвольній справі, своїй громаді, українському спортові, його відродженню в незалежній Україні. Уся ця діяльність буде віддзеркалена в цій понад 400-сторінковій історії.

Усіх діячів і спортовців УСВТ „Чорноморська Січ", що проживають в різних стейтах Америки, Управа Т-ва закликає вже тепер замовити собі цю книжку.

Формується інструкторський склад спортової школи

Управа Спортової Школи „Ч. Січі" вже розпочала формування інструкторського складу до Спортової Школи 1999 року. Маємо ще декілька місць для інструкторів з копаного м'яча (футболу), тенісу і відбиванки (волейболу). Зацікавлені фахівці, що зможуть працювати з юнацтвом протягом 4 тижнів (від 25 липня до 21 серпня 1999 р.), можуть звертатися по аплікації на вище подану адресу адміністрації журналу, із зазначенням: „Спортова Школа".

„Динамо"-Київ — „Панатінайкос"-Атени — 2:1

В середу, 25 листопада ц. р., на Олімпійському стадіоні в Києві відбулися відплатні футбольні змагання в „Е"-групі за вхід до чвертьфіналу за Чашу Ліґи европейських чемпіонів. Футболісти столиці України вийшли переможцями, вислідом 2:1. До цих змагань грецькі футболісти виступили в ролі лідерів в чемпіонаті Греції і ігор в „Е"-групі, у яких вони в першій зустрічі перемогли „Динамо" ідентичним вислідом — 2:1. Досить успішною виявилася гра для грецьких футболістів і цим разом. Незважаючи на ігрову перевагу господарів, „Панатінайкос", граючи дефензивно, обмежувався до спорадичних швидких контратак, і повів в першій половині — 1:0.

Українські футболісти, у свою чергу, продумано проводили офензивні атаки, але і цим разом не пощастило чоловим снайперам, м'яч із стрілів яких здебільша потрапляв в руки воротаря або неймовірно відбивався від стовпів і поперечки воріт гостей. Щойно у другій половині, після серії швидких атак, врешті одну вдало закінчив Ребров, вирівнявши рахунок — 1:1. Після цього ґоля українські футболісти продовжували грати на половині гостей, примушуючи їх до численних помилок. Одна з них виявилася фатальною, коли при черговому виконанні наріжного викопу м'яча господарями оборонець „Панатінайкоса" помилково вмістив його у сітку власних воріт. Цей ґоль став для „Динамо" переможним, завдяки чому українські футболісти перейняли в „Е"-групі позицію лідера.

До виходу у чвертьфінал за Чашу Ліґи европейських чемпіонів українським футболістам потрібно перемогти у Франції, 9-го грудня ц. р., клюб „Ланс", з яким в першій зустрічі в Києві вони ремісували — 1:1.

Іван Федоренко має намір стати президентом НОКУ

Згідно з пресовими повідомленнями, під час недавніх нарад в Державному Комітеті Спорту України керівників управлінь з питань фізичної культури і спорту, представників державних адміністрацій областей, Автономної Республіки Крим та міст Києва й Севастополя — поруч обговорення парляментських слухань з питань фізичної культури і спорту в Україні, проведення в наступному році Ігор молоді, учасники нарад порушили питання, пов'язане з підготовкою до проведення 9—10 грудня Асамблеї Національного олімпійського комітету України. Тепер питання, на пропозицію виконкому НОК України, обговорюється у федераціях видів спорту, у відповідних державних організаціях, у спортових громадських організаціях тощо. Головною метою є визначити сучасні напрямки діяльности НОК України. Проблем багато. Одна з них: підготовкою спортовців-олімпійців постійно опікується держава, а про діяльність давно створених відділень НОК в областях майже ніхто з громадськости не знає. Тому обґрунтованою була позиція ряду керівників управлінь, зокрема Харківської, Дніпропетровської, Рівенської, Житомирської областей, Республіки Крим та інших фахівців спортових галузей, котрі запропонували голові Державного Комітету Спорту України Іванові Федоренкові висунути свою кандидатуру на посаду президента Національного Олімпійського Комітету України. Іван Федоренко дав свою згоду.

Мотивуючи це своє рішення, І. Федоренко, між іншим, сказав: „Обов'язково треба зробити, щоб у цей економічно складний для нашої держави період НОК України став справжнім Національним Олімпійським Комітетом ... Насамперед, НОК повинен мати відповідні структури, які б працювали паралельно із органами місцевої виконавчої влади, вирішували питання розвитку олімпійського руху в реґіонах. Так, як у багатьох цивілізованих країнах...". Далі Федоренко подав певні пляни діяльности НОК і приклади того, що в інших країнах олімпійські комітети заробляють великі гроші. Він подав приклад Естонії, де НОК щороку заробляє до 3 мільйонів долярів. „Естонія — маленька країна, то чим же гірша 50-мільйонова Україна? — запитав Федоренко. — У нас же НОК практично цим не займається...".

Як відомо, тепер президентом НОК України є В. Борзов. В останніх виборах він кандидував і був вибраний депутатом до Верховної Ради України. Він далі є кандидатом на пост президента НОК України, а крім нього — Анатолій Писаренко, дворазовий чемпіон світу з важкої атлетики, нині заавансований бізнесмен. Правдоподібно, кандидатом буде теж Володимир Платонов.

Отже, 9—10 грудня ц. р. учасники Асамблеї НОК України остаточно назвуть кандидата на пост свого президента.



ХОЧЕТЕ ВІРТЕ — ХОЧЕТЕ НІ

Мудрість божевільних

Наші предки, як відомо, юродивих називали Божими людьми. Царі й королі прислухалися до їхніх дивних речей і боялися скривдити юродивого.

В наші дні таких юродивих народжується не менше, ніж у давнину. Йдеться про недорозвинених дітей (автистів), хворих на церебральний параліч та вражених іншими хворобами мозку. Таких дітей неможливо навчити читати чи рахувати. Вони навіть власних батьків починають впізнавати лише в 12-річному віці.

І ось тепер фахівці дослідили, що недорозвинені діти (синдром Давна) є справжніми філософами. Вони знають набагато більше, ніж нормальні високоосвічені люди.

Це сенсаційне відкриття заторкує такі галузі діяльности людини як медицина, психологія, психіятрія, філософія, релігія, політика і навіть технічні науки.

Першою почала досліджувати таких дітей австралійська лікарка-психіятр у 1985 році. Якось вона помітила, як хворе дитя (автист) начебто знічев'я натискує на клявіші друкарської машинки. Не знаючи, що з цього вийде, лікарка почала записувати літери, на які дитина тикала пальчиком. Яке ж було її здивування, коли в результаті вийшла цілком осмислена фраза, якою дитя повідомляло, що саме непокоїть його в цю мить. Спілкуючись у такий спосіб з дитиною, лікарка отримала цілком конкретні відповіді на всі свої запитання.

Так лікарка зрозуміла, що отримала ключ до спілкування з такими дітьми, ключ, якого психіятри безуспішно шукали кілька століть. Щоб уникнути фальсифікації, лікарка виробила спеціяльну методику: на великому ватманському листі намалювала всі літери алфавіту і цифри від ноля до дев'яти. Дитині зав'язують очі й запитують про щось. Вона навсліп тикає пальчиком в літери. На всі питання дитина давала чіткі, цілком осмислені відповіді.

Відкриття настільки здалося неправдоподібним, що лікарку мало не засудили "за шарлатанство" і за те, що вона нібито порушує права хворих дітей. Адже ніхто не міг знайти логічного пояснення, звідки в дітей такі знання. Пояснювали тільки одним: фальсифікація. Суд організував перевірку і виявив, що дітям подобаються такі вправи. Підтвердилося і все інше. Встановлено, що це не телепатична передача думок психолога. Для перевірки цього у замкнену скриньку помістили предмет, про який знали лише судді, але не знала людина, котра розмовляла з дитиною. І дитина відповіла безпомилково. Те ж саме повторилося і з іншими дітьми.

Згодом цю методу спілкування з важко хворими дітьми почали застосовувати у Великобританії, ЗСА та інших країнах. Науковці виявили, що такі діти не потребують перекладачів: вони відповідають на запитання тією мовою, якою до них звертаються. Крім того, вони дають відповіді на запитання, поставлені подумки. Інформацію сприймають дуже швидко, а об'єм їхніх знань необмежений. Наприклад, такі діти можуть розповісти про події, які відбувалися в далекому минулому, а також про те, що відбувається в будь-якій точці плянети сьогодні.

Одна жінка в Ізраїлі в такий спосіб спробувала заговорити зі своєю дитиною про Бога. З'ясувалося, що дитина дуже добре знає Біблію та про існування інших світів. Тоді ізраїльські науковці на чолі з доктором Штайнером провели дослідження з десятками розумово неповноцінних дітей із різних родин, релігійних і атеїстичних, багатих і бідних. Вік дітей від трьох до вісімнадцяти років. З'ясувалося, що їхні інтелектуальні можливості від віку не залежать.

Всі діти говорили про владу Всевишнього над світом, про перевтілення душ, про важливість дотримання заповідей, про прихід Месії найближчим часом. Водночас вони категорично відмовлялися відповідати на запитання про майбутнє Ізраїля та всього людства. Як правило, вони відповідали: "Мені це відкрито, але я маю право говорити тільки про минуле й теперішнє".

Отже, хворі діти володіють великим даром — відкритим каналом зв'язку з вищими світами. Встановлено також, що йдеться не про один дивовижний феномен, а про цілий ряд явищ, які з точки зору нормальних людей є не чим іншим, як чудом.

Перше чудо: діти з різними хворобами і пошкодженнями мозку знають мову, вміють вибирати літери і грамотно складати слова, хоча ніколи не навчалися цьому. Їхні відповіді відзначаються глибоким змістом і високим літературним стилем.

Друге чудо: всі без вийнятку неповноцінні діти розуміють будь-яку чужоземну мову і грамотно нею відповідають. Це особливо вражає, оскільки вони раніше ніде не чули цих чужих мов.

Третє чудо: вміння знаходити необхідні літери без участи зору. Дитина просто повертає голову, то в один бік, то в інший, і знаходить усе необхідне навіть із зав'язаними очима. А діти з пошкодженим мозком навіть потребують, щоб їм зав'язали очі. В іншому випадку вони відповідали б згідно з можливостями свого мозку, а не за допомогою душі. Сліпі діти з пошкодженим мозком також знаходять необхідні літери і відповідають чітко на всі запитання. Коли їх запитували, звідки вони знають, де розташовано ту чи іншу літеру, дитина відповідала, що зображення таблиці з літерами і цифрами зафіксовано в її мозкові. З'ясувалося також, що в такий спосіб можна спілкуватися з людьми, які перебувають у комі, або в так званому хронічному "рослинному" стані. Ці люди також бачать таблицю не очима і відповідають на запитання, коли їхню руку розташувати на таблицю з літерами.

Четверте чудо: якщо хвора людина втратила слух і перебуває в стані непритомности, вона також відповідає на всі запитання дуже чітко. Так само відповідають і глухі, розумово неповноцінні діти. Більше того, такі діти не потребують, щоб запитання їм ставили вголос. Вони безпомилково відповідають на питання, поставлені подумки.

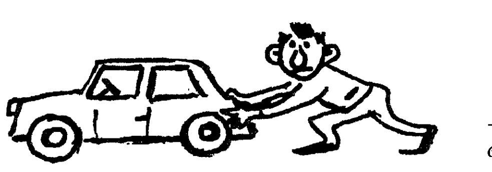
П'яте чудо: необмежена швидкість сприйняття. Коли такому хворому дати книгу, то він перелистує її дуже швидко і відразу ж знає весь її зміст напам'ять. Мати одного хворого хлопчика розповіла, що він переглядає газети за кілька секунд і після того розповідає дуже детально про все, що там пишуть.

Шосте чудо: знання Божественної Істини. Всі без вийнятку хворі діти знають і розповідають про Бога як Творця Світу. Вони говорять про нього з великою пошаною і поклонінням. Знають про вищий суд. Але не з усіма людьми такі діти вступають у контакт. Тільки з тими, хто дуже тактовний і зуміє завоювати симпатію. Тілесні почуття дитини опираються такому способові спілкування, отже треба вміти делікатно подолати і цей бар'єр.

Можна пояснювати це теорією Вернадського, який твердив про наявність розумної ноосфери, яка ніби комп'ютерний диск, висить над людьми і відкриває сторінки (файли) лише обдарованим. Можна говорити про паралельні світи, пам'ять про які зберігають діти у своїй підсвідомості, але ніщо не пояснить, звідки в дітей такі знання про Бога, релігію, філософію, про духовні цінності. Поспілкувавшись з такими пацієнтами, вже не сумніваєшся в тому,що після смерті ми не зникаємо, а в інших світах та перевтілємося в інші тіла.

В КІНЦІ НОМЕРА

Веселий олівець Всеволода Маґаса



— Люд! Вже є Україна! Коли буде ґазоліна?



— Сусідко, ваш собака вкрав мої туфлі.
— Дурниці, мій собака ніколи не приходив додому взутий!

НЕБИЛИЦІ ДІДА ПАЛЯНИЦІ

Чоловічий рід — жіночий рід: які різниці?

Різниці між чоловічим і жіночим родом великі. Не тільки у вигляді, але в поведінці та в зацікавленнях. Возьмім, для прикладу, мою сім'ю. В мене чотири внуки, всі покінчили університетські студії. Всі вони зацікавлені у механіці і електроніці...

Їдемо ми автом, воно на дорозі стає — щось попсулося. Внуки вискакують з авта, спихають його на бік, отвирають, беруть „скрудрайвери"-викрутки в руки і крутять на всі боки. Роблять це спритно, швидко і з ентузіязмом. За короткий час машина вже мчить у голубу далечінь.

Що робить в тому часі жіночий рід? Він говорить на актуальну і дуже цікаву тему: „Вона". Що вона говорила, що вона зварила, що вона спекла. Як вона вбралася, як зачесалася, до кого залицялася.

Всі вони під час розмови щось роблять. Без діла не всидять ні хвилини. Розмовляючи, рівночасно плетуть, шиють, вишивають. Із яєчка творять чудо-писанку, із ганчірки — вишивану подушечку, а з латок уткають килим.

А найважніше і найцінніше, що вони чинять — зберігають спадщину, звичаї, мову, культуру. Дорогі наші і неоцінені „берегині".

Запитайте тепер, що робить чоловічий рід. Я відповім за всіх. Той рід — це безнадійний лінюх, з яких перший є я... Коли вженеться український хахол на московській баришні, то зразу перевертається догори ногами — стає перевертнем. Міняє мову, культуру, віру і душу. А як вибере берегиню, то вона з нього чоловіка зробить.

Ще раз повторюю, різниця між чоловічим, а жіночим родом є велика.

У виборах президента України я буду за таким кандидатом, який буде жонатий з українською берегинею, а вона вже допильнує, щоб він чесно працював, служив народові, а не був лінюхом і не заглядав за чужим.

Присвячую це моїй дружині.
Роман Левицький

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА

Тиск крови: правда і вигадка

Хоч в ділянці запобігання та лікування високого тиску крови лікарсько-медична та фармакологічна науки здобули вже багато успіхів, проте проблема високого тиску крови і далі залишається дуже важливою ділянкою праці практичного лікаря. На жаль, в цій ділянці і досі існує багато такого, чого вже не повинно існувати. Зокрема, йдеться про вигадки щодо високого тиску крови.

Дехто вважає, що причиною високого тиску крови є нервове напруження в людини. В дійсності це далеко не так. Бо хоч стрес або нервове напруження тимчасово підвищує тиск крови, проте головною причиною гіпертонії (тобто надмірного тиску крови) є щось інше, а не нервова напруга.

Помилковим є погляд, що споживання солі завжди спричинює високий тиск крови. Хоч лікарі рекомендують пацієнтам, які мають високий тиск крови, не споживати забагато солі, проте доведено, що лише для невеликої кількости пацієнтів сіль має щось спільного з їхнім тиском крови.

Іноді вважають, що оскільки тиск крови нормально підвищується з підвищенням віку людини, тоді, мовляв, зниження тиску крови в старших людей не є конечним чи обов'язковим. Ні, так воно не є, бо підвищений тиск крови є небезпечним для людей різного віку. ,

Якщо йдеться про те, яким має бути нормальний тиск крови, дехто ще й досі вважає, що, мовляв, це залежить від віку, а саме: 100 плюс вік людини, і це буде нормальний тиск крови. Це значить, що в жінки чи чоловіка, яким є по 70 років, нормальним тиск крови є 170. В дійсності лікарі вже давно не вірять в таке обчислення. Вони вважають, що нормальним тиском крови в дорослої людини має бути тиск 130 на 80 (130/80).

Аспірина допомагає запобігти ракові кишок

Як довідуємося з американської преси, аспірина не тільки полегшує ревматичні болі та запобігає зціпленню крови, але також може значно ослабити генетичні зміни (мутації), які допроваджують до виникнення деяких форм кишкового раку. Науково-медичні праці, виконані в цій ділянці, дають досить підстав для того, аби вживати аспірину тим людям, які є під загрозою кишкового раку.

Американські та німецькі медичні науковці, зробивши в пробних пробірках аналізу тяжких форм спадкового типу кишкового раку, дійшли до висновку, що аспірина знищує генетичні мутації, які спричинюють злоякісні пухлини.

Д-р Юліян Мовчан

Щедрий талант...

(Закінчення зі стор. 16)

ні десять літ тому з нагоди Тисячоліття Хрищення України, в пам'ять борців за волю України.

Не менш цінним, ніж текст „Слова...", є численні історичні коментарі і тлумачення автора, почерпнуті ним як з історичних першоджерел, так і в особистих зустрічах з українським ученими. Серед них В. В. Хвойка, П. С. Пассєк, М. К. Гудзій та інші. До книжки додано „Родовід руських князів", які згадуються у „Слові...".

Зараз на робочому столі літератора — закінчена вже повість „Повстанець Шугай", присвячена нерівній боротьбі Української Повстанської Армії з московськими карателями. Я прочитав цю повість і подивувався її динаміці, стислості й виразності сюжету. Просто готовий сценарій фільму.

— Ви вгадали, американські кінопродюсери знають про цю повість і вже вели розмови про зйомки, але обставини стали на заваді, — ділиться Володимир.

Від красного письменства близько й до журналістики. І тут Васьків виявився попереду. Він редагує квартальник „Бюлетень Об'єднання вояків і приятелів Другої дивізії УНА". Напрям бюлетеня визначає редакційна колегія, у якій, крім Васькова, Іван Буртик, Володимир Янів, Петро Шагай, Ярослав Івахів. Але комп'ютерний склад, художнє оформлення, мовна редакція — усе це робить сам головний редактор.

Усі ці захоплення вимагають витрат, але не приносять доходу... Зрозуміло, що Володимир Васьків має свій бізнес — вертикальні конвеєри. Багато в чому він виявився у цій справі першовідкривачем, але я не уповноважений оприлюднювати комерційні таємниці.

В хаті Володимира Васьківа люблять гостей. Приїздять з України державні і громадські діячі, буває актив УККА, гостюють „дивізійники", не цураються дому духовні особи, багато хто просто заглядає „на вогник"... Володимир і його дружина Ганя завжди раді гостям. Уже кілька років підряд Володимир Васьків організовує в місті Юніон відзначення Дня незалежності України. Цього року свято було особливо величавим. Але мало хто знає, що комітет з його проведення збирався в хаті Васьківа щотижня, обговорюючи кожну деталь майбутньої церемонії.

Цікава людина — Володимир Васьків. Щаслива своїми обдаруваннями, але те щастя не має довершености, бо розквітали таланти не на рідній Волині, а в чужому усе ж краї. Але дякувати Богу, що розквітли, бо відгомін звершеного дійде і у вільну Україну, озветься серед молоді піснями, прочитаними книгами. І байдуже, що не завжди пам'ятатимуть автора... Господь бачить труди невтомного.

Лев Хмельковський
Світлив автор.

Ділимося болючою і сумною вісткою з родиною, друзями, приятелями, знайомими і громадою, що 25 листопада 1998 р. на 81-му році життя відійшла у вічність наша МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

СТЕПАНІЯ БЕРНАДИН-ОЛІЙНИК

нар. 18 червня 1917 р. в Ліщині, Бобрецького району в Україні.

ПАРАСТАС відбувся в неділю, 29 листопада ц.р. о год. 6:30 веч. в похоронному заведенні М. Насевича при Френклін і Бравн вулицях у Філядельфії, Па.
Служба Божа була відправлена в понеділок 30 листопада ц.р. о год. 10-ій рано в церкві Царя Христа, а похоронні обряди відбулись на цвинтарі Лавнвю в Дженкінтавні о год. 12-ій вполудне.

У глибокому смутку:
доня — ЗІРКА ҐАЛЛО з мужем КЕННІ
внучка — ТАМАРА
швагер — ЮЛІЯН БЕРНАДИН з дружиною ГАЛЕЮ і дітьми: СЛАВКОМ і ЮЛІЄЮ
швагерка — ОЛЯ БЕДНАРСЬКА з мужем РОМАНОМ
родина в Україні.

Св. п. Павло Шульга

21 червня 1995 року відійшов у вічність один з найвидатніших членів-основників Української Стрілецької Громади в Канаді та Українського Національного Об'єднання і Братніх Організацій — св. п. Павло Шульга.

Народився в м. Глинянах коло Львова в 1901 році. Під час служби в Галицькій армії попав в полон до поляків. Після війни повернувся додому і якийсь час працював в кооперативі, але стало ясно, що не сподівається йому від поляків добра, тому почав робити заходи на виїзд до Канади, куди приїхав у 1928 році. Якийсь час працював на фабриці в Трансконі, а пізніше перенісся до Вінніпеґу, де був учутелем та включився в життя української громади.

Якраз в 1928 році засновувалася Українська Стрілецька Громада. Напрямні нової організації та її клич „Нація понад усе" цілком відповідали його поглядам, тому він відразу активно включився в її ряди.

В збірнику УСГ „За честь, за славу, за народ", видання Головної Управи УСГ, дуже часто натрапляємо на ім'я Павла Шульги. Він переважно все в перших рядах, спочатку як знаменитий організатор та основник організованого ветеранського сектора, не важливо, де і на якому становищі — чи то як голова Відділу УСГ у Вінніпеґу, чи то як член Головної Управи, чи то як дириґент хору або оркестри.

Маючи велике замилування й здібність до музичного мистецтва, організує в різних місцевостях, в яких йому прийшлось перебувати, хорові та театральні ансамблі, а особливо відзначається у вмілій організації духової оркестри. Такі оркестри були зорганізовані покійним в м. Вінніпеґу, Саскатуні, Судбурі, Кіркленд Лейк і Торонто. Вони гуртували в своїх рядах національно свідому українську молодь, а з бігом часу приносили добру славу поміж населенням Канади про українців та їхні стремління.

Був жертвенним і щедро підтримував фінансово різні українські добродійні установив в Краю. Крім цього був щедрим меценатом на різні наукові видання на еміґрації, як „Енциклопедія Українознавства", залишив по собі досить велику бібліотеку.

До кінця свого життя цікавився українськими політичними та суспільно-громадськими справами, щиро уболівав за політичний та економічний стан в теперішній нашій незалежній Україні.

З відходом у вічність П. Шульги українська організована громада втратила одного з кращих своїх синів, всеціло відданих та жертвенних, а Українська Стрілецька Громада і система УНО-БО — одного з найактивніших своїх членів, які все своє життя йшли просто по раз обраному тернистому шляху до національної свободи і ніколи з нього не сходили.

Головна Управа Української Стрілецької Громади в Канаді

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 6 грудня 1997 р. в трагічній автовій аварії в Україні згинув, скінчивши 53 роки, наш найдорожчий і незабутній ЧОЛОВІК, ТАТО, СИН і БРАТ

бл. п.

ЮРІЙ КУЗЬМИЧ

Нашу особливо глибоку вдячність висловлюємо Високопреосвященнішому Владиці Антонію за торжественні похоронні відправи в сослуженні з о. прот. С. Женчухом і о. прот. В. Кулієм в катедрі св. Андрія в Сілвер Спрінг, за молитви, зворушливі прощальні слова, за слова розради.

Складаємо сердечну подяку о. прот. С. Женчукові, о. Т. Лончині, парохові церкви св. Тройці, і о. прот. В. Кулієві за відслуження Панахиди в похоронному заведенні, за молитви, за прощальні слова, за щире співчуття в нашому горі.

Дуже дякуємо хорові, під диригентурою д-р І. Масника, за величання похоронних відправ своїм співом.

Щиро дякуємо о. О. Сівкові і о. С. Непрелю за відправи над могилою. Рівнож дякуємо д-рові Т. Павловському і друзям за їх зворушливий спів на цвинтарі.

До глибини душі ми зворушені і вдячні членам Українського Національного Хору і дириґентові М. Длябозі що Різдвяний концерт колядок присвятили спочилому бл. п. Юрієві, членові хору.

На свіжу могилу нашого дорогого Юрія наспіли квіти і вінки від організацій та поодиноких осіб, за що складаємо всім найсердечнішу подяку, особливо генеральному Консулю України, В. Крижанівському.

Сердечне спасибі амбасадорові України в США д-рові Ю. Щербакові та його співпрацівникам, які зложили нам свої щирі співчуття.

За зворушливі слова прощання на Панахиді, сердечно дякуємо амбасадорові William Courtney, який промовив від себе і від віцепрезидента Al Gore, як і Secretary Frederico Pena, який прощав Юрія від Department of Energy.

Щиросердечно дякуємо амбасадорові США в Україні, William Miller, та Андрієві Бігунові, торговельному аташе, за полагодження всіх легальних справ зв'язаних з трагічним випадком і загибеллю найдорожчого нашого Юрія.

З глибини душі дякуємо Андрієві та його дружині Лесі за підготовку і проведення поминальної відправи в амбасаді США.

Спасибі всім, що взяли участь, а особлива подяка Андрієві, д-р Марті Хомяк, і В. Гаврилюкові, директорові Інституту Ядерних Дослідів в Києві, за теплі слова, поминаючи спочилого Юрія.

Ми невимовно вдячні родині, приятелям, друзям і знайомим, що так численно прибули на Панахиду і похоронні відправи, щоб помолитися за душу спочилого бл. п. Юрія, щоб виказати свою любов і приязнь, та віддати йому останній поклін і попрощатися з ним. Щиросердечно дякуємо усім хто усно, телефонічно чи письмено зложили нам свої співчуття у нашому тяжкому горі. Особливо дякуємо о. Т. Лончині і його дружині Лялі за їхню постійну моральну підтримку протягом цілого минулого року. З глибини душі дякуємо усім за молитви, святі Літургії, чудові квіти, та щедрі пожертви в пам'ять спочилого Юрія.

Вибачаємось, якщо кого оминули, але у хвилинах болю розлуки, невимовно тяжко було усе сприйняти.

На св. Літургії жертвували: 78-ий відділ Союзу Українок Америки, В. і І. Боднарук, І. D'Allesio, д-р Д. і д-р Л. Фонтана, J. Gmiter, Ю. і М. Галищинські, о. М. і А. Гірняк, М. і М. Гірняк, Х. Громоцька, І. і О. Гронь, Ю. і М. Коваль, A. Krauss, О. і О. Лопатинські, д-р Р. і О. Палажій, M. Paradise, д-р Я. і д-р Х. Раковські, M. Sullivan, З. Сидорак, д-р І. і М. Воєвідка.

Чудові квіти переслали: Р. і І. Боднарук, D. and M. Brenneman, І. і Е. Брайловські, Bullis School, М. Цегельська і І. Сайлор, Л. Чопівська з дітьми, M. and S. Edwards, D. and C. Ewell, Yuri's colleagues at Food and Drug Administration, Dr. M. Gelles, А. і проф. М. Галяревич, А. і Л. Галяревич, Ю. Галяревич, L, Hines, М. і М. Гірняк, проф. Т. і О. Гунчак, Д. і А. Лісовські, M. McLean, F. Menditch, K. Mullen, Ю. і Г. Повх, управа табору Писаний Камінь, Л. і Н. Пилипець, Я. І Х. Раковські, J. Reed, Sandia National Laboratory, Dr. S. Shumate, A. Spellman, Р. і М. Слоневські, Український Національний Хор, І. і В. Вальницькі, І. і М. Воєвідка, The Washington Group.

НА СЕМІНАРІЮ СВ. СОФІЇ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ В США:

	500 дол.	К. Кузьмич з синами;
по	250	В. Кузьмич, М. і Я. Сидорак з донями;
	200	В. і С. Сливоцькі;
по	100	Об'єднання Українських Православних Сестрицтв у США, І. Цегельська, М. Цимбаліста, Т. Дзівак, З. Ілілюк, Н. Ільницька, родина К. Король, д-р Я. і А. Лешко, Ю. і А. Петренко, Т. Сидоряк;
	60	М. і Н. Мірчук;
по	50	К. і О. Ілілюк, Е. і Л. Яросевич, М. і Я. Ярош, д-р Ю. і О. Криволап, М. і З. Миськів, Д. і А.. Олійник, С. Павловська, Л. і В. Пахолюк, В. і Л. Підстригач, Н. і Ю. Сиволап'
по	25	Н. Грибович, О. Лобачевська, Г. і Т. Пришляк, Н. Світлична;
по	20	О. Антохій, О. і Л. Шевченко, А. Худий.
Разом		2,920.00 дол.

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЮ ЙОРКУ:

по	500 дол.	О. і М. Качмарські, К. Кузьмич зі синами;
по	250	В. Кузьмич, М. і Я. Сидорак, З. Сидорак, д-р І. і М. Воєвідка;
по	200	Р. і І. Боднарук д-р Я. і Я. Панчук, д-р Я. і О. Сидорак;
по	150	А. Кулик, Ю. і З. Ставничі;
	135	Levinson Block Collaborative;
по	100	д-р Р. і А. Алиськевич, Р. і І. Бадяк, Н. і М. Базарко, М. Цимбаліста, А. і проф. М. Галяревич, Б. І. Глушевські, проф. Т. і О. Гунчак, д-р З. Кунцьо, Б. і К. Пащин, З. і д-р А. Черник, д-р Ю. і М. Сай, Ю. Савицький, М. Савицька, Р. і М. Савицькі, Р. і М. Слоневські, І.і У. Сось, Л. і М. Зобнів (і matching IBM grant);
	75	д-р Ю. Осінчук;
	60	D. Hickman;
	55	д-р Р. і М. Легецкис;
по	50	М. Бродило, Ю. і І. Хухра, M. Currie, д-р О. Данко, І. і Л. Декайло, Т. Ференцевич, Л. Фіцалович, д-р Б. і У. Глинські, проф. І. і Н. Головінські, Я. і О. Городецькі, А. Книш, Я. і Я. Кришталович, Я. і В. Криштальські, М. і Р. Мартюк, М. і Х. Мельник, Ю. Олесницький, М. Перейма, Ю. і А. Полянські, д-р Т. і Д. Самотулки, Б. і Х. Шепеляві, Dr. R. Spodak, д-р Р. і М. Юлейн, Х. Воєвідка, О. і О. Венгерчук;
	40	М. Шуст;
по	30	А. Бойчук, М. і Л. Чолган, О. Гірняк;
по	25	О. Бачинська, Д. Байко, Л. Денисенко, H. and P. Heltzer, О. Городецька, Т. і З. Молсід, А. і К. Рощаковські, M. and P. Salapka, А. Селепина;
	20	G. and S. Smuckler;
	18	F. Levy;
по	10	S. Gongwer, C. Hirschel;
	5	T. Sefferly.
Разом		6,643.00 дол.

НА ФОНД БЛ. П. ПЕТРА ХОЛОДНОГО мол., через УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЮ ЙОРКУ:

75 дол. Л. Дражевська.

НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД ЦЕРКВИ СВ. ТРОЙЦІ В СІЛВЕР СПРІНҐ:

	500 дол.	К. Кузьмич з синами;
по	200	М. і М. Гірняк, д-р Я. і д-р Х. Раковські;
по	100	К. і Т. Бень, О. і Л. Білоус, М. Цимбаліста, д-р М. і І. Ільчишин, д-р Т. і д-р Х. Кузьмович, В. і О. Лев, д-р А. і М. Мостович, Н. Пилипець, М. і Н. Захарченко;
по	50	І. і Н. Ґавдяк, Д. і Н. Кравчук-Велс, д-р І. і О. Масник, д-р М. і д-р К. Раковські, М. і І. Ставничі, Р. і Л. Туркевич, І. і В. Вальницькі, д-р В. і Х. Вовк, М. і Н. Возняк, Б. і Т. Ясінські;
по	25	о. Т. і Л. Лончина, Л. і Н. Бабяк, д-р Р. і Т. Білинські, А. Ґавдяк, д-р Я. і Б. Ґелета, Е. Процінська, О. і З. Зинюк, М. Ясінська;
	20	Л. і Н. Скизим.
Разом		2,520.00 дол.

НА КАТЕДРУ СВ. АНДРІЯ В СІЛВЕР СПРІНҐ:

	500 дол.	К. Кузьмич з синами;
	30	Ю. і Б. Негребецькі.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ПЛАСТУ:

по	250 дол.	Ю. Кузьмич, Д. Кузьмич;
	75	Ю. і В. Попель;
	50	д-р І. і А. Захарій;
по	25	д-р З. і М. Голубець, Л. і Г. Голубець, д-р О. і Д. Якубович, Д. Юрчук;

ДЛЯ ДІТЕЙ ХВОРИХ ПІСЛЯ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АВАРІЇ:

300 дол.	Сестрицтво Пресвятої Богородиці при катедрі св. Володимира в Ню Йорку;
50	Сестрицтво Пресвятої Діви Марії при церкві Чесного Хреста в Ютиці.

НА СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД В УКРАЇНІ:

по	50 дол.	Сестрицтво Пресвятої Діви Марії при церкві Чесного Хреста в Ютиці, В. Преско;
	25	Сестрицтво Пресвятої Діви Марії при церкві Покрови Пресвятої Богородиці в Рочестері;
по	20	Н. Гаврилюк, Г. Степаненко.

ДАТКИ НА ІНШІ ЦІЛІ:

50 дол.	На будову церкви в Рівному: М. і Д. Ненадкевич;
100	На Український Національний Хор: д-р В. і А. Григорович;
1,600	Співпрацівники Юрія в Department of Energy;
65	Співпрацівники Юрія в Argonne National Laboratory;
50	Ray Ortiz;
20	Karen Seyoum;

На потреби журналу СУА: 78-ий Відділ Союзу Українок Америки,
Посадження дерева в пам'ять Юрія в Україні і на Фльориді: Х. Соневицька,
Montgomery County Hospice: R. and M. Millstone;
Kingsbury School Scholarship Fund: Kingsbury Center.

Усім вам наш низький поклін і подяка.
Нехай Всевишній винагородить вас стократно.

КСЕНЯ КУЗЬМИЧ з родиною

П О Д Я К А

17 травня 1998 р. відійшов у вічність

бл. п.

ЮРІЙ КОВІНЬКО

22 листопада була відправлена Панахида у православній церкві св. Володимира в Гартфорді. По Панахиді відбулася перекуска у церковній залі, де зійшлися парафіяни, щоби ще раз віддати шану покійному Юрієві.

Складаю щиру подяку для о. Мамчура за такі гарні і чутливі вислови про покійного Юрія.

Рівнож щиро дякую дружині матушці Ярині за її поміч у прийнятті. Також дякую церковному хорові за відспівану Панахиду і всім парафіянам за присутність

В пам'ять мого мужа Юрія складаю 160.00 дол. для потерпілих в наслідок стихійного лиха на Закарпатті.

Дружина Катруся Ковінько.

Ділимося болючою вісткою з ріднею, приятелями та знайомими, що в п'ятницю, 13 листопада 1998 р. о год. 4-ій по полудні, відійша від нас у вічність

бл. п.

ЛІДІЯ з ДИЧКОВСЬКИХ
ВАХУТА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу, 18 листопада 1998 р. о год. 10:30 ранку в церкві св. Трійці в Кергонксоні, Н.Й.

Тлінні останки спочили на українському католицькому цвинтарі в Гемптонбургу.

У глибокому смутку:
муж — ОЛЕГ
сестра — ВІРА
брати — ЗИНОВІЙ
— ОРЕСТ

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими,
що відійшла на вічний спочинок наша найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА і БАБУСЯ

бл. п.

ІРИНА
ЧАЙКІВСЬКА
з дому ХОЙНАЦЬКА

нар. у Львові. Громадська діячка, почесна членка СУА
та член УПС „Ті, що греблі рвуть".

ПАРАСТАС відбувся в середу, 9 грудня 1998 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Лейквю Меморіял Гом, в Кліфтоні, Н.Дж.

СЛУЖБА БОЖА була відправлена в четвер, 10 грудня о год. 9-ій рано в українській католицькій церкві св. Миколая у Пассейку, Н. Дж., а опісля тлінні останки спочили на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

У глибокому смутку:
муж — БОГДАН
доньки — ДАРКА БУАДАНА з мужем ДАНЄЛОМ
— МЕЛАСЯ КУДЕЛЯ з мужем РОМАНОМ
сестри — ЛІДІЯ ІГНАТ
— МИРОСЛАВА ТЕРШАКОВЕЦЬ
внуки — ҐІЛЕН, МАТЕЙ, ДАМЯН
ближча і дальша родина в Америці, Канаді й Україні.

Замість квітів просимо жертвувати на
Український Музей в Ню Йорку.

Повідомляємо у глибокому смутку, що 4 грудня 1998 р.
відійшла у вічність у Львові

бл. п.

МАРІЯ ГНАТИШАК
з дому ГАЛІВ

нар. в Україні у 1926 р., дружина покійного мгра Ореста Гнатишака,
якого врятувала із ув'язнення в ГУЛАГ-у.

Просимо знайомих про молитви за спокій її душі.

Заупокійна Свята Літургія відправиться в Торонто, у церкві св. о. Миколая, і в Римі, у храмі св. Софії.

Сини — АДРІЯН з дружиною ІРИНОЮ та дітьми: ОРЕСТОМ і ЯРИНОЮ
— ЯРОСЛАВ з дружиною ОЛЬГОЮ та дітьми: ХРИСТИНОЮ й ОКСАНОЮ
— ЮРІЙ з дружиною ЛЮБОЮ та дочкою МАРТОЮ у Львові
родини — ДУДІВ, ОХРИМОВИЧІВ, СТОРОЩУКІВ, ІВАШКІВ, ҐАУКІВ, ЩУРІВ у Канаді, ЛІЩИНСЬКИХ, КОЛЕНСЬКИХ, МОСТОВИХ в США.

Ділимося сумною вісткою, що з волі Всевишнього, 22 жовтня 1998 р. відійшла у вічність на 92-му році життя наша найдорожча МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

МАРІЯ ЗАЯЦЬ
(ЛЕПЕЦЬКА)

родом із Сколего, зах. Україна.

ПОХОРОН відбувся у Монтреалі, з церкви св. Арх. Михаїла, на цвинтар Нотр Дам де Неж.

Покійна залишила у глибокому смутку:
сина — ДЕНИСА (ОЛЕКСАНДРА МОРОЗ)
дочку — ДАРІЮ (ОМЕЛЯН МУРІЙ)
трьох внуків — ОРЕСТУ, РОСТИСЛАВА і РОМАНА та
п'ятьох правнуків — МИКОЛУ і ДАНИЛКА ЗАЯЦЬ, ОЛЕСЯ, АДРІЯНА і ЛЯРИСУ МУРІЙ
братанка — ЯРЕМУ ЛЕПЕЦЬКОГО з родиною в Україні

Нехай Канадська земля буде їй легкою, а пам'ять про неї
нехай залишиться вічною!

Син Денис, дочка Дарія і родина покійної Марії, складають щиросердечну подяку о. деканові Петрові Двірникові, за відправлення Панахиди, за завершення похоронного чину та за теплі вислови співчуття.

Реєнтові д-рові Юрієві Левицькому за спів. Як також Ірині Давидович за сольоспів Богородице Діво.

Наша глибока подяка всім тим, які численно прибули, щоб віддати останній поклін нашій найдорожчій мамі.

Спаси Біг всім за вислови співчуття, за квіти, за численні пожертви на Служби Божі та за щедрі пожертви на поміч Україні.

Ігореві Давидовичеві за переведення збірки.

Сердечна подяка п-ні Андрухів, яка під час тризни дуже зворушливими словами пращала свою довголітню членкиню від Ліги Українців Канади, а п-ні Туцька пращала покійну від Ліги Католицьких Жінок.

На нев'янучий вінок зібрано 1,867.00 дол. і передано до
Суспільної Служби Українців Монтреалю, на вітаміни дітям в Україні.

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що несподівано 10 листопада 1998р. відійшов у вічність

бл. п.

інж. ЛЕОНІД РОСИНСЬКИЙ

СОРОКОВОГО ДНЯ

ПОМИНАЛЬНА ПАНАХИДА

буде відправлена в неділю, 20 грудня 1998р. після с. Літургії о год. 11:30 ранку, в церкві-Пам'ятнику св. Андрія на українському православному цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Просимо про молитви за спокій душі покійного.

Родина РОСИНСЬКИЙ-НАГНИБІДА

Ділимося сумною вісткою, що у Сан Сіті Вест, Арізона, 24 листопада 1998 р. після тяжкої недуги відійшла від нас на 71-му році життя

бл. п.

ҐЛОРІЯ ОЧЕРЕТЬКО

ДРУЖИНА, МАТИ, БАБУСЯ

Покійна була членом УНС і української православної церкви у Фініксі, Арізона.

Пригноблені смутком:

муж	— д-р АРКАДІЙ ОЧЕРЕТЬКО
сини	— ПЕТРО, ІВАН і СТЕПАН ОЧЕРЕТЬКО
дочка	— ЛІДІЯ БУЧЕР з мужем ВОЛТЕРОМ
внуки	— ІВАН і ДЕРЕК БУЧЕР
	— ЕМІЛІ і МИКОЛА ОЧЕРЕТЬКО
швагер	— д-р ЯРОСЛАВ ОЧЕРЕТЬКО з дружиною СОНЕЮ
сестри	— АННА МАВРО
	— ФРАНЦЕС ТРАПАНІ з мужем ГЕНРІ

ПОХОРОН відбувся 28 листопада 1998 р. у Сан Сіті, Арізона.

Ділимося сумною вісткою з колишніми ученицями гімназії СС Василіянок у Львові, що в четвер 26 листопада 1998 р. у Вайлдвуді, Н. Дж., відійшла у вічність наша дорога ТОВАРИШКА

сл. п.

СТЕФАНІЯ ОЛІЙНИК-БЕРНАДИН

На еміграції вона очолювала Діловий комітет колишніх учениць гімназії СС Василіянок у Львові, приготовляла два гімназійні з'їзди, була членом редакційної колегії „Пропам'ятної книги“ гімназії СС Василіянок у Львові і збагатила цю книгу кількома своїми цінними статтями і зворушливими споминами.

У зрілому віці вона розвинула свій мистецький талант і брала участь в численних образотворчих виставках в Америці.

Коли Україна стала вільною, вона відвідала свою батьківщину і привезла в Київ на світову виставку мистецтва свої малярські твори.

Опечаленій родині покійної складаємо вислови щирого співчуття.
У світлу пам'ять Стефи жертвуємо 50 дол. на будівельний фонд Українського Музею в Ню Йорку.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ КОЛИШНІХ УЧЕНИЦЬ
ГІМНАЗІЇ СС ВАСИЛІЯНОК у ЛЬВОВІ

Ділимося сумною вісткою, що 1 грудня 1998 р. на 85-му році життя відійшла у вічність наша найдорожча і незабутня МАМА і БАБУСЯ

МИХАЙЛИНА ЮРЧУК

з дому СЕРЕДЮК

нар. 19 серпня 1914 р.
в Шляхтинцях в Тернопільській області

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю 4 грудня 1998 р. о год. 7:30 веч. *Guzielek-Pomykaj Funeral Home — 13 Belmont Pl. Amsterdam, NY*

ПОХОРОН в суботу 5 грудня о год. 11:00 з церкви св. Миколая, а відтак на цвинтарі св. Миколая в Амстердамі, Н.Й.

Залишилися в смутку:

син	— ІРИНЕЙ з дружиною ОЛЕНКОЮ
внуки	— ДОРІЯН з дружиною КСЕНЕЮ
	— ДАРІЯ
	— ДІЯНА

та ближча і дальша родина в США, Канаді та Україні.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Просимо про молитви за душу покійної!

Замість квітів в пам'ять покійної просимо складати пожертви на допомогу сиротам в Україні через стипендійну акцію СУА і фонд будови Українського Музею в Ню Йорку.

Ділимося сумною вісткою з рідними і приятелями, що 7 листопада 1998 р. в Торонто, Канада, відійшов у вічність на 86-му році життя наш найдорожчий



св. п.

РОМАН ТАРНОВЕЦЬКИЙ

ПОХОРОННІ відправи відбулися в Торонто.
Похований на місцевому цвинтарі.

В глибокому смутку:

дружина	— НІНА
сини	— ЮРІЙ з дружиною ЛЯРИСОЮ
	— РОМАН з дружиною КАТЕРИНОЮ
сваха	— ЛЮДМИЛА ВІТИК
внуки	— АНДРІЙ, МАРКО, СОНЯ, ІВАНКА
сестра	— ДАРІЯ САВКА
сестрінки	— СТЕФАН, ВОЛОДИМИР, БОГДАН, РОКСОЛЯНА
братанки	— ТАРАС, ОРЕСТ, УЛЯНА, ТАМАРА
тета	— МАРІЯ БУКОЄМСЬКА
кузенки	— ІРИНА МОРОЗ, ОЛЬГА ТРУШ

Покійний залишив ближчу і дальшу родину та українську громаду, яку щиро любив — в Канаді, Америці та Україні.

Вічна йому пам'ять!

По закінченні Академічної гімназії у Львові, Роман співав в хорах: „Студіо“ під проводом проф. М. Колесси, „Боян“ дир. Л. Туркевича, „Сурма“ дир. О. Плешкевича під час еміграції — Братіслава, Словаччина, Ноймаркт, Регенсбург — Німеччина. До останку (доброго здоров'я) був в хорі „Прометей“ дир. В. Кардаша в Торонто.